

নান্দনিক

ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক আলোচনী

অষ্টাদশ সংখ্যা- ২০১৫-১৬ বৰ্ষ

সন্মান আৰু আন্তৰিকতাৰে
নান্দনিক ৰ এই সংখ্যাটি

.....লৈ
আগবঢ়ালো।

উপদেষ্টা

সীমান্ত পোদ্দাৰ, অপূৰ্ব বৰুৱা, যতীন মেছ

সম্পাদক

বিষ্ণুপ্ৰসাদ দুৱৰা

NANDANIK : The 18th Annual Magazine of Furkating College of the session 2015-16 edited by Bishnu Prasad Duwara, Published by Furkating College Students' Union & Printed at Rupali Offset Printers, Furkating.

‘নান্দনিক’ – ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক আলোচনী : অষ্টাদশ সংখ্যা- ২০১৫-১৬

সম্পাদনা সমিতি

উপদেষ্টা :

শ্রীসীমান্ত পোদ্দাৰ, শ্রীঅপূৰ্ব ৰঞ্জন দত্ত, শ্রীযতীন মেছ

সভাপতি :

ড° অপূৰ্ব শইকীয়া, অধ্যক্ষ

সম্পাদক :

শ্রীবিষ্ণুপ্ৰসাদ দুৱৰা

সদস্য-সদস্যা :

সৰ্বশ্রী পংকজ বড়ী, গৌতম দত্ত, পিন্টু ঠেঙাল

প্ৰকাশক :

ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভা।

বেটুপাত অংকন :

বিশ্বজিৎ শইকীয়া

অংগসজ্জা, অলংকৰণ :

দিলীপ কুমাৰ দত্ত

অক্ষৰ বিন্যাস :

দিলীপ কুমাৰ দত্ত, তাহৰিণ চুলতানা

মুদ্ৰণ :

ৰূপালী অফছেট প্ৰিণ্টাৰ্চ, ফৰকাটিং

‘নান্দনিক’ত প্ৰকাশিত লেখাসমূহ স্ব-ৰচিত তথা মৌলিক বুলি নিৰ্বাচিত কৰা হৈছে। তদুপৰি লেখাসমূহৰ দৃষ্টিকোণো লেখকৰ নিজা। এইক্ষেত্ৰত ভুল তথা স্ব-ৰচিত নহয় বুলি প্ৰমাণিত হ’লে তাৰ বাবে সম্পাদনা সমিতি দায়বদ্ধ নহয়। – সম্পাদনা সমিতি।

**Pof. A.K. Buragohain, Ph.D. (London), DIC
Vice Chancellor**

DIBRUGARH UNIVERSITY

DIBRUGARH-786 004

ASSAM, INDIA

Phone : 0373-2370239 (O)

Fax : 0373-2370323

e.Mail : alakkrburagohain@gmail.com

Ref. No. DU/VC/M/073/17/1296

Date : 18.08.2017

শুভেচ্ছাবাণী

শ্রীবিষ্ণু প্রসাদ দুৱৰা,
আলোচনী সম্পাদক, ২০১৫-১৬ বৰ্ষ,
ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়,
জিলা : গোলাঘাট, অসম।

প্ৰিয় শ্ৰী দুৱৰা,

গোলাঘাট জিলাৰ এখনি অগ্ৰণী শিক্ষানুষ্ঠান ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়ৰ ২০১৫-১৬ বৰ্ষৰ
বাৰ্ষিক আলোচনী 'নান্দনিক'খনিৰ উন্মোচনৰ দিনটি সমাগত বুলি জানিবলৈ পাই আমি সঁচাকৈয়ে
সুখী হৈছো।

মহাবিদ্যালয়খনিৰ দাপোন স্বৰূপ আলোচনীখনিত শিক্ষার্থীসকলৰ সৃষ্টিশীল চিন্তাধাৰাৰ বাস্তৱ
প্ৰতিফলন ঘটাব আলোচনীখনি মানবিশিষ্ট লেখনিৰে সমৃদ্ধ হৈ সৰ্বাংগ সুন্দৰ ৰূপত প্ৰকাশ পাবলৈ -
এয়ে আমাৰ বাৰ্মনা।

'নান্দনিক'ৰ লগত জড়িত সকলোটিলৈকে আমাৰ শুভ-আশিস যাচিলোঁ।

আন্তৰিক শুভ বাৰ্মনাৰে -

(অলক কুমাৰ বুঢ়াগোহাঁই)

স ম্পা দ কীয় এ ক ল ম

মানুহ হ'ল সামাজিক প্ৰাণী। সমাজ পাতি বসবাস কৰাটো, সমাজক শৃংখলিত কৰাটো প্ৰতিজন মানুহৰে দায়িত্ব আৰু কৰ্তব্য। সমাজ আৰু সাহিত্য এটা মুদ্ৰাৰে দুটা পিঠি। সমাজৰ অবিহনে সাহিত্য চৰ্চা হ'ব নোৱাৰে; আৰু সমাজৰ জ্বলন্ত প্ৰতিচ্ছবি সাহিত্যৰ মাজত প্ৰকাশ পায়। যি সাহিত্যৰ বা দেশৰ (সমাজৰ) সাহিত্য চহকী, সেই সমাজ-সাহিত্যকেই উন্নত সমাজ বা উন্নত সাহিত্য বুলি কওঁ। গতিকে সাহিত্যই হ'ল মূল, যিয়ে একোখন সমাজৰ অতীত, বৰ্তমান আৰু ভৱিষ্যতক প্ৰতিনিধিত্ব কৰে। অৰ্থাৎ সাহিত্য হ'ল সমাজৰ দাপোন স্বৰূপ। প্ৰথমাৱস্থাত এই সাহিত্য মৌখিক পৰম্পৰাত আছিল। তাৰ পাছতহে ই লিখিত পৰম্পৰাত আহিছে। লিখিত সাহিত্যৰ সৃষ্টি হোৱাৰ পাছতেই পৃথিৱীৰ যোগাযোগ প্ৰক্ৰিয়াটো অধিক ব্যাপক আৰু প্ৰসাৰ লাভ কৰিলে। যোগাযোগৰ এক নতুন মাধ্যমৰ সূচনা হ'ল। লগে লগে সাহিত্যৰ না না বিভাগ সমূহ সৃষ্টি হ'বলৈ ধৰিলে। এই সাহিত্যৰ মাজতেই একোখন সমাজৰ প্ৰতিচ্ছবি দেখা পাওঁ। সাহিত্য সৃষ্টিৰ মনোভাৱ সকলোৰে নাথাকে; বা সকলোৱে সাহিত্য সৃষ্টি কৰিব নোৱাৰে। যিসকলৰ সাহিত্য সৃষ্টিত মনোভাৱ থাকে, তেওঁলোকে উপযুক্ত মন বা সুবিধাৰ অভাৱত, তথা আমি যাক ইংৰাজীত কওঁ Platform বুলি, তেনে সুবিধা নাপায়। সেয়েহে সাহিত্য সৃষ্টিৰ এক সুবৰ্ণ সুযোগ হিচাপে মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনী “নান্দনিক” এক অৰ্থত Platform। ১৯৮১ চনত মহাবিদ্যালয়খনি প্ৰতিষ্ঠা হৈ জ্ঞান চৰ্চাৰ এক বাটকটীয়া হিচাপে ছাত্ৰ সমাজৰ আগত মুখ্য ভূমিকা গ্ৰহণ কৰি আহিছে। শিশুৰ ঘাই কঠিয়াতলি যেনেদৰে ঘৰখন; ঠিক তেনেকৈ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ সাহিত্য চৰ্চা জ্ঞান চৰ্চাৰ কঠিয়াতলি হিচাপে ‘নান্দনিকে’ বহন কৰি আহিছে। কোনো এক মনৰ ভাৱ আনৰ আগত, সমাজৰ আগত দাঙি ধৰাৰ সহজ মাধ্যমটোৱেই হ'ল সাহিত্যৰ জৰিয়তে। সাহিত্যৰ দ্বাৰা একোখন সমাজক সু-শৃংখলিত কৰিব পাৰি, নিকা কৰিব পাৰি। সমাজৰ আৱৰ্জনা আঁতৰাব পাৰি, নিজৰ ধ্যান-ধাৰণাক আনৰ আগত প্ৰকাশ কৰিব পাৰি। সেয়েহে এই ক্ষেত্ৰত নান্দনিকে মুখ্য ভূমিকা গ্ৰহণ কৰি আহিছে।

আমি যদি অসমৰ প্ৰেক্ষাপটত চাওঁ, তেন্তে আধুনিক অসমীয়া সাহিত্য সৃষ্টিত মুখ্য ভূমিকা কাকত-আলোচনী সমূহেই বহন কৰি আহিছে। এই কাকত-আলোচনীৰ জৰিয়তেই অসমীয়া ভাষা সাহিত্যই নতুন দিগন্তৰ সূচনা কৰিছে। মিছনেৰীসকলৰ ‘অৰুণোদয়’ কাকতৰ পৰা জোনাকী, আবাহন, ৰামধেনুকে আদি কৰি অসমীয়া সাহিত্যৰ জগতত সাম্প্ৰতিক সময়লৈকে কাকত-আলোচনীয়েই মুখ্য ভূমিকা গ্ৰহণ কৰি আহিছে। এই কাকত-আলোচনীৰ নামেৰেই একোটা যুগৰ সূচনা হৈছে। আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ নান্দনিকো এখন যুগান্তকাৰী আলোচনী বুলি মই ক'ব খোজোঁ। যিয়ে নতুনৰ সন্ধান দিয়ে, জ্ঞানৰ প্ৰজ্ঞা দিয়ে।

ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ সুপ্ত প্ৰতিভা সমূহ প্ৰকাশ ঘটাই নতুনত্বৰ সন্ধান কৰে। ছাত্ৰ সমাজৰ চিন্তাশীল লেখা সমূহ প্ৰকাশ কৰা বা সাহিত্য সৃষ্টিত প্ৰেৰণা দিয়াই নান্দনিকৰ মূল উদ্দেশ্য।

উক্ত আলোচনীখন মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ তৰফৰ পৰা সম্পাদন কৰা হয়। ২০১৫-১৬ বৰ্ষৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সম্পাদক হিচাপে মই নিযুক্ত হৈ নান্দনিকৰ সম্পাদনাৰ কাম হাতত লওঁ। এখন আলোচনী সম্পাদনা কৰাটো ইমান সহজ কাম নহয়, যিমান সহজ যেন লাগে আপাত দৃষ্টিত। ইয়াৰ গভীৰতা একমাত্ৰ সেইজনেহে জানে বা অনুভৱ কৰে, যিয়ে সম্পাদনা কৰি পাইছে। ছাত্ৰ সমাজৰ পৰা বিভিন্ন লেখা সমূহ সংগ্ৰহ কৰি, মহাবিদ্যালয়ৰ মহোদয়-মহোদয়াসকলৰ লেখাসমূহো সংগ্ৰহ কৰি নান্দনিকত প্ৰকাশ কৰাৰ প্ৰয়াস কৰা হ'ল।

উক্ত আলোচনীখনৰ জৰিয়তে সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ লগতে পাঠ্য সমাজ উপকৃত হ'ব বুলি আশা কৰা হ'ল। আলোচনীখনত বিভিন্ন দোষ-ভ্ৰুটি ৰৈ যাব পাৰে; সেয়া পাঠ্য সমাজৰ দৃষ্টি পৰিলে ক্ষমা কৰিব।

মহাবিদ্যালয়ৰ 'নান্দনিক' আলোচনীখন সম্পাদনা কৰাত যিসকল শিক্ষাগুৰুৱে সহায়, পৰামৰ্শ আগবঢ়ালে তেওঁলোকক আপাণ কৃতজ্ঞতা জনালো। শেহতীয়াকৈ যতীন মেছ ছাৰে যিখিনি সহায়-সহযোগিতা কৰিলে, তাৰ বাবে মই ছাৰৰ ওচৰত চিৰ ঋণী। আলোচনীখন ছপা কৰি প্ৰকাশ কৰাৰ দায়িত্ব লোৱা কপালী অফ্‌ছেট প্ৰিণ্টাৰ্চৰ সমূহ কৰ্মকৰ্তালৈ মোৰ আপাণ হিয়া ভৰা ওলগ যাচিলোঁ।

শেষত মহাবিদ্যালয়ৰ সৰ্বাঙ্গীণ উন্নতিৰ কামনা কৰি নান্দনিকৰ জৰিয়তে ছাত্ৰ সমাজৰ; অসমৰ সাহিত্য জগতত বিন্দু মাত্ৰও যোগাত্মক দিশ আনিব বুলি তাৰ আশাৰে মোৰ সম্পাদকীয় কলম সামৰণি মাৰিলো।

ধন্যবাদেৰে -

শ্ৰীবিষ্ণু প্ৰসাদ দুৱৰা

আলোচনী সম্পাদক (২০১৫-১৬ বৰ্ষ)

ফৰেকাটিং মহাবিদ্যালয়

অধ্যক্ষৰ একলহ.....

অধ্যক্ষ হিচাবে ইতিমধ্যে দুটা বৰ্ষ শেষ হৈছে। এই সময়ছোৱাত মহাবিদ্যালয়ৰ উন্নয়নমূলক কাম-কাজ ত্বৰান্বিত কৰি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ প্ৰয়োজনীয়খিনি পূৰণ কৰিবলৈ যথাসাধ্য চেষ্টা কৰা হৈছে। লগতে মহাবিদ্যালয়খনৰ শৈক্ষিক বাতাবৰণ উন্নত কৰিবৰ বাবে অহৰহ প্ৰচেষ্টা অব্যাহত ৰখা হৈছে। এখন উচ্চ মানদণ্ড সম্পন্ন শিক্ষানুষ্ঠান হিচাবে গঢ় দিবৰ বাবে প্ৰয়োজনীয়খিনি সংযোগ কৰা হৈছে। অৱশ্যে এই ক্ষেত্ৰত বহুখিনি কৰণীয় আছে। নাকৰ দ্বাৰা বি ডাৱল প্লাচ স্বীকৃতিয়ে আমাক অধিক উৎসাহিত কৰিছে।

বৰ্তমান সময়ত অধ্যক্ষ হিচাবে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰাটো এক প্ৰত্যাহ্বানমূলক দায়িত্ব। পৰিৱৰ্তিত আৰ্থ-সামাজিক পৰিৱেশত উচ্চ শিক্ষা অনুষ্ঠান সমূহে অনেক দায়িত্ব কান্ধ পাতি ল'ব লগা হৈছে। বিভিন্ন পক্ষই দিয়া নীতি-নিৰ্দেশনা, উন্নয়নমূলক কাম-কাজৰ লগতে শৈক্ষিক উত্তৰণৰ লগে লগে মহাবিদ্যালয়ৰ নিয়ম-শৃংখলা অটুট ৰখাটো এটা প্ৰধান দায়িত্ব। নাকৰ নীতি-নিৰ্দেশনা ভিত্তিত মহাবিদ্যালয়ৰ সামগ্ৰিক মানদণ্ড উন্নত কৰা, বিশ্ববিদ্যালয়ে ধাৰ্য কৰি দিয়া শৈক্ষিক সূচী অনুসৰি শৈক্ষিক কাম-কাজ সম্পন্ন কৰা, পুঁজিৰ বাবে বিশ্ববিদ্যালয় অনুদান আয়োগ, ৰাষ্ট্ৰীয় উচ্চতৰ শিক্ষা অভিযান, অসম চৰকাৰকে ধৰি বিভিন্ন পক্ষক প্ৰকল্প দাখিল কৰা আৰু মুকলি কৰি দিয়া, পুঁজি সময় মতে ব্যৱহাৰ কৰা, উচ্চ শিক্ষা সঞ্চালকে শিক্ষাৰ গুণগত মান উন্নত কৰা বাবে সময়ে সময়ে দিয়া নিৰ্দেশনা কাৰ্যকৰী কৰাকে ধৰি অনেকবোৰ দায়িত্বই ভাৰাক্ৰান্ত কৰি ৰাখে।

ৰাজ্য চৰকাৰৰ অধীনস্থ হোৱা বাবে উচ্চ শিক্ষা সন্দৰ্ভত ৰাজ্য চৰকাৰৰ নীতি তথা দৃষ্টিভংগী মহাবিদ্যালয়সমূহে গুৰুত্ব সহকাৰে ল'ব লাগে। শেহতীয়াকৈ অসম চৰকাৰে শিক্ষাৰ প্ৰতিটো স্তৰৰ গুণগত মান উন্নত কৰাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছে। চৰকাৰী শিক্ষানুষ্ঠান সমূহৰ প্ৰতি ৰাইজৰ আস্থা ঘূৰাই আনিব বাবে চৰকাৰে গ্ৰহণ কৰা বিভিন্ন পদক্ষেপৰ প্ৰতি মহাবিদ্যালয়সমূহেও বিভিন্ন ব্যৱস্থা ল'ব লগা হৈছে। চৰকাৰে লোৱা বিভিন্ন সংস্কাৰধৰ্মী পদক্ষেপৰ অংশ হিচাবে মহাবিদ্যালয়সমূহে আধুনিক তথ্য প্ৰযুক্তি প্ৰয়োগৰ ওপৰত অধিক গুৰুত্ব দিব লগা হৈছে। পূৰ্বে শিক্ষানুষ্ঠান সমূহৰ বা শিক্ষানুষ্ঠানত কৰ্মৰত শিক্ষক-কৰ্মচাৰীৰ দায়বদ্ধতা বিষয়টো ইমান মুকলিকৈ চৰ্চা হোৱা নাছিল। শেহতীয়াকৈ প্ৰচাৰ মাধ্যম সমূহত এই বিষয়টোৰ ওপৰত সঘনে হোৱা চৰ্চা আৰু চৰকাৰৰ পৰা দিয়া বিভিন্ন নিৰ্দেশনাই শিক্ষানুষ্ঠান সমূহক অধিক দায়বদ্ধ হ'বলৈ বাধ্য কৰিছে।

ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সৰ্বাঙ্গীণ বিকাশ অবিহনে মহাবিদ্যালয় এখনে উন্নয়ন দাবী কৰিব নোৱাৰে। আমাৰ মহাবিদ্যালয়তো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বৌদ্ধিক, শাৰীৰিক, সাংস্কৃতিক বিকাশৰ জৰিয়তে ব্যক্তিত্ব বিকাশৰ ওপৰত সৰ্বাধিক আৰোপ কৰা হৈছে। স্থানীয়ভাৱে উপলব্ধসকলৰ উপৰিও অসমৰ ভিন্ন প্ৰান্তৰ পৰা অভিজ্ঞ ব্যক্তিক আমন্ত্ৰণ কৰি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক মত বিনিময়ৰ সুবিধা দিয়া হৈছে। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সহায়ক হোৱাকৈ মহাবিদ্যালয়ৰ বিভিন্ন কোষ সমূহক অধিক সক্ৰিয় কৰিবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছে।

বাৰ্ষিক আলোচনীখনক শিক্ষানুষ্ঠান এখনৰ দাপোন বুলিব পাৰি। আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক আলোচনী 'নান্দনিক'ৰ জৰিয়তে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে তেওঁলোকৰ বৌদ্ধিক চিন্তা-চৰ্চা প্ৰকাশৰ সুবিধা লাভ কৰি আহিছে। আশা ৰাখিছো যে আলোচনীখন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মৌলিক লেখনিৰে সমৃদ্ধ হৈ প্ৰকাশ পাব।

উচ্চ শিক্ষাৰ অনুষ্ঠান এখনৰ পৰা ৰাইজৰ অনেক আশা-আকাংক্ষা থাকে। এনে আশা-আকাংক্ষা পূৰণ কৰা বাবে মহাবিদ্যালয়খনৰ প্ৰতিজন শিক্ষক-কৰ্মচাৰী দায়বদ্ধ। এই ক্ষেত্ৰত সকলো পক্ষৰ পৰা সহায়-সহযোগ কামনা কৰিলো।

ড° অপূৰ্ব শইকীয়া

সূচীপত্ৰ

* প্ৰবন্ধ :	
* “প্ৰবীণ মুক্তি যোদ্ধা, সমাজসেৱক, শিক্ষাবিদ প্ৰয়াত নাৰায়ণ চন্দ্ৰ দত্তৰ সৌৰৱণত”	– গঙ্গাধৰ দত্ত ১
* ভেষজবিদ ড° গুণাৰাম খনিকৰৰ স্মৃতিত.....	– ড° তৰালি গগৈ ৩
* শৈক্ষিক উত্তৰণত মহাবিদ্যালয় গ্ৰন্থাগাৰ	– গায়ত্ৰী বৰুৱা ৬
* আধুনিকীকৰণ আৰু ভাৰতীয় সমাজত ইয়াৰ প্ৰভাৱ	– কাব্যাত্মী শইকীয়া ৮
* শিল্পকলাৰ উৎপত্তি	– বিশ্বজিত শইকীয়া ১১
* সোণোৱাল কছাৰী	– প্ৰিয়ংকা সোণোৱাল ১৪
* অসমৰ এটা কৃষি উৎসৱ : আলি আই লুগাং	– মমতা বৰা ১৫
* অসমীয়া সমাজত পৰম্পৰাগতভাৱে প্ৰচলিত পুৰুষে পৰিধান কৰা সাজপাৰৰ বিষয়ে - এক আলোচনা- দীপক বৰা	১৭
* ইজী মানী আৰু বৰ্তমানৰ যুৱ প্ৰজন্ম	– পিণ্টু চৌধুৰী ১৯
* অসম-নাগালেণ্ড সীমা সমস্যা : এক অমীমাংসিত বিষয় সীমান্তৰ উৰিয়ামঘাটৰ কমলপুৰ আৰু ৰাজাপুখুৰী গাঁৱত এক ক্ষেত্ৰভিত্তিক অধ্যয়ন	– বনত্ৰী শইকীয়া ২১
* লোকবিশ্বাসত - চৰাই-চিৰিকটি	– মৌচুমী শইকীয়া ২৫
* অসমীয়া লোকসমাজত বাঁহ	– হেমন্ত ফুকন ২৮
* গোলাঘাট জিলাত পৰ্যটন উদ্যোগ গঢ়ি উঠাৰ সম্ভাৱনা আৰু ভৱিষ্যত	– ৰশ্মি কোঁৱৰ ৩১
* মাতৃভাষা শিক্ষাৰ প্ৰয়োজনীয়তা	– দেৱযানী বৰা ৩৪
* “সন্ধিয়াৰ সুৰ” পঢ়িলো	– দীনেশ চুতীয়া ৩৬
* ENGLISH SECTION :	
* INDIAN THOUGHT IN WESTERN LITERATURE	– Dr. Debashis Baruah ৩৯
* Desertification in India	– Abhilash Boruah ৪৩
* Creativity	– Sumpimoni Nath ৪৫
* IRON LADY OF MANIPUR	– Riza Ahmed ৪৭
* Twenty Second Century	– Dinesh Chutia ৪৮
* ফ'বিয়া (PHOBIA)	– মাধুৰ্য বৰা ৪৯
* শেষ পাতলিখা	– ৰাজৰ্ষি নাথ ৫১

* কবিতা :

* শব্দৰ শোভাযাত্রা

* চিলা

* সোণোৱালী সপোন

* ব্যস্ততা

* বিষাদ

* আঘোণৰ বিভীষিকা

* তুমি আহিবা বুলি

* নিৰিবিলি জোনাক

* মানৱতা

* আঘোণ

* এখন ভগ্ন হৃদয়ৰ কথাৰে

* অপেক্ষা

* ব'হাগ

* জীৱন

* প্ৰত্যাশা

* আমি গাওঁ গোলাঘাটৰ জয়গান

– ড° লুকুমণি গোস্বামী

– দীপক শইকীয়া

– লাকী শইকীয়া

– বৰ্ণালী চাংমাই

– গৌতম দত্ত

– অৰ্চনা দেৱী

– পুষ্পাঞ্জলী বড়া

– ইন্দিৰা দাস

– বিৰূচন হাজৰিকা

– ৰাজৰ্ষি নাথ

– সমীৰণ চুতীয়া

– হেমন্ত ফুকন

– মৌচুমী শইকীয়া

– বৰ্ষা বৰা

– প্ৰিয়ান্ধী বৰা

– ৰশ্মি কোঁৱৰ

৫৬

৫৬

৫৭

৫৭

৫৮

৫৮

৫৯

৫৯

৬০

৬০

৬১

৬১

৬২

৬২

৬৩

৬৪

* “নীলা খামৰ চিঠি”

* খলিল জিব্ৰানৰ প্ৰফেটৰ পৰা প্ৰেম

– বিনীতা বৰা

– জাহ্নৱী চুতীয়া

৬৫

৬৭

* গল্প :

* বাৰিষাৰ ৰাতি তোমাৰ কবিক,

মনত পৰেনে অৰুন্ধতী.....

* মৌ-কুঁহি

* অটীন-চিনাকী বন্ধুত্বৰ এনাজৰী

* কংকাল

* পৰাজয়

* আত্মনিৰ্ভৰশীল

– হেমন্ত গিৰি শইকীয়া

– পুষ্পাঞ্জলী বড়া

– দ্বীপজ্যোতি নাথ

– দৰ্শনা দেৱী

– পদ্ম চুতীয়া

– ৰশ্মি কোঁৱৰ

৬৮

৭০

৭২

৭৪

৭৫

৭৬

* প্ৰতিবেদন চ'ৰা :

* ২০১৫-১৬ বৰ্ষৰ মহাবিদ্যালয় সপ্তাহৰ ফলাফলসমূহ :

“প্ৰবীণ মুক্তিযোদ্ধা, সমাজসেৱক, শিক্ষাবিদ প্ৰয়াত নাৰায়ণ চন্দ্ৰ দত্তৰ সোঁৱৰণত”

— গঙ্গাধৰ দত্ত

অৱসৰপ্ৰাপ্ত উপাধ্যক্ষ

ঘিলাধাৰী উচ্চতৰ মাধ্যমিক

প্ৰয়াত নাৰায়ণ চন্দ্ৰ দত্তই
স্ত্ৰী শিক্ষাৰ ওপৰত
যথেষ্ট গুৰুত্ব দিছিল।
যিহেতু সেই সময়ত
স্ত্ৰী শিক্ষাৰ প্ৰসাৰ
হোৱা নাছিল।
সেয়ে তেখেত
ছোৱালীবিলাকক স্কুললৈ
যোৱাৰ ব্যৱস্থা কৰিছিল।
ঠায়ে ঠায়ে ছোৱালী
স্কুলবিলাকো গঢ় লৈ
উঠিবলৈ ধৰিলে। তেখেতৰ
চেপ্টা ফলৱতী হ'ল।

আজিৰ পৰা প্ৰায় এশ বছৰ আগত ১৯১০ চনত এই অসাধাৰণ ব্যক্তি গৰাকীৰ জন্ম হয়। জন্মস্থান হ'ল ফৰকাটিং জংছনৰ পৰা ২ কিলোমিটাৰ পশ্চিমে প্ৰসিদ্ধ নোগোৰা আলিৰ কাষৰ বৰপথৰুৱা নামৰ অখ্যাত এখন গাঁৱত। হ'লেও ফৰকাটিঙৰ ওচৰৰ আহোম গাঁৱতহে তেখেতৰ প্ৰকৃত জন্মস্থান আছিল। পাছৰ অৱস্থাত বৰপথৰুৱা গাঁও জীৱনজোৰা বাসস্থান আছিল। তেখেতৰ পিতৃৰ নাম আছিল ব্ৰাহ্মিন নাথ দত্ত।

পঢ়া-শুনাত তেখেত অতি মেধাৱী আছিল। তেখেতে যোৰহাট খ্ৰীষ্টান স্কুলত পঢ়ি ১৯৩৩ চনত কলিকতা ইউনিভাৰ্চিটিৰ পৰা ২য় বিভাগত উত্তীৰ্ণ হয়। স্কুলীয়া জীৱন তেখেতৰ ইমানতে শেষ বুলিব পাৰি। শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত বহুতো ডিগ্ৰী নাথাকিলেও মানুহজন কিন্তু অতিশয় শিক্ষাপ্ৰেমী আছিল। ব্যক্তিগতভাৱে তেখেত এজন সত্যবাদী, স্পষ্টবাদী, সমাজপ্ৰেমী আৰু শিক্ষাক অগ্ৰাধিকাৰ দিয়া এজন লোক আছিল। আনহাতেদি তেখেতৰ জীৱন সংঘাতপূৰ্ণ হ'লেও তেখেত আছিল অতিকৈ মৰমিয়াল, নিঃস্বার্থ বন্ধুপ্ৰেমী, উদাৰ মনৰ মানুহ। তেখেত আছিল অত্যন্ত সাহসী আৰু ত্যাগৰ প্ৰতিভু।

সেই সময়ত দেশ পৰাধীন আছিল। পৰাধীন দেশক স্বাধীন কৰিবৰ বাবে মহাত্মা গান্ধীৰ নেতৃত্বত অনেক লোকে সংগ্ৰাম আৰম্ভ কৰিলে। সেই সংগ্ৰামৰো অংশীদাৰ আছিল প্ৰয়াত নাৰায়ণ চন্দ্ৰ দত্ত। স্থানীয় যুৱকসকলৰ লগত তেখেতে সংগ্ৰামী সত্তা অটুট ৰাখিছিল। দেশ স্বাধীন হোৱাৰ পাছত তেখেতে মুক্তিযোদ্ধাৰ সন্মান লাভ কৰে।

অৰ্থনৈতিক দিশত ঘৰুৱা অৱস্থা বিশেষ টনকিয়াল নাছিল। ইতিমধ্যে তেখেতে বেংকত চাকৰি এটা পাইছিল। কিন্তু চাকৰিত তেখেত বহুদিন তিকি থাকিব নোৱাৰিলে। ইপিনে চাকৰিৰ বাবে তেখেতৰ মোকদ্দমা পৰ্যন্ত চলিবলৈ ধৰিলে। মোকদ্দমাত পিতৃদত্ত সম্পত্তি হেৰুৱাব লগা হ'ল।

নাৰ্জিৰ স্বনামধন্য কৃষ্ণৰাম দুৱৰাৰ জীয়ৰী প্ৰয়াত প্ৰভাসিনী দত্তৰ লগত ১৯৩৯ চনত নাৰায়ণ চন্দ্ৰ দত্ত বিবাহ পাশত আৱদ্ধ হয়। যুগ্ম জীৱনৰ ফল হিচাপে ৫ টি পুত্ৰ সন্তানৰ পিতৃ হ'ল প্ৰয়াত নাৰায়ণ চন্দ্ৰ দত্ত। কেউটি ল'ৰাকে উচ্চ শিক্ষাৰে শিক্ষিত কৰিলে। আৰ্থিক দিশত দুৰ্বল হ'লেও মনৰ সাহস আৰু বুদ্ধিৰ বলত কেউতা পুত্ৰকে উচ্চ শিক্ষা প্ৰদান কৰিলে। এতিয়া প্ৰতিজনেই চৰকাৰৰ উচ্চ পদস্থ একো একোজন চাকৰিয়াল। কিন্তু পুত্ৰসকলৰ চাকৰিৰ পইছাত তেখেত নিৰ্ভৰশীল নাছিল। জীৱনৰ শেষ বয়সত এটা ইটা ভাটাত চাকৰি কৰি জীৱিকা নিৰ্বাহ কৰিছিল। তেখেত L.I.C ৰো এজন ভাল আগশাৰীৰ এজেন্ট আছিল। ভাৰত বৰ্ষৰ আগশাৰীৰ এজেন্টসকলৰ ভিতৰত এখেত অন্যতম আছিল।

আগতেই কোৱা হৈছে যে তেখেত এজন শিক্ষানুৰাগী ব্যক্তি আছিল। স্থানীয় বহুবোৰ শিক্ষানুষ্ঠানৰ লগত তেখেত প্ৰতিষ্ঠাতা হিচাপে স্বীকৃত। নিচেই ওচৰৰ গজলাসত্ৰ এল.পি. স্কুল ১৯২৮ চনত প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল আৰু তাতেই ৰাতি বয়সিয়ালসকলক শিক্ষা দিছিল। তাতেই এখন সংস্কৃত টোল প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল। তিব্বাৰাল এল.পি. স্কুল প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ ক্ষেত্ৰতো তেখেতৰ অৱদান আছিল। ঠিক তেনেকৈ গাড়ীগাঁও হাইস্কুল, হামদৈ হাইস্কুল প্ৰতিষ্ঠা কৰিবৰ বাবে

তেখেতে আপ্ৰাণ চেষ্টা কৰিছিল। এইবিলাক কামৰ বাবে তেখেতৰ লগত সহযোগী আছিল উলুতলী গাঁৱৰ প্ৰয়াত দেবেন্দ্ৰ নাথ দত্ত। দুয়োজন পৰম বন্ধু আছিল। দুয়োজনৰ চেষ্টাতে ১৯৩৫ চনত ফৰকাটিং হাইস্কুল প্ৰতিষ্ঠা হৈছিল। তেখেতে এখন বিদ্যালয়তে আৱদ্ধ নাছিল, সকলো স্থানীয় শিক্ষানুষ্ঠানতে তেখেতৰ অৱদান আছিল।

শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত আটাইতকৈ ডাঙৰ কাম কৰিছিল ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয় প্ৰতিষ্ঠাৰ ক্ষেত্ৰত। তেখেতে লিখি থৈ যোৱা “ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়ৰ সত্য কাহিনী” নামৰ এখন কিতাপ লিখি বিস্তৃত বিৱৰণ দি থৈ গৈছে। তেখেতৰ লিখনিৰ পৰা এইটো বুজা যায় যে ফৰকাটিং কলেজখন স্থাপনৰ হেতু মনে-প্ৰাণে আশাসুখীয়া চেষ্টা কৰিছিল।

তেখেত ধৰ্মভীৰু নাছিল কিন্তু ধৰ্মবিশ্বাসী আছিল। তেখেতে

শেষ বয়সত ৰূপকলীয়া নামঘৰলৈ গুৰু আসন সিংহাসন দান দি গৈছে। প্ৰতি বছৰে তেখেতৰ ঘৰত একোবাৰী পালনাম অনুষ্ঠিত কৰিছিল। তেখেতৰ কৰ্মৰাজীৰ ভালদৰে মূল্যায়ন হোৱা উচিত।

প্ৰয়াত নাৰায়ণ চন্দ্ৰ দত্তই স্ত্ৰী শিক্ষাৰ ওপৰত যথেষ্ট গুৰুত্ব দিছিল। যিহেতু সেই সময়ত স্ত্ৰী শিক্ষাৰ প্ৰসাৰ হোৱা নাছিল। সেয়ে তেখেতে ছোৱালীবিলাকক স্কুললৈ যোৱাৰ ব্যৱস্থা কৰিছিল। ঠায়ে ঠায়ে ছোৱালী স্কুলবিলাকো গঢ় লৈ

উঠিবলৈ ধৰিলে। তেখেতৰ চেষ্টা ফলৱতী হ'ল। এইজন অসাধাৰণ ব্যক্তিৰ মৃত্যু হয় ১৯৯০ চনৰ মে' মাহত।

এনেহে এজন ব্যক্তিত্বসম্পন্ন, সমাজহিতৈষী, পৰোপকাৰী ব্যক্তিৰ স্মৃতিসমূহ যাতে পাহৰণিৰ গৰ্ভত বিলীন হৈ নাযায় তাৰ বাবে সমাজে ব্যৱস্থা লোৱা বাঞ্ছনীয়।

ভেষজবিদ ড° গুণাৰাম খনিকৰৰ স্মৃতিত.....

– ড° তৰালি গগৈ
উপাধ্যক্ষা

ভেষজবিদ ড° গুণাৰাম খনিকৰ ইহ জগতত নাই, এইষাৰ কথা মানি ল'বলৈ টান। জন্ম হ'লে মানুহৰ এদিন মৃত্যু হ'বই; ই নিৰ্ঘাত সত্য। তথাপি কিছুমান মানুহৰ মৃত্যুৱে মনত বৰ আঘাত দি যায়।

সঁচাকৈয়ে শ্রদ্ধাৰ ব্যক্তি গুণাৰাম খনিকৰদেৱৰ মৃত্যুৱে সকলোৰে অন্তৰত আঘাত দি গ'ল। লগতে অসমীয়া লোকসকলে এজন ভাল চিকিৎসকক হেৰুৱাবলগীয়া হ'ল।

এইজনা মহান ব্যক্তিক মই ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়ত ১৯৮৪ চনত চাকৰিত যোগদান কৰাৰ সময়ৰ পৰা লগ পাইছিলো। মোৰ মামা মহেন্দ্ৰ ফুকন লখিমী গাঁৱলীয়া বেংকৰ মেনেজাৰ হৈ থকা সময়ত গোলাঘাটৰ কৰ্টৰ সমীপত থকা পবন বৰুৱা কলনীৰ ভাড়া ঘৰলৈ প্ৰায়ে আহিছিল। মামাই মোক চিনাকী কৰাই দিছিল তেখেতৰ লগত। তেখেতে মামাৰ হাতত এখন কিতাপ উপহাৰ দিছিল। সেই কিতাপখন আছিল 'অসমৰ বনৌষধি'। আমি সেই কিতাপখন পঢ়ি অসমত থকা বনৌষধিৰ গুণাগুণৰ বিষয়ে বহুতো কথা জানিব পাৰিছিলো। ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়লৈ অহা-যোৱা কৰোতে তেঁতেলীতল হৈ যাওঁতে ঘৰৰ কাষত তেখেতক প্ৰায়ে লগ পাইছিলো। তেখেত আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিচালনা সমিতিৰ এজন সন্মানীয়

ড° গুণাৰাম খনিকৰ কেৱল পৰম্পৰাগত চিকিৎসক বা গৱেষক হিচাপেই নহয়
লেখক হিচাপেও তেখেত সমানেই জনপ্ৰিয়

সদস্যও আছিল। সেই সূত্ৰে তেখেতক লগ পোৱাৰ সুবিধা হৈছিল। মহাবিদ্যালয়ৰ বিভিন্ন সভা-সমিতিতো তেখেতে সহযোগ কৰিছিল। ২০০৬ চনত মহাবিদ্যালয়ৰ ৰূপালী জয়ন্তী অনুষ্ঠানত তেখেতে বনৌষধি গছৰ এখন প্ৰদৰ্শনীও দিছিল। তাৰোপৰি ২০০৩ চনত মহাবিদ্যালয়ৰ NAAC পৰিদৰ্শনৰ সময়ত এখন বনৌষধি বাগিছাৰ দিহা-পৰামৰ্শ দি বহুতো লাগতিয়াল গছ-গছনি দি সহায় কৰিছিল। এই বাগিছাখন চাবলৈ গড়গাঁও মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষও আহিছিল। বৰ্তমান বাগিছাখন নাই। মই তেখেতৰ চকৰধৰা গাঁৱত পতা ওপজা দিনৰ সভাৰ লগতে বিভিন্ন সভা-সমিতিতো একেলগে মঞ্চত আছিলো। তেখেতে পৰিৱেশ প্ৰদূষণ, আৱৰ্জনা বস্তুৰ পৰা কেনেকৈ কিছুমান বস্তু তৈয়াৰ কৰিব পাৰি; পানীৰ উপকাৰিতা, শাক-পাচলি, ফলমূলৰ উপকাৰিতা আদিৰ বিষয়ে সভা-সমিতি পাতি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক তাৰ উপকাৰিতা সম্পৰ্কে গুৰু-গম্ভীৰ বক্তব্য প্ৰদান কৰিছিল। তেখেতৰ লগত মোৰ শেষ সভাখন ২০১৫ চনত হামদৈ পুলৰ ‘হামদৈ বিদ্যালয়’ত সোণালী জয়ন্তীৰ মুকলি মঞ্চত একেলগে ভাষণ প্ৰদান কৰিছিলো। আলোচনা চক্ৰৰ বিষয়টো আছিল “প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ শিক্ষক আৰু অভিভাৱকৰ ভূমিকা”।

পাছত মহাবিদ্যালয়ৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষ হিচাপে থাকোঁতে তেখেতৰ ‘পদ্মশ্ৰী’ উপাধিৰ বাবে লাগতিয়াল কাগজপত্ৰৰ কামখিনি কৰি দিছিলো। দুখৰ বিষয় তেখেতে সেই বঁটা নিজ হাতে গ্ৰহণ কৰিবলৈ ৰৈ নাথাকিল। এই বঁটা নিশ্চয় মৰণোত্তৰভাৱে তেখেতে লাভ কৰিব।

এইজনা ভেষজবিদে ১৯৪৯ চনৰ ২২ মাৰ্চত গোলাঘাট চকৰধৰা গাঁৱত জন্মগ্ৰহণ কৰিছিল। তেখেতৰ পিতৃৰ নাম আছিল চন্দ্ৰ খনিকৰ আৰু মাতৃৰ নাম আছিল দেৱেশ্বৰী খনিকৰ। দহোটা সন্তানৰ ভিতৰত গুণাৰাম খনিকৰ জ্যেষ্ঠ পুত্ৰ আছিল। তেখেতে “গোলাঘাট বেজবৰুৱা উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়”ৰ পৰা উত্তীৰ্ণ হৈ গোলাঘাটৰ “দেৱৰাজ ৰয়” মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা বিজ্ঞান শাখাত স্নাতক ডিগ্ৰী লাভ কৰে। ১৯৫৮ চনত বিদ্যালয়ত অধ্যয়নৰত অৱস্থাত বনদৰবৰ প্ৰতি আকৃষ্ট হৈছিল। সৰুতে এবাৰ তেখেতে মাছ ধৰিবলৈ যাওঁতে হাতত দুখ পোৱাত মাকে কচুৰ আঠা লগাই ভাল কৰিছিল। সেই বিশ্বাসৰ ওপৰত ভৰসা কৰিয়েই তেখেতে

বনদৰবৰ গুণাগুণৰ ওপৰত যথেষ্ট অধ্যয়ন কৰিছিল। গুণাৰাম খনিকৰে গোলাঘাটৰ তেঁতেলীতলৰ নিজা বাসগৃহত “ভাৰতীয় পাৰম্পৰিক চিকিৎসাৰ আঞ্চলিক গৱেষণাগাৰ” আৰু প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰ “গুণাৰাম খনিকৰ ফাউণ্ডেচন” গঢ়ি তোলে। গুণাৰাম খনিকৰে অসমৰ হাবিয়ে-বনিয়ে ঘূৰি-ফুৰি অসমৰ হাবিত থকা বনৌষধি অসমৰ মানুহৰ মাজৰ পৰা বিশ্বদৰবাৰলৈ লৈ গৈছিল।

অবিবাহিত গুণাৰাম খনিকৰদেৱে ২০০৩ চনত গুৱাহাটীৰ “ভলণ্টেৰী হেলথ এচ’ছিয়েচন অৱ আচাম” এ অনুষ্ঠিত কৰা বনৌষধি কৰ্মশালাত ১৪ ফেব্ৰুৱাৰী তাৰিখে সংগঠনটোৱে তেখেতক ৰাজহুৱাভাৱে সম্বৰ্দ্ধনা জনোৱাৰ উপৰিও তেখেতক ‘ভেষজৰত্ন’ উপাধি প্ৰদান কৰে। তেতিয়াৰ পৰাই তেখেতৰ উপাধিৰ আগত ভেষজৰত্ন লিখিবলৈ লয়। ড° খনিকৰদেৱে ২০০১ চনত মালয়েছিয়াৰ “য়ামান মুকলি বিশ্ববিদ্যালয়”ৰ পৰা “মাৰ্ছাৰ হন যামানেপেথিক” ডিগ্ৰী লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হয়। ইয়াৰোপৰি তেখেতে স্বৰ্ণ পদকো লাভ কৰে। যামান মুকলি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা খনিকৰে ২০০৩ চনত ডক্টৰেট ডিগ্ৰী লাভ কৰে।

২০০১ চনত তেখেতক গ্ৰাছৰুট টেকন’লজিকেল ইনভেজন এণ্ড ট্ৰেডিচনেল এৱাৰ্ড প্ৰদান কৰে। ইয়াৰোপৰি তেখেতক বিভিন্ন চৰকাৰী-বেচৰকাৰী সংস্থাই বনৌষধি ৰজা, বনৌষধি বিজ্ঞানী আচাৰ্য, মানৱমিত্ৰ, ভেষজৰত্ন আদি উপাধিৰে সন্মানিত কৰে।

২০০৬ চনত ‘হেনিমেণ মেম’ৰিয়েল এৱাৰ্ড’, ২০০৮ চনত ‘জেমচ অৱ আছাম এৱাৰ্ড’, ২০১০ চনত ৰাষ্ট্ৰীয় গৌৰৱ এৱাৰ্ড, ২০১০ চনত ‘এছিয়া ইণ্টাৰনেচনেল এৱাৰ্ড’ (কাঠমাণ্ডু), ২০১০ চনত ‘গলষ্টাৰ ইণ্টাৰনেচনেল এৱাৰ্ড’ (বেংকক), ২০১০ চনত ‘বেষ্ট চিটিজেন অৱ ইণ্ডিয়া’, ২০১০ চনত ‘ইণ্টাৰনেচনেল ইণ্টেলেকচুৱেল এচিভ্‌মেণ্ট এৱাৰ্ড’ (বেংকক), ২০১৪ চনত ‘ভ’কেচনেল এৱাৰ্ড’ আৰু ডি. ৰাই ৩৬৫ৰ শ্ৰেষ্ঠ ব্যক্তি হিচাপে সন্মানিত হৈছিল। তেখেতে ৬৫ খন গ্ৰন্থ ৰচনা কৰি থৈ গৈছে। তেখেতে বিভিন্ন বাতৰি কাকত, আলোচনী আদিত ২০০ৰো অধিক প্ৰবন্ধ লিখি থৈ অসমীয়া সাহিত্যৰ ভঁৰাল চহকী কৰি থৈ গৈছে। খনিকৰদেৱে ‘পৰিবৰ্তন’ আৰু ‘প্ৰবঞ্চক’ নামৰ দুখন একাংকিকা

নাটক; 'প্ৰাণ গংগাৰ জোঁৱাৰ' নামৰ এখন উপন্যাসো লিখি থৈ গৈছে।

গুণাৰাম খনিকৰে আৱিষ্কাৰ কৰা বিভিন্ন বনৌষধিৰ দ্বাৰা বহুতো ৰোগীক চিকিৎসা কৰি আৰোগ্য প্ৰদান কৰে। এইজনা ভেষজৰত্নৰ ঔষধ সেৱন কৰি কৰ্কট ৰোগীয়েও আৰোগ্য লাভ কৰা বাবে মুম্বাই টাটা মেমৰিয়েল হস্পিতালে তেখেতক স্বীকৃতি ৰূপে প্ৰমাণ পত্ৰও প্ৰদান কৰে। ড° খনিকৰক আহমেদাবাদৰ নেচনেল ইন্‌ভেণ্‌চন্‌ অৱ ফাউণ্ডেচন ইণ্ডিয়াই ৰাষ্ট্ৰীয় সন্মানেৰে সন্মানিত কৰে।

ড° খনিকৰে ৬৭ খন কিতাপ বনদৰবৰ ওপৰত লিখি থৈ গৈছে। সেই সমূহ হ'ল বনদৰবৰ গুণ, সহস্ৰ বনৌষধি, ৰোগ নিৰাময় আৰু সৌন্দৰ্য চৰ্চাত বনদৰবৰ গুণাগুণ, বিভিন্ন ফলমূলৰ গুণাগুণ, শিশুৰ স্বাস্থ্য যতন, ৰোগৰ পথ্য আৰু অপথ্য গুণ বনৌষধি, শিশু আৰু মাতৃ ৰোগ নিৰাময় বনদৰব, অসমৰ লোক সংস্কৃতিত বনদৰব, ৰোগমুক্ত দেহ আৰু ইয়াৰ যতন, সহজলভ্য পুষ্টিৰ খাদ্য, ঘৰুৱা চিকিৎসা নিদান, উচ্চ ৰক্তচাপ, বনৌষধি উদ্ভিদ অভিধান আদি। এনেধৰণৰ বনৌষধৰ ওপৰত বিভিন্ন কিতাপ পত্ৰ লিখি সাধাৰণ ৰাইজক উপকৃত কৰি থৈ গৈছে। ড° খনিকৰদেৱে গোলাঘাটৰ দ গাঁৱত কেইবাবিধা মাটিত এখনি বনৌষধিৰ উদ্যান গঢ়ি তুলিছিল। ই অসমৰ অমূল্য সম্পদ বুলি ক'ব লাগিব। ড° খনিকৰে বাতৰি কাকত, আলোচনীৰ উপৰিও সংবাদ মাধ্যমতো এনেধৰণৰ বনৌষধৰ ওপৰত প্ৰচাৰ কৰিছিল।

গুণাৰাম খনিকৰ এজন ভেষজবিদেই নহয় তেখেত এজন 'কৃষ্ণ ভক্ত'ও আছিল। শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ তেখেতৰ পৰম গুৰু।

তেখেতে বনৌষধিৰ উপৰিও ধৰ্মগ্ৰন্থও লিখিছিল। তেখেত মৃদুভাষী, দয়ালু আৰু নিৰহংকাৰ ব্যক্তিৰ উপৰিও সমাজ সেৱক আৰু সুবক্তাও আছিল। বহুতো দুখীয়া ল'ৰা-ছোৱালীক আৰ্থিক অনুদানো দিছিল।

তেখেতৰ এনে বিৰল কৃতিত্বৰ বাবে ১৯৯৭ চনত অসম চৰকাৰে তেওঁক ৰাজহুৱাভাৱে সম্বৰ্দ্ধনা জনোৱাৰ উপৰিও অসম তথা ভাৰতবৰ্ষৰ প্ৰায় পাঁচ শতাব্দিক চৰকাৰী-বেচৰকাৰী অনুষ্ঠান-প্ৰতিষ্ঠানে ৰাজহুৱা সম্বৰ্দ্ধনা জ্ঞাপন কৰে। মৃত্যুৰ সময়ত তেখেত গুৱাহাটীত আছিল। তেখেতৰ বনৌষধিৰ পৰা প্ৰস্তুত কৰা ঔষধ আৰু গ্ৰন্থৰ ভ্ৰাম্যমান গাড়ীও আছিল। তেখেত বিভিন্ন কামত গুৱাহাটীলৈ সঘনাই গৈ থাকিব লগা হৈছিল। মৃত্যুৰ দিনাও শিলপুখুৰীৰ কণ্ঠাচলত থকা ঘৰতে হঠাৎ অসুস্থ হৈ পৰাত পৰিয়ালৰ লোকে ডাউন টাউন হস্পিতাললৈ লৈ যায়। কিন্তু চিকিৎসকে তেখেতক মৃত বুলি ঘোষণা কৰে। তেখেতে নিশা ১.২০ বজাত ৭ জানুৱাৰী, ২০১৬ চনত মৃত্যুক আঁকোৱালি লয়।

ড° গুণাৰাম খনিকৰ কেৱল পৰম্পৰাগত চিকিৎসক বা গৱেষক হিচাপেই নহয় লেখক হিচাপেও তেখেত সমানেই জনপ্ৰিয়।

গুণাৰাম খনিকৰৰ মৃত্যু অসমৰ বাবে এক অপূৰণীয় ক্ষতি। তেখেতৰ বিদেহ আত্মাৰ সদগতি কামনা কৰাৰ লগতে শোক সন্তপ্ত পৰিয়ালবৰ্গলৈ সমবেদনা জনালোঁ।

[—]

শৈক্ষিক উত্তৰণত মহাবিদ্যালয় গ্ৰন্থাগাৰ

– গায়ত্ৰী বৰুৱা
গ্ৰন্থাগাৰিক

গ্ৰন্থাগাৰ সেৱাৰ লগত জড়িত
ব্যক্তিসকলৰ বিজ্ঞান আৰু
প্ৰযুক্তিবিদ্যা বিষয়ত গভীৰ জ্ঞান
থাকিলেহে গ্ৰন্থাগাৰ সেৱা সফল
ৰূপত আগবঢ়াব পাৰিব।

আধুনিক উচ্চ শিক্ষাৰ মূল কেন্দ্ৰ হ'ল গ্ৰন্থাগাৰ। ইতিহাসে ঢুকি নোপোৱা কালৰে পৰাই গ্ৰন্থ লিখা আৰু সংৰক্ষণ কৰাৰ প্ৰচেষ্টা চলি আহিছে। গছৰ বাকলি বা জন্তুৰ ছাল পিন্ধি জীয়াই থকাৰ প্ৰচেষ্টাত জন্তু আৰু প্ৰকৃতিৰ লগত সংগ্ৰাম কৰি থাকোঁতে নানা চিন্তা-চৰ্চা তথা বুদ্ধি-বৃত্তিৰ উৎকৰ্ষ সাধন হয়। লাহে লাহে মানুহে চেপেটা পোৰা মাটিৰ টুকুৰা, চেপেটা শিল, জন্তুৰ ছাল, গছৰ পাত, তামৰ ফলি আদিত জ্ঞান আৰু অভিজ্ঞতাক লিপিবদ্ধ কৰি ভৱিষ্যতৰ বাবে সংৰক্ষণৰ ব্যৱস্থা হাতত লয়। ছিৰিয়াৰ এবলা পুথিভঁৰাল খৃঃপূঃ ২২৫০ তে স্থাপন কৰা পৃথিৱীৰ প্ৰথম পুথিভঁৰাল নামেৰে জনা যায়। এই পুথিভঁৰাল মাটিৰ ফলিত লিখিত সাত লাখ গ্ৰন্থৰে পৰিপূৰ্ণ। মিচৰ দেশত প্ৰথমে কাগজ আৰু জাৰ্মানীৰ গুটেনবাৰ্গৰ প্ৰথম ছপাশাল যন্ত্ৰ আৱিষ্কাৰ হোৱাৰ লগে লগে গ্ৰন্থ প্ৰণয়নৰ গতিপথ প্ৰশস্ত হৈ পৰে। ১৮৪৬ চনত ড° নাথান ব্ৰাউনৰ সম্পাদনাত শিৱসাগৰৰ পৰা ব্যাপ্তিষ্ট মিছনেৰীসকলে অসমীয়া ভাষাৰ প্ৰথমখন সংবাদপত্ৰ 'অৰুণোদয়' ছপা কৰি উলিয়ায়। ছপাশালে পঢ়ুৱৈ সমাজৰ জন্ম দিয়াৰ লগতে ভৱিষ্যতলৈ ইয়াক সংৰক্ষণৰ ব্যৱস্থা কৰি বৌদ্ধিক যাত্ৰাৰ পাতনি মেলিলে। ছত্ৰ-ছত্ৰীসকলৰ জ্ঞানৰ উৎকৰ্ষ সাধনত মহাবিদ্যালয়ৰ গ্ৰন্থাগাৰে এক উল্লেখযোগ্য ভূমিকা গ্ৰহণ কৰি আহিছে। মহাবিদ্যালয়ত ছত্ৰ-ছত্ৰীসকলে জ্ঞান আৰ্জনৰ ক্ষেত্ৰত এক বেলেগ পৰিৱেশ লাভ কৰে। কিয়নো মহাবিদ্যালয়ত বহুত ছত্ৰ-ছত্ৰীক একেলগে শিক্ষা দান কৰা হয়। এই ক্ষেত্ৰত তেওঁলোকৰ জ্ঞান আৰ্জনত সৃষ্টি হোৱা বাধাসমূহ গ্ৰন্থাগাৰেহে দূৰ কৰিব পাৰে। বৰ্তমান গ্ৰন্থাগাৰে ছত্ৰ-ছত্ৰীসকলক অকল কিতাপ আদান-প্ৰদানতে ব্যস্ত নাথাকি বিভিন্ন মাধ্যমৰ যোগেদি বিভিন্ন তথ্য যোগান ধৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। মহাবিদ্যালয়ত গ্ৰন্থাগাৰে

বিভিন্ন বাতৰি কাকত, আলোচনী, গৱেষণা বিষয়ক গ্ৰন্থ সংবাদ পত্ৰ আৰু সমালোচক পণ্ডিতসকলে প্ৰণয়ন কৰা বিভিন্ন পুথি সংৰক্ষণ কৰি ৰাখে।

পণ্ডিত কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈদেৱে কৈছিল, “কিতাপ পঢ়িব নোৱাৰিলেও তাৰ গোল্ফ ল’ব”। গ্ৰন্থ অধ্যয়ন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ ব্যক্তিত্বৰ গভীৰতা বঢ়োৱাৰ লগতে ব্যক্তিগত জীৱনতো নিজকে প্ৰজ্ঞা আনি দিয়ে। আজি যুৱপ্ৰজন্মই কাইলৈ ভৱিষ্যতৰ দেশৰ ধৰণীস্বৰূপ। সেই যুৱপ্ৰজন্মই যদি শাৰীৰিক আৰু মানসিকভাৱে কোঙা হয়, তেন্তে আমি কেতিয়াও এখন সুস্থ সমাজৰ আশা কৰিব নোৱাৰোঁ।

গ্ৰন্থগাৰত সংৰক্ষিত বিভিন্ন গৱেষণা বিষয়ক গ্ৰন্থ, আলোচনী, সংবাদ পত্ৰ, বাতৰি কাকত আদিৰ নিয়মীয়া অধ্যয়নে জ্ঞানৰ পৰিসৰ বৃদ্ধিৰ উপৰিও ৰাজনৈতিক, ধৰ্মীয়, সামাজিক আৰু অৰ্থনৈতিক ক্ষেত্ৰত সচেতন কৰি তোলে।

১৯২৮ চনত গ্ৰন্থগাৰ বিজ্ঞানৰ পিতৃস্বৰূপ ড° এচ আৰ বঙ্গনাথনে পঞ্চবিধিৰ জৰিয়তে গ্ৰন্থগাৰক এক অনন্য ৰূপত প্ৰতিষ্ঠা কৰিলে। মহান মনিষীজনাৰ প্ৰথম বিধি হৈছে-গ্ৰন্থ ব্যৱহাৰৰ কাৰণে, দ্বিতীয় প্ৰতিজন পাঠকৰ কাৰণে গ্ৰন্থ, তৃতীয় প্ৰতিখন গ্ৰন্থৰ বাবে পাঠক, চতুৰ্থ পাঠক - পাঠিকাৰ সময় বচোৱা, পঞ্চম গ্ৰন্থগাৰ এক বৰ্ধনশীল অনুষ্ঠান। গ্ৰন্থ অধ্যয়নে নতুন নতুন সাহিত্য সৃষ্টি কৰাত পথ সুগম কৰি ভাষা সাহিত্যৰ ভঁৰাল চহকী কৰি তোলে।

আধুনিক উচ্চ শিক্ষাত গ্ৰন্থগাৰে এক উল্লেখযোগ্য ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছে। বিজ্ঞান প্ৰযুক্তিৰ অগ্ৰগতিৰ লগে লগে ইয়াৰ প্ৰভাৱ গ্ৰন্থগাৰ সমূহতো পৰিলক্ষিত হোৱা দেখা যায়। গ্ৰন্থগাৰ সেৱাত বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যা প্ৰয়োগৰ দ্বাৰা বিশ্বৰ বিভিন্ন প্ৰান্তত সিঁচৰিত হৈ থকা জ্ঞান ভাণ্ডাৰত সমল সমূহ আজি আমি কম আয়াসত পাব পৰা হৈছেহঁক। মহাবিদ্যালয়ৰ গ্ৰন্থগাৰ ব্যৱহাৰ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত বৰ্তমান

সময়ত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে নিজৰ পাঠ্যপুথি লৈয়ে সীমাবদ্ধ নাথাকি গ্ৰন্থগাৰৰ বিভিন্ন জ্ঞানেৰে নিজকে পৰিপুষ্ট কৰি তোলা আৱশ্যক। বিশ্বায়নৰ প্ৰভাৱত ইলেক্ট্ৰনিক মাধ্যমে বিশ্বখনতে দপদপাই ফুৰিছে যদিও গ্ৰন্থ বা কিতাপৰ আদৰ কম নাই। বৰ্তমান প্ৰতিযোগিতামূলক পৰিৱেশত গ্ৰন্থ অবিহনে বিশেষকৈ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে প্ৰতিযোগিতাত অৱতীৰ্ণ হোৱাটো অসম্ভৱ। সেয়েহে তথ্য আৰু জ্ঞানৰ বাবে গ্ৰন্থগাৰৰ সহায় অত্যন্ত প্ৰয়োজন।

গ্ৰন্থগাৰসমূহে বৰ্তমান চেমিষ্টাৰ পদ্ধতিৰ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক যথেষ্টভাৱে সহায় কৰি আহিছে। ইয়াৰ উপৰিও কেৰিয়াৰ তথা কৰ্মসংস্থাপন সম্পৰ্কীয় তথ্য আৰু দিহা পৰামৰ্শ লাভ কৰিব পাৰে। গৱেষণা পত্ৰ আদিত প্ৰস্তুতকৰণৰ সম্পৰ্কত তথ্য যোগান ধৰা হয়। গ্ৰন্থগাৰ সেৱাৰ লগত জড়িত ব্যক্তিসকলৰ বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যা বিষয়ত গভীৰ জ্ঞান থাকিলেহে গ্ৰন্থগাৰ সেৱা সফল ৰূপত আগবঢ়াব পাৰিব। মহাবিদ্যালয়ৰ গ্ৰন্থগাৰসমূহে ন-পুৰণি সেৱাৰ এক আমূল পৰিবৰ্তন ঘটাই ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, শিক্ষক তথা গৱেষকসকলক নতুন নতুন তথ্যৰ যোগান ধৰাৰ প্ৰয়াস কৰি আহিছে।

ভাৰতবৰ্ষৰ আন আন ৰাজ্যৰ তুলনাত অসমৰ গ্ৰন্থগাৰ সেৱা কিছু পৰিমাণে পিছপৰি আছে। মহাবিদ্যালয়ৰ গ্ৰন্থগাৰিকজনৰ লগতে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰো তথ্য প্ৰযুক্তিৰ সম্যক জ্ঞান থাকিলেহে সকলো দিশতে জ্ঞান অৰ্জন কৰিবলৈ সক্ষম হ’ব। বৰ্তমান তথ্য প্ৰযুক্তিৰে সমৃদ্ধ পৰিবৰ্তিত গ্ৰন্থগাৰ সেৱা হৈ পৰিছে গ্ৰন্থগাৰিকসকলৰ বাবে এক প্ৰত্যাহান। আশা কৰোঁ, বৰ্তমান সমাজত গ্ৰাস কৰা তীব্ৰ বস্তুবাদী দৃষ্টিভঙ্গী আৰু ভোগবাদী প্ৰৱণতাৰ আমূল পৰিবৰ্তন হৈ গ্ৰন্থগাৰলৈ পাঠকৰ লানি নিচিগা সোঁত বব।

আধুনিকীকৰণ আৰু ভাৰতীয় সমাজত ইয়াৰ প্ৰভাৱ

– কাব্যশ্ৰী শইকীয়া
সমাজতত্ত্ব বিভাগ

যিখন দেশত
শ্ৰৱণৰ দৰে পুত্ৰৰ
উদাহৰণ পোৱা যায়
সেইখন দেশতে
বৰ্তমান বৃদ্ধ পিতৃ-মাতৃ
সন্তানৰ দ্বাৰা
অৰহেলিত হৈছে।
পিতৃ-মাতৃক বৃদ্ধকালত
নিজৰ লগত ৰাখি
তেওঁলোকৰ মনঃতাড়িত্বক
প্ৰয়োজন সমূহ পূৰণ
কৰাৰ পৰিৱৰ্তে
বৃদ্ধাশ্ৰমলৈ পঠিয়াই দিয়ে
বা নানা ধৰণে
শাৰীৰিক আৰু মানসিক
অত্যাচাৰ চলায়।

আধুনিকীকৰণ হ'ল এক বহু চৰ্চিত বিষয়। ই হৈছে সমাজ পৰিবৰ্তনৰ অন্যতম স্বৰূপ। আধুনিকীকৰণ অৱধাৰণাটো প্ৰথমে ডেনিয়েল লাৰ্ণাৰে তেওঁৰ 'Middle East Society'ৰ অধ্যয়নত ব্যৱহাৰ কৰিছিল। এই অৱধাৰণাটো তেওঁৰ মৌলিক অৱধাৰণা নহয়। সমাজতত্ত্ববিদ এম. এন. শ্ৰী নিবাসে ভাৰতীয় সমাজৰ সামাজিক পৰিৱৰ্তন প্ৰক্ৰিয়া হিচাপে 'পাশ্চাত্যকৰণ' নামৰ এক অৱধাৰণাৰ সৃষ্টি কৰিছিল আৰু ইয়াৰ আলমতে ডেনিয়েল লাৰ্ণাৰে আধুনিকীকৰণ অৱধাৰণাটো ব্যৱহাৰ কৰিছিল। তেওঁৰ মতে -

The changes brought about in a non western country by control by contest direct or indirect with a western country modernization is a current term for an old process of social change where - by less developed societies acquire the characteristics common to more developed societies.

প্ৰথমে আধুনিকীকৰণ অৱধাৰণাটো অকল অৰ্থনৈতিক ক্ষেত্ৰত হোৱা পৰিৱৰ্তনক বুজোৱা হৈছিল। পৰম্পৰাগত কৃষি পদ্ধতিত আধুনিক উৎপাদন কৌশল প্ৰয়োগ, যন্ত্ৰ চালিত আহিলাৰ ব্যৱহাৰ আদিকে আধুনিকীকৰণৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছিল কিন্তু বৰ্তমান এই অৱধাৰণাটো ব্যাপক অৰ্থত ব্যৱহাৰ কৰা হয়। মানুহৰ জীৱন ধাৰণা প্ৰণালীৰ পৰিৱৰ্তন খাদ্য শৈলীৰ পৰিৱৰ্তন,

বিদ্যালয়ৰ পাঠ্যক্ৰমসমূহ এনেভাৱে প্ৰস্তুত কৰিব লাগে যাতে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকল কৰিবৰী ভাৱে দক্ষ হয়, আধুনিক পৃথিৱীখনৰ সৈতে খোজত খোজ ঘিলাই আগবাঢ়ি যাব পাৰে। কিন্তু ভাৰতীয় মূল্যবোধ পৰিহাৰ কৰি নহয়, ভাৰতীয় মূল্যবোধক লগত লৈ আধুনিক সমাজৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰিলে আমাৰ সমাজত আধুনিকতাৰ বেয়া প্ৰভাৱ পৰাটো অসম্ভৱ।

বৃত্তি আদৰ্শ, মূল্যবোধ আদিৰ পৰিৱৰ্তনো আধুনিকীকৰণ অৱধাৰণাৰ অন্তৰ্ভুক্ত হৈ পৰিল।

আধুনিকীকৰণৰ প্ৰভাৱ সমগ্ৰ সমাজ ব্যৱস্থাতে প্ৰতিফলিত হয়। ইয়াৰ প্ৰভাৱে সমাজৰ প্ৰত্যেক দিশতে পৰিৱৰ্তন সাধন কৰে। আৰু এই পৰিৱৰ্তন সমূহ জটিল প্ৰকৃতিৰ হয়। কাৰণ সমাজৰ দুই এটা উপাদানৰ সৈতে আন এটা উপাদান অবিচ্ছেদ্য ভাৱে যোৰখাই থাকে আৰু এটা উপাদানৰ প্ৰভাৱত আন এটা উপাদানত পৰিৱৰ্তন অহাটো স্বাভাৱিক। এই প্ৰক্ৰিয়া সমূহ ঠাই বিশেষে বেলেগ প্ৰকৃতিৰ হয়। পৰিৱৰ্তনৰ প্ৰকৃতি সমূহ সেই ঠাইৰ ইতিহাসৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।

বৰ্তমান সমাজ ব্যৱস্থাত আধুনিকীকৰণে যথেষ্ট প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিছে। সমাজ ব্যৱস্থাৰ কোনো এটা উপাদানৰ পৰিৱৰ্তন হ'লে আন সমূহ উপাদানলৈ ইয়াৰ প্ৰভাৱ বিস্তাৰিত হৈ পৰে। আধুনিকীকৰণে বৰ্তমান সমাজ ব্যৱস্থাৰ প্ৰত্যেকটো উপাদানকে চুই গৈছে আৰু ইয়াৰ ভাল আৰু বেয়া দুয়োটা প্ৰভাৱেই সমাজত পৰে।

আধুনিকীকৰণৰ ফলত বৰ্তমান ভাৰতীয় সমাজৰ লোকসকলৰ জীৱন ধাৰণ শৈলী, খাদ্যাভাস, ধ্যান-ধাৰণা, প্ৰথা, মূল্যবোধ আদিৰ পৰিৱৰ্তন ঘটিছে। পৰম্পৰাগত ভাৰতীয় সমাজখন আছিল জাতিভিত্তিক সমাজ। জন্মৰ জৰিয়তে লোকসকলে প্ৰস্থিতি আহৰণ কৰিছিল আৰু জন্মৰ জৰিয়তেই বৃত্তি লাভ কৰিছিল। নিম্ন জাতিৰ লোকসকল সদায় উচ্চ জাতিৰ লোকসকলৰ দ্বাৰা শোষিত হৈছিল। নাৰীসকলক নিম্ন প্ৰস্থিতি প্ৰদান কৰা হৈছিল আৰু শিক্ষা গ্ৰহণ কাৰ্যৰ পৰা তেওঁলোকক আঁতৰাই ৰাখিছিল। সতীদাহ প্ৰথাৰ দৰে অমানৱীয় প্ৰথাৰ প্ৰচলন আছিল। নাৰীৰ জীৱনত স্বাধীনতা নাছিল। পুৰুষ প্ৰধান ভাৰতীয় সমাজখনত নাৰী সদায় অৱহেলিত হৈ আহিব লগাত পৰিছিল কিন্তু আধুনিকীকৰণৰ ফলত ভাৰতীয় সমাজৰ স্বৰূপ সলনি হৈ পৰিল। জাতিৰ পৰিৱৰ্তে শ্ৰেণী ব্যৱস্থাই প্ৰাধান্য পালে। জন্মগত প্ৰস্থিতি বৰ্তমান সমাজত মূল্যহীন। বৃত্তি আৰ্জনৰ বাবে বৰ্তমান যোগ্যতাৰ প্ৰয়োজন জন্মগতভাৱে লাভ কৰা জাতি নহয়। আধুনিকীকৰণৰ ফলত সতীদাহ, বাল্য বিবাহ আদি নিষিদ্ধ হ'ল। শিক্ষাক মৌলিক অধিকাৰ হিচাপে মৰ্যদা নাৰীসকলৰ শিক্ষাৰ বাবেও ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হ'ল। সমাজৰ সকলো অৱস্থাতে

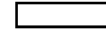
আধুনিকীকৰণৰ প্ৰভাৱ পৰিল। বিবাহ, পৰিয়াল আদি সংস্থাসমূহলৈ যথেষ্ট পৰিৱৰ্তন আহিল। বিবাহক ভাৰতীয় হিন্দু সমাজে সাত-জন্মৰ বন্ধন হিচাপে বিশ্বাস কৰিছিল। কিন্তু বৰ্তমান এই ধাৰণাৰ পৰিৱৰ্তন ঘটিছে। ভাৰতীয় সংবিধানেও বিবাহ বিচ্ছেদৰ অধিকাৰ প্ৰদান কৰিছে। পূৰ্বতে ভাৰতীয় সমাজৰ পৰিয়ালসমূহ আছিল যুটীয়া, কিন্তু বৰ্তমান আধুনিকতাৰ প্ৰভাৱত মানুহে একক পৰিয়াল, সুখী পৰিয়াল হিচাপে গণ্য কৰিবলৈ লৈছে। আধুনিকীকৰণৰ ফলত প্ৰযুক্তিবিদ্যা, যোগাযোগ ব্যৱস্থাৰ যথেষ্ট উন্নতি সাধন হৈছে। প্ৰযুক্তিবিদ্যাই সকলো কাম কম সময়ত, কম শ্ৰমত নিখুঁটভাৱে সমাধান কৰাত সহায় কৰিছে। যোগাযোগ ব্যৱস্থাৰ উন্নতিৰ ফলত দেশ-বিদেশৰ লগত সংযোগ স্থাপন হৈছে। অন্য দেশৰ বস্তু-বাহনিৰ লগতে ধ্যান-ধাৰণা আমদানি ঘটিছে। অৰ্থনীতি, ৰাজনীতি আদিত এই ধ্যান-ধাৰণাসমূহ সংযোজন কৰা হৈছে। উদ্যোগীকৰণ হৈছে। ইয়াৰ ফলত নগৰৰ সৃষ্টি হৈছে। বিভিন্ন লোকৰ সমাগম সংমিশ্ৰিত সংস্কৃতিৰ সৃষ্টি হৈছে। ধৰ্মীয় আৰু সামাজিক গোড়ামী হ্ৰাস পাইছে। এনেদৰে ইটো উপাদানৰ সৈতে সিটো সম্পৰ্কিত হৈ সমাজৰ সকলো উপাদানলৈকে ইয়াৰ প্ৰভাৱসমূহ বিয়পি পৰাৰ ফলস্বৰূপে সমাজত যিদৰে সু-প্ৰভাৱ পৰিছে সেইদৰে বেয়া প্ৰভাৱো নপৰাকৈ থকা নাই।

আধুনিকীকৰণৰ ফলত ভাৰতীয় সমাজৰ বহু কু-সংস্কাৰ, অন্ধবিশ্বাস দূৰ হ'ল কিন্তু ভাৰতীয় লোকৰ দৰ্শন, মূল্যবোধ আদিৰ ওপৰতো আধুনিকীকৰণৰ প্ৰভাৱ পৰিল আৰু ই সকলো সামাজিক সমস্যাৰ প্ৰধান কাৰণ হিচাপে চিহ্নিত হৈ এক ভয়ানক প্ৰত্যাহ্বান স্বৰূপ হৈ পৰিছে। আধুনিকীকৰণৰ ফলস্বৰূপে ব্যক্তিৰ ধ্যান-ধাৰণাৰ পৰিৱৰ্তন ঘটিছে। সমাজৰ লোকসকল বস্তুবাদী আৰু ভোগবাদী হৈ পৰিছে আৰু নৈতিক দায়িত্ব কৰ্তব্য সমূহ পালন কৰাত ব্যৰ্থ হৈ পৰিছে। যিখন দেশত শ্ৰৱণৰ দৰে পুত্ৰৰ উদাহৰণ পোৱা যায় সেইখন দেশতে বৰ্তমান বৃদ্ধ পিতৃ-মাতৃ সন্তানৰ দ্বাৰা অৱহেলিত হৈছে। পিতৃ-মাতৃক বৃদ্ধকালত নিজৰ লগত ৰাখি তেওঁলোকৰ মনঃতাত্ত্বিক প্ৰয়োজন সমূহ পূৰণ কৰাৰ পৰিৱৰ্তে বৃদ্ধাশ্ৰমলৈ পঠিয়াই দিয়ে বা নানা ধৰণে শাৰীৰিক আৰু মানসিক অত্যাচাৰ চলায়। আধুনিকীকৰণৰ ফলত উন্নত মানৰ যোগাযোগ

কৌশল আহিল। টেলিভিচন, কম্পিউটাৰ, মবাইল ফোন, ইণ্টাৰনেট আহিলাৰ জৰিয়তে পৃথিৱীখন এখন সৰু গাঁৱলৈ ৰূপান্তৰ হৈ পৰিল কিন্তু ইয়াৰ ফলস্বৰূপে নৱ প্ৰজন্ম ধ্বংসৰ গৰাহলৈ গতি কৰিছে। ইয়াৰ জৰিয়তে লাভ কৰিব পৰা সুবিধাসমূহৰ অপব্যৱহাৰৰ ফলস্বৰূপে বহু 'চাইবাৰ ক্ৰাইম' সংগঠিত হৈছে। আধুনিকীকৰণৰ ফলস্বৰূপে নৱ প্ৰজন্ম অন্যান্য দেশৰ সংস্কৃতিৰ প্ৰতি বেছি আকৰ্ষিত হ'ব ধৰিছে, সুৰা পান, চিগাৰেট সেৱন আদিৰ দৰে বদ অভ্যাসক 'ফেচন' হিচাপে অনুকৰণ কৰিছে। ইয়াৰ প্ৰভাৱ সমগ্ৰ অৰ্থ-সামাজিক দিশৰ ওপৰত পৰিছে। সমাজত অপৰাধ প্ৰৱণতা বাঢ়িছে। পূৰ্বতে সামাজিক সংস্থা সমূহে সমাজক নিয়ন্ত্ৰণ কৰি ৰাখিছিল। কিন্তু বৰ্তমান সামাজিক সংস্থা সমূহৰ প্ৰভাৱ সমাজৰ পৰা হ্ৰাস পালে। মূল্যবোধৰ পৰিৱৰ্তনৰ ফলস্বৰূপে সমাজত প্ৰজন্মৰ সংঘাটৰ সৃষ্টি হৈছে। নতুন প্ৰজন্মই পুৰণা নীতি-নিয়ম মানি চলিব নিবিচাৰে আৰু পুৰণি প্ৰজন্মই নতুন প্ৰজন্মৰ ধ্যান-ধাৰণাক আঁকোৱালি ল'ব নিবিচাৰে। ফলত মূল্যবোধৰ সংঘাটৰ সৃষ্টি হয়। নতুন প্ৰজন্মই আধুনিক চিন্তাধাৰা আৰু কাৰ্যকলাপৰ জৰিয়তে আগবাঢ়িব বিচাৰে আৰু পুৰণি প্ৰজন্মই এই পৰিৱৰ্তনক সহজভাৱে ল'ব নিবিচাৰে। সেইবাবে নতুন প্ৰজন্মই সমাজৰ প্ৰতি অনীহা প্ৰকাশ কৰে আৰু প্ৰচলিত সমাজ ব্যৱস্থাৰ

প্ৰতি বিৰূপ মনোভাৱ পোষণ কৰে। যি কি নহওঁক আলোচনাৰ অন্তত আমি ক'ব পাৰোঁ যে আধুনিকীকৰণৰ সমাজ পৰিৱৰ্তনৰ এক অন্যতম আহিলা স্বৰূপ। কিন্তু এই পৰিৱৰ্তনৰ প্ৰভাৱ ভাল হ'ব নে বেয়া হ'ব সেইয়া নিৰ্ভৰ কৰে ব্যক্তি বিশেষৰ মানসিকতাৰ ওপৰত। আনৰ ধ্যান-ধাৰণা, দ্ৰব্য-সামগ্ৰী আদি অন্ধভাৱে আহৰণ কৰাৰ ফলতে সকলো বস্তুৰে ভালতকৈ বেয়া প্ৰভাৱ আমাৰ সমাজত বেছিকৈ পৰা দেখা যায়। সকলো লোক বিবেকৰ দ্বাৰা পৰিচালিত হৈ ভাল দিশ বেয়া দিশ সমূহ বিবেচনা কৰি চোৱাটো নিতান্তই প্ৰয়োজন। শিশুসকলৰ শুদ্ধ সামাজিকীকৰণ হোৱাটো বাঞ্ছনীয়। শুদ্ধ সামাজিকীকৰণৰ ফলত ভাল মূল্যবোধ গঢ় লৈ উঠে যাৰ ফলত মানুহে সদায় ভাল চিন্তা-চৰ্চা ধ্যান-ধাৰণাৰে সমাজৰ সৰ্বাঙ্গীণ উন্নতিত অৰিহণা আগবঢ়াব পাৰে ইয়াৰ বাবে শিক্ষাও অন্যতম উপাদান। বিদ্যালয়ৰ পাঠ্যক্ৰমসমূহ এনেভাৱে প্ৰস্তুত কৰিব লাগে যাতে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকল কাৰিকৰী ভাৱে দক্ষ হয়, আধুনিক পৃথিৱীখনৰ সৈতে খোজত খোজ মিলাই আগবাঢ়ি যাব পাৰে। কিন্তু ভাৰতীয় মূল্যবোধ পৰিহাৰ কৰি নহয়, ভাৰতীয় মূল্যবোধক লগত লৈ আধুনিক সমাজৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰিলে আমাৰ সমাজত আধুনিকতাৰ বেয়া প্ৰভাৱ পৰাটো অসম্ভৱ।

শিল্পকলাৰ উৎপত্তি

– বিশ্বজিত শইকীয়া

স্নাতক পঞ্চম বান্ধাসিক

তাহানিৰ অজস্তা গুহা
মন্দিৰৰ উৎকৃষ্ট
চিত্ৰসমূহে চৰিত্ৰ আৰু
জীৱনৰ যি অনুভূতি
দাঙি ধৰে - এই
বিলাকৰ পৰা অধ্যয়ন
কৰি 'বিনিয়নে'
(Binyon) উল্লেখ
কৰিছে যে জাপানৰ
চিত্ৰকলাসমূহ
স্পষ্টভাৱে ভাৰতীয়
লক্ষণযুক্ত।

শিল্পকলা মানৱ জীৱনৰ অভিজ্ঞতা, অন্তৰৰ আবেগ, সূক্ষ্ম অনুভূতিৰ বিকাশ মাত্ৰ। ভাস্কৰ্য
শিল্পী আৰু কলাবিদ পণ্ডিতসকলে কয় যে ভাৰ প্ৰৱণ মানুহৰ ভাৰৰ উকমুকনিতে ইয়াৰ জন্ম।
শিল্পকলাৰ সহায়েৰে মানুহে কেনেকৈ আদিম অৱস্থাৰ পৰা আভিজাত্যৰ শীৰ্ষস্থানত উপনীত হ'ল

তাক ইতিহাসৰ পৰা জানিব পাৰি। মানুহ সৌন্দৰ্যৰ উপাসক। মানুহৰ সৌন্দৰ্যবোধ
আছে বাবেই ভাৰ প্ৰৱণতাৰ অনুৰূপ হৈ এই শিল্পকলাই নানা ছন্দে, নানা গন্ধে,
নানা ৰসে ৰঞ্জিত হৈ নিত্য নৱ ৰূপ ধৰি যুগে যুগে দেশবাসীৰ মাজত দেখা দি
আহিছে।

বিশ্বৰ সৌন্দৰ্যৰাশি আমাৰ চকুৰ আগত সদায় ভাঁহি আছে। বৰ্হিজগতৰ যিটো
ৰূপ-লাৱণ্য সৌন্দৰ্য তাকে হুবহু অনুকৰণ কৰি দেখুৱাটোৱেই শিল্পকলাৰ চৰম
উদ্দেশ্য নহয়। ইয়াৰ লগত অন্তৰ জগতৰ ভাৱৰাশি সংমিশ্ৰণ কৰি নৱৰূপে
ৰূপায়িত কৰি দেখুৱাটোৱেই শিল্পীৰ প্ৰকৃত কৰ্তব্য। সমগ্ৰ বিশ্বত ব্যাপী থকা

বুদ্ধদেৱৰ প্ৰস্তৰ প্ৰতিমূৰ্তি বিলাকত অহিংসা, প্ৰেম, জীৱৰ স্নেহ-মৰম দয়া দাক্ষিণ্য ধৰ্মৰ মূল তত্ত্বৰ
সমাবেশ পৰিলক্ষিত হোৱা দেখা যায়। ইয়াৰ আত্মাই সুপ্ত অৱস্থাত থাকি যিবোৰ সূক্ষ্ম ভাৱ ভঙ্গীৰ
প্ৰতিবিন্দু দেখিবলৈ পায় সেয়ে শিল্পকলাৰ আচল জন্ম বৃত্তান্ত।

ভাৱৰ অভিব্যক্তি প্ৰকাশভঙ্গীত শিল্পকলাৰ প্ৰয়োজন বৰ অপৰিহাৰ্য হৈ পৰে। ভাষা য'তে
নিষ্প্ৰাভ হৈ যায় ত'তেই শিল্পকলাই সংকেত দি সকলোকে বুজাই দিয়ে। শিল্পকলাৰ একো একোটা
সংকেতত যিমানখিনি ভাৱ অনতি পলমে প্ৰকাশ পায়, ভাষাৰে তাক প্ৰকাশ কৰিবলৈ হ'লে কিমান
যে কিতাপৰ আৱশ্যক হ'ব তাক কোৱাই বাহুল্য। প্ৰকৃত সত্য উদ্ঘাটন কৰি চালে আমি দেখিবলৈ
পাওঁ শিল্পকলাই আদিম যুগৰ মানুহৰ মাজত ভাষাৰ কাম কৰি আহিছিল।

প্ৰাচীন যুগৰ মানুহৰ সৌন্দৰ্যবোধ উলঙ্গ আছিল যদিও শিল্পকলাৰ বীজ যেতিয়া সকলোৰে
গাত প্ৰৱেশ কৰিলে তেতিয়া উলঙ্গ শৰীৰকো সেই সৌন্দৰ্যই বস্ত্ৰলঙ্কাৰে শোভিত কৰি ঢাকিবলৈ
প্ৰশিক্ষণ দিলে। শিল্পকলাৰ নিৰৱ-নিশ্চল অঙ্কনেই হৈছে জড় আৰু চৈতন্যৰ মিলনক্ষেত্ৰ। জড়
পদাৰ্থক চৈতন্যময়ী কৰি তোলাৰ ক্ষমতা প্ৰত্যেকজন শিল্পীৰ হাততেই থাকে। শিল্পীসকলে
তেওঁলোকৰ ইচ্ছামতে চিত্ৰ আঁকি তাত যদি নানা অৱস্থাই নানা ভঙ্গীমাৰে প্ৰাণৱন্ত কৰি তুলি

অৰ্থব্যঞ্জক হিচাবে সৰ্বসাধাৰণক বুজাই দিব পাৰে তাতেই শিল্পকলাৰ মাধুৰ্য আৰু শিল্পীৰ বৈশিষ্ট্য বিৰাজমান হৈ পৰে।

আচলতে শিল্পীয়ে প্ৰকৃতিক বিচিত্ৰ ৰং আৰু অপৰূপ সৌন্দৰ্যৰ মাজত সোমাই পৰি ভাৱ মন-প্ৰাণ নানা ৰঙে ৰঞ্জিত কৰে, তাৰ পিছত ভাৱ অনুসৰি নানা ৰঙৰ সহায়েৰে চিত্ৰ অঙ্কিত কৰি প্ৰকাশ কৰিবলৈ সমৰ্থ হয়। সকলোৱে বিশ্বাস কৰে যে এটি অলৌকিক মহান শক্তিয়ে বিশ্বৰ সকলো কাম সুচাৰুৰূপে সম্পন্ন কৰি আহিছে। ইয়াৰ প্ৰকৃত সন্ধান পাবৰ কাৰণে মানৱে কৰা কল্পনাবোৰ বাস্তৱত ৰূপ দিবলৈ যাওঁতে শিল্পকলাৰ সাহায্য ল'বলগীয়া হয়।

ভাৰতীয় শিল্পীসকল প্ৰস্তৰ খোদিত অঞ্চল আৰু চিত্ৰশিল্পত সিদ্ধহস্ত আছিল। তেওঁলোকৰ প্ৰধান লক্ষ্য আছিল এই দুইবিধ শিল্পত আধ্যাত্মিক সৌন্দৰ্যৰ নৈপুণ্য ফুটাই তোলা। ভাৰতীয় শিল্পকলা ৰহস্যপূৰ্ণ, কাল্পনিক, অলৌকিক।

তাহানিৰ অজন্তা, বাগ, কোচিনৰ চিত্ৰশিল্প, ইলোৰা, মহেঞ্জাদাৰো, হৰপ্পা, ভূৱনেশ্বৰ, কোনাৰক, কাঞ্জিভৱন আদি ঠাইৰ ভাস্কৰ্য-শিল্প ভাৰতীয় শিল্পকলাৰ উৎকৃষ্ট নিদৰ্শন।

প্ৰাগঐতিহাসিক, বৈদিক আৰু প্ৰাক্ বৌদ্ধিক যুগৰ চিত্ৰশিল্প :

খৃষ্ট জন্মৰ পূৰ্বৰ ভাৰতীয় চাৰু কলাৰ নিদৰ্শন বৰ বিৰল। যি দুই এপদ চাৰু কলাৰ নিদৰ্শন অ'ত ত'ত আছে তাকে নিৰীক্ষণ কৰি অতীজ ভাৰতৰ চাৰু কলাৰ বিষয়ে অধ্যয়ন কৰিবৰ প্ৰয়াস কৰা হৈছে। যোগীমৰা গুহাত বিভিন্ন ধৰণৰ কলাৰ নিদৰ্শন পোৱা গৈছিল। ভাৰতীয় চিত্ৰকলাৰ আৰম্ভণি এটা মনোৰম সাধুৰ লগত জড়িত। সাধুটোৰ সাৰমৰ্ম এই যে - ব্ৰহ্মাই এজন ৰজাক কেনেকৈ মৃত ব্যক্তিৰ ছবি আঁকি এজন ব্ৰাহ্মণৰ মৃত পুতেকক জীয়াব পাৰি তাকে শিকালে। ব্ৰহ্মাই মৃত ব্ৰাহ্মণ পুত্ৰৰ ছবিত প্ৰাণ দিলে। এনেধৰণে মৃত ব্ৰাহ্মণ পুত্ৰৰ স্থান পূৰোৱা হ'ল। কিন্তু মৰণৰ দেৱতা যমে ইয়াৰ সন্মতি নিদিলে। যি কোনো বিষয়ৰে মূল আৰু আৰম্ভণিৰ লগত দেৱতা বা ৰজাৰ নাম জড়িত কৰাটো প্ৰাচ্যৰ বুৰঞ্জীবিদসকলৰ এটা মুখ্য কাম্য।

মধ্যপ্ৰদেশৰ সিৰগুজাৰ (Sirguja) ৰাইগড় পৰ্বতৰ যোগীমৰা গুহাৰ বেৰত পোৱা ঐতিহাসিক চিত্ৰকলাবিলাকেই

অতীত ভাৰতৰ শিল্পকলাৰ মৌলিক উদাহৰণ বুলি অনুমান কৰিব পৰা যায়। সেই বেৰত অঙ্কিত কৰা চিত্ৰবিলাক খৃষ্টপূৰ্ব প্ৰথম শতিকাৰ বুলি ধাৰণা হয়।

ভাৰতীয় চিত্ৰশিল্প বৈদিক যুগতকৈও প্ৰাচীন এই চিত্ৰশিল্প সম্বন্ধে বহুতো সমল পোৱা যায়। সেইবোৰ হ'ল পুৰণি সংস্কৃত আৰু পালি ভাষাৰ সাহিত্য। মহাভাৰততো আমি উষা-অনিৰুদ্ধৰ প্ৰেম কাহিনী পাওঁ। ৰাজকুমাৰী উষাই সপোনত তেওঁ সন্মুখলৈ সুন্দৰ যুৱক এজন অহা দেখিলে। সপোন কোঁৱৰজনৰ কথা উষাই বিশ্বাসতে সখী চিত্ৰলেখাক ক'লে। চিত্ৰলেখা ছবি অঁকাত সিদ্ধহস্ত আছিল। তেওঁৰ সখীয়েকে সপোন কোঁৱৰক নিৰ্দিষ্টভাৱে বাছি উলিয়াইবলৈ সকলো অতি মানৱ আৰু শ্ৰেষ্ঠৰ ছবি আঁকিলে। শ্ৰীকৃষ্ণৰ নাতি অনিৰুদ্ধ কুমাৰৰ ছবি দেখাৰ লগে লগে সপোন কোঁৱৰক উষাই বিচাৰি পালে। এই কলাসুলভ ঘটনা আৰু পৰবৰ্তী ৰোমাঞ্চকৰ ঘটনা সমূহ শ্ৰীকৃষ্ণৰ জীৱনক আশ্ৰয় কৰি গঢ়ি উঠা।

পৰ্বতৰ কিছুমান গুহাত অতিশয় আমোদজনক চিত্ৰশিল্পৰ পৰিচয় পোৱা গৈছে। সৰ্বসাধাৰণতে চিকাৰৰ কাহিনীয়েই দৃশ্যপট বিলাকৰ প্ৰধান বিষয়বস্তু আছিল। গঁড়, মেথোন আদি বনৰীয়া জীৱ-জন্তুবিলাকক চিকাৰীয়ে খেদি ফুৰা দৃশ্যৰেই জীৱন্তভাৱে অঙ্কিত কৰা আমি দেখিবলৈ পাওঁ। ৰাইগড় আৰু মিৰ্জাপুৰৰ গুহাবিলাকৰ আৱিষ্কাৰে ভাৰতীয় চিত্ৰশিল্পৰ জন্মৰ কথাকেই কেৱল সূচনা নকৰে, ই প্ৰাচ্যৰ মানৱ অতীত বুৰঞ্জীৰো সাক্ষ্য দিয়ে।

বৌদ্ধ চিত্ৰশিল্প :

সিন্ধু সভ্যতাৰ শেষৰফালে দ্ৰাবিড় আৰু আৰ্চ-সভ্যতা সংযুক্ত আগমিক আৰু বৈদিক সাহিত্য আমি দেখিবলৈ পাওঁ। সমগ্ৰ এচিয়াত বৌদ্ধকলা বিস্তৃতিৰ সৈতে বৌদ্ধ ধৰ্মও প্ৰচাৰিত হৈছিল। ৫৬৩ খৃঃপূঃত নেপালৰ সীমান্তৰ কাশিলাবস্তু নামে এখন নগৰত শাক্যবংশৰ ৰজা সুদ্ধোদনৰ ওঁৰসত আৰু মায়াদেৱীৰ গৰ্ভত ৰাজকুমাৰ সিদ্ধাৰ্থৰ জন্ম হয়। কথিত আছে যে ৰাজকুমাৰ সিদ্ধাৰ্থই ব্যাধি, বাৰ্ধক্য আৰু মৃত্যু - এই দুখসমূহৰ মলোচ্ছেদ কৰিবৰ কাৰণে সংসাৰ জীৱন পৰিত্যাগ কৰিছিল।

সংসাৰ ত্যাগী সন্ন্যাসীৰূপে সিদ্ধাৰ্থই ব্ৰহ্মজ্ঞান লাভ কৰিবলৈ সুন্দৰী স্ত্ৰী যশোধৰা আৰু শিশু পুত্ৰ ৰাহুলক চিৰদিনৰ

কাৰণে পৰিত্যাগ কৰি এদিন মাজনিশা সাৰথি চন্দকৰ সহায় লৈ ৰাজপ্ৰসাদৰ পৰা বাহিৰ ওলায়। শেষত বুদ্ধগয়াৰ বোধিবৃক্ষৰ তলত ব্ৰহ্মজ্ঞান লাভ কৰি বুদ্ধত্ব প্ৰাপ্ত হ'ল।

বৌদ্ধ ধৰ্ম প্ৰথম অৱস্থাত বুদ্ধক ভগৱানৰূপে নথিৰি জ্ঞানী বা ধৰ্মোপদেষ্টা ৰূপে ধাৰণা কৰা হৈছিল। যিসকলে তেওঁৰ অষ্টাঙ্গিক মার্গ অনুসৰণ কৰিছিল তেওঁলোকক অৰ্হাটেচ (Arhats) বোলা হৈছিল। খৃষ্টীয় দ্বিতীয় শতাব্দীত, স্বধৰ্ম পুন্দৰীক (Lotus Sutra) নামৰ ধৰ্মগ্ৰন্থত বুদ্ধদেৱৰ অৱতাৰ ৰূপে পৰিগণিত কৰিছে। তেতিয়াৰে পৰা বুদ্ধক ভগৱান হিচাবে মানি ল'লে।

মানুহৰ সৌন্দৰ্য সৃষ্টিৰ ওপৰত ধৰ্মৰ প্ৰভাৱ যে বৰ প্ৰবল তাৰ ছব্ব উদাহৰণ বুৰঞ্জীয়ে দাঙি ধৰে। সম্ভৱতঃ বৌদ্ধধৰ্মৰ কলা-কৃষ্টিৰ ওপৰত যি প্ৰভাৱ আন কোনো ধৰ্মৰ সিমানে নহয়। চীন, জাপান, তিব্বত, ভূটান, নেপাল, লংকা, জাভা, শ্যাম, ব্ৰহ্মদেশ তেওঁলোকৰ শিল আদিত খোদিত কৰা মূৰ্তি, চিত্ৰশিল্পৰ চমকপ্ৰদ উদাহৰণৰ ভগ্নাৱশেষৰ জৰিয়তে বৌদ্ধ ধৰ্ম পদ্ধতিৰ প্ৰতি কলাসুলভ অনুভূতিৰ সাক্ষ্য দিয়ে। সপ্তদশ শতাব্দীৰ বুৰঞ্জীবিদ তাৰানাথে উল্লেখ কৰি থৈ গৈছে যে - য'তে বৌদ্ধ ধৰ্মই প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিছিল ত'তৈই কলা কুশলী ধৰ্মপ্ৰাণ শিল্পীও পোৱা গৈছিল। মূলতঃ বৌদ্ধধৰ্ম চিত্ৰময়, চিত্ৰকলাৰ মাধ্যমেৰে বাঢ়ুয় আৰু এই ধৰ্মমতৰ আদি বুৰঞ্জীয়ে উল্লেখ কৰে যে এই ধৰ্মই কলমতকৈ তুলিকাৰ ওপৰতহে বেছি গুৰুত্ব দিছিল। বৌদ্ধ ধৰ্মই চীন আৰু জাপানতো আলোড়নৰ সৃষ্টি কৰিছিল। চীন দেশৰ এই শিল্পকাৰ্য সেই দেশৰ আৰ্হিত কৰা নহয় বৰং সমসাময়িক ভাৰতীয় কলাৰ আৰ্হিতহে কৰা হৈছিল। লগতে জাপানৰো ঠিক তদূপ।

তাহানিৰ অজন্তা গুহা মন্দিৰৰ উৎকৃষ্ট চিত্ৰসমূহে চৰিত্ৰ আৰু জীৱনৰ যি অনুভূতি দাঙি ধৰে - এই বিলাকৰ পৰা অধ্যয়ন কৰি 'বিনিয়নে' (Binyon) উল্লেখ কৰিছে যে জাপানৰ চিত্ৰকলাসমূহ স্পষ্টভাৱে ভাৰতীয় লক্ষণযুক্ত। অজন্তাৰ প্ৰস্তৰ খোদিত মন্দিৰবিলাক হায়দৰাবাদৰ নিজাম ৰাজ্যৰ অন্তৰ্গত ফাৰদাপুৰ উপত্যকাৰ চাৰি মাইল দক্ষিণ পশ্চিমে অৱস্থিত। ইয়াৰ এটা নিৰ্জন গিৰিপথত এচলা থিয়

শিলত এলানি গুহা কটা আছে। ইহঁতৰ সংখ্যা ২৯। অজন্তাৰ দেৱাল চিত্ৰৰ সম্পূৰ্ণ কাহিনী জানিবৰ যথেষ্ট সমল এতিয়াও তাত আছে। ই প্ৰাচ্যৰ চিত্ৰশিল্পৰ শ্ৰেষ্ঠ অভিব্যক্তি। ১৯১০ চনত ১৬টা গুহাৰ ভিতৰত মাত্ৰ ৬টা গুহাৰ দেৱাল চিত্ৰহে ভাল অৱস্থাত আছে বুলি জনা গৈছে। এই ৬টা গুহা হ'ল - ১, ২, ৯, ১০, ১৬ আৰু ১৭ নং গুহা। ইয়াত সম্পূৰ্ণ দেৱাল খুঁটা আৰু চিলিঙত অঙ্কিত অলংকৰণবোৰ দেখা যায়।

অজন্তা গুহাৰ দেৱাল চিত্ৰসমূহ কঠিন ছিদ্ৰময় শিলৰ ওপৰত প্ৰলেপ দি চিত্ৰিত কৰা। এই প্ৰলেপ হ'ল - এভাগ বোকামাটি, এভাগ শুকান ঘাঁহ আৰু গোবৰৰ গুৰি, এভাগ ধানৰ তুঁহ মেথিৰ পানীৰে সৈতে মিহলাই সাতদিন মান পঁচাই থ'ব লাগে। (মেথি ৰ'দত ভালদৰে শুকাই লৈ ভাজি গুৰি কৰি পানীত কিছু সময় তিয়াই থৈ কাপোৰেৰে চেকি পেলালে বসযুক্ত মেথিৰ পানী পোৱা যাব) পিছত এক ইঞ্চিমান ওখ কৰি প্ৰস্তৰ দেৱালৰ ওপৰত এটা প্ৰলেপ দিব লাগে। দুই চাৰিদিনৰ পিছত যদি সেইবোৰৰ ফাটি যায় তেন্তে আগৰ মছলা ফাঁটবোৰত সুমুৱাই দি মেৰামতি কৰাৰ প্ৰয়োজন। যেতিয়া সেই প্ৰলেপটো ভালদৰে শুকাই যাব তেতিয়া তাৰ ওপৰত পানী চতিয়াই কপিৰে সমান কৰি দিব লাগে। লগতে আগৰ মছলাৰে আকৌ আধা ইঞ্চিমান ওখকৈ প্ৰলেপ দি কপিৰে সমান কৰি মিহি কৰিব লাগে। আধা শুকোৱা অৱস্থাতে ওপৰত তেল কাগজ পাৰি লৈ শঙ্খ বা আন কোনো মিহি ওজন থকা বস্তুৰে ঘাঁহি সমান কৰি ল'ব লাগে। শেষত তেতেলী গুটিৰ আঠা বা হাঁহ কলীৰ হালধীয়া অংশ বগা ৰঙেৰে মিহলাই দেৱালৰ ওপৰত আৱশ্যকীয় অনুযায়ী পাতল পাতলকৈ নৰম তুলিকাৰে লগাই ৰঙা ৰঙৰ তলস্থিত চিত্ৰ অন্ধন কৰি প্ৰত্যেক ৰঙতে গম মিহলাই বিভিন্ন অংশ বোলাব লাগে। এই পদ্ধতিৰে অজন্তাৰ দেৱালসমূহ প্ৰস্তুত কৰা হৈছিল। অজন্তা গুহাৰ ইমান কম পোহৰত শিল্পীসকলে যে কিদৰে এনে বিতোপন চিত্ৰশিল্পৰ সৃষ্টি কৰিলে ভাবিলে আচৰিত লাগে।

সহায়ক গ্ৰন্থ :

ভাৰতীয় চিত্ৰশিল্প - মাধৱ বৈশ্য।

শিল্পকলাৰ উপলব্ধি আৰু আনন্দ - নীলমণি ফুকন।

সোণোৱাল কছাৰী

– প্ৰিয়ংকা সোণোৱাল
স্নাতক পঞ্চম যান্মাসিক

মংগোলীয় নৃ-গোষ্ঠীৰ অন্তৰ্গত সোণোৱাল কছাৰীসকল প্ৰাগ্ ঐতিহাসিক কালতেই অসমত প্ৰবেশ কৰে। এওঁলোকৰ নিজা ভাষা সংস্কৃতি আছিল। কিন্তু কালক্ৰমত একেলগে বসবাস কৰা অসমীয়া ভাষীসকলৰ লগতে অসমীয়া ভাষাৰে ভাৱ বিনিময় কৰিবলৈ লোৱা নিজা ভাষা সংস্কৃতি এৰি বৃহৎ অসমীয়া জাতিৰ প্ৰধান অংগ হিচাপে অসমীয়া ভাষাক গ্ৰহণ কৰিলে। সোণোৱাল কছাৰীসকলৰ আনবোৰ সংস্কৃতিক দিশৰ লগতে পালনীয় বহুকেইটা উৎসৱে তেওঁলোকৰ সংস্কৃতিক জীৱনৰ পৰিচয় দিয়ে। সোণোৱালসকলৰ মাজত কৃষিভিত্তিক উৎসৱ অনুষ্ঠানৰ প্ৰচলন আছে। ৰাজহুৱাভাৱে নামঘৰত পতা লখিমী সৰাহ, ন-খোৱা আদিক এইক্ষেত্ৰত অন্যতম। ধৰ্মকেন্দ্ৰিক উৎসৱ-অনুষ্ঠান হিচাপে আই সৰাহ, গোপিনী সৰাহ, বাটৰ সভা ইত্যাদি। নানা অপায়-অমংগল বা বাধা-বিঘিনিৰ পৰা ৰক্ষা পাবলৈ তেতিয়াৰ কোটি দেৱ-দেৱীৰ বিভিন্নজনক পূজা দিয়ে। বাইথ’ পূজা, গজাই-মনাই পূজা, কেঁচাইখাতী গোসাঁনীৰ পূজা পূৰ্বৰ কৈৰাত ধৰ্মৰ উৎসৱ অনুষ্ঠান পালন কৰে। গৰু, ছাগলী, ম’হ আদিৰ কুশল কামনা কৰি গৰখীয়া সৰাহ, গৰখীয়া ভোজ প্ৰথা হয়। তেনেদৰে বুঢ়া পোহা, কুলাবুঢ়ী নাচ, আয়ু তোলা আদি অনুষ্ঠান ধৰ্ম বৰ্হিত্বত উৎসৱ অনুষ্ঠান।

অসমীয়াৰ দৰে সোণোৱাল কছাৰীসকলেও বিহু উৎসৱ পালন কৰে। এইক্ষেত্ৰত জনগোষ্ঠীটোৰ নিজা বৈশিষ্ট্য বিদ্যমান।

বহাগ বিহুত গৰু বিহুৰ দিনা কিছুমান সোণোৱাল কছাৰী ঘৰত মাহ-চাউল বা ভজা বৰা চাউলৰ লগত গুৰ-গাখীৰৰ জলপান তৈয়াৰ কৰি ভকতক কলপটুৱাৰ ডোঙত খুৱাই তামোল-পাণ আগবঢ়াই সেৱা কৰে আৰু আৰ্শীবাদ লৈ খিল ভাঙে। যিবিলাকে খিল নাভাঙে তেওঁলোকে থলুৱা মদ আৰু ৰঙা কুকুৰাৰ মাংস পূৰ্বপুৰুষসকলৰ বাবে আগবঢ়াই। কিছুমানে ঘৰতে পিঠাগুৰিৰে পীৰ দিয়ে। দ্বিতীয়তে, সোণোৱালসকলে হুঁচৰি গাবলৈ গ’লে পাবযুক্ত এডাল দীঘল বাঁহত হাত টকা মাৰিৰে ঢোলৰ ছেৰে ছেৰে বজায়। ছয় ঋতু আৰু বাৰ মাহত কোনো অপায়-অমংগল নহ’বৰ বাবে এই হুঁচৰি গোৱা হয়।

তৃতীয়তে, কাতি বিহুৰ দিনা সোণোৱালসকলে পথাৰত, পদূলিৰ মূৰত ঔ-টেঙাৰ বঙ (বাকলি) এৰুৱাই তাতে তেল ঢালি শলিতা দি বাঁহৰ খুঁটাৰ ওপৰত খাজ কাটি চাকি জ্বলোৱা হয়। তুলসী তল বা ঘাই ঘৰৰ চাকিগজ কলপাতৰ ওপৰত থোৱা হয়।

চতুৰ্থতে, মাঘৰ বিহুৰ উৰুকাৰ দিনা সোণোৱাল কছাৰীসকলে ঘৰৰ গছ-গছনি, তাঁতশাল, ঢেঁকী আদি টঙালেৰে বান্ধি ৰাখে। ইয়াৰ দ্বাৰা ঘৰ-দুৱাৰ, বাৰীৰ গছ-গছনি, ধুমুহা-শিলাবৃষ্টিৰ পৰা ৰক্ষা পৰে আৰু ফলমূল উঠেনদী হয় বুলি বিশ্বাস কৰে।

অসমৰ এটা কৃষি উৎসৱ : আলি আই লুগাং

— মমতা বৰা

উচ্চতৰ মাধ্যমিক প্ৰথম বৰ্ষ

পূৰ্বতে বসন্ত উৎসৱ
আৰম্ভ কৰা এটা ৰীতি আছিল।
বৰ্তমান সমগ্ৰ মিচিঙসকলে ফাগুন
মাহৰ প্ৰথম বুধবাৰে এই উৎসৱ
আৰম্ভ কৰে।

অসম এখন বিভিন্ন জাতি-জনজাতি, লোক-সংস্কৃতিৰে ভৰপূৰ
ৰাজ্য। অসমৰ প্ৰত্যেক জনজাতিয়ে বিভিন্ন উৎসৱ পালন কৰে। সেই
উৎসৱসমূহক লৈয়েই অসমৰ প্ৰত্যেক মানুহে বিভিন্ন ৰং-ৰহইচেৰে
উৎসৱসমূহ পালন কৰি আহিছে।

সেইদৰে অসমৰ জনগোষ্ঠীৰ এটা অতি আদৰৰ আৰু কৃষিৰ লগত
জড়িত উৎসৱ হ'ল “আলি আই লুগাং”। এই উৎসৱ অসমৰ মিচিং
সম্প্ৰদায়ৰ লোকসকলে পালন কৰে। মিচিঙসকলৰ উৎসৱ আলি আই
লুগাঙৰ অৰ্থ হৈছে ‘আলি’ মানে কাঠ আলু, কচু আদিৰ আলু, ‘আই’ৰ অৰ্থ
গছৰ গুটি আৰু ‘লুগাং’ মানে সিঁচিবলৈ
আৰম্ভ কৰা।

মিচিঙসকল প্ৰধানকৈ আহু আৰু
বাওধানৰ খেতিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল।
ফাগুনৰ বতৰত মদাৰ আৰু শিমলু ফুল
নৌফুলোঁতেই আহুধান এডৰামান
আগতীয়াকৈ সিঁচি জীৱন-যাপনৰ চকৰি
ঘূৰাবলৈ আৰম্ভ কৰে। এই সময়তে
তেওঁলোকে বছৰৰ কৃষি কৰ্ম আৰম্ভ কৰে
আৰু মন মতলীয়া কৰা নৃত্য-গীত সম্বন্ধিতে
এই শুভ ক্ষণ উদ্‌যাপন কৰে। মিচিঙসকলে
পালন কৰা বছৰৰ কৃষি কৰ্মৰ শোভাৰম্ভৰ
এই উৎসৱেই হ'ল আলি আই লুগাং।

মিচিঙসকলৰ বুধবাৰৰ দিনটো এটা পবিত্ৰ দিন। গতিকে, তেওঁলোকে ফাগুন মাহৰ এনে এটা পবিত্ৰ দিনতে শস্য সিঁচাৰ কাম আৰম্ভ কৰি আলি আই লুগাং উৎসৱ পালন কৰে। পূৰ্বতে বসন্ত উৎসৱ আৰম্ভ কৰা এটা ৰীতি আছিল। বৰ্তমান সমগ্ৰ মিচিঙসকলে ফাগুন মাহৰ প্ৰথম বুধবাৰে এই উৎসৱ আৰম্ভ কৰে।

আলি আই লুগাং উৎসৱৰ প্ৰথম দিনা দুপৰ বেলা প্ৰতি ঘৰৰ গৃহস্থই নিজ নিজ পথাৰত এটি সৰু-সুৰা কৰ্ম সম্পাদন কৰে। চহু কৰি খোৱা এডৰা মাটিত আত্মপ্ৰাণৰ গুটি সিঁচি মাটিডৰাৰ চাৰিসীমাত মেগেলা গছ পুতি চিন দিয়া হয়। লগতে কৌপাত বা তৰাপাতৰ পাত্ৰত পূৰ্বপুৰুষ আৰু দেৱতাসকলক ‘পঃৰ’ আপং (চাউলৰ পৰা ঘৰত প্ৰস্তুত কৰা এবিধ মদ) যাচি কৃষিৰ সুফল আৰু মঙ্গলৰ বাবে প্ৰাৰ্থনা জনোৱা হয়। পূৰ্বপুৰুষৰ আত্মা আৰু দেৱতাসকল অসন্তুষ্ট হ’লে মানুহৰ অমঙ্গল হ’ব পাৰে বুলি মিচিঙসকলে বিশ্বাস কৰিছিল। সেয়ে তেওঁলোকে সকলো মাজলিক কৰ্মত পূৰ্বপুৰুষ আৰু দেৱতাসকলৰ পৰা জীৱন-নিৰ্বাহৰ বাবে আৰ্শীবাদ বিচাৰে। এই উৎসৱত গধূলিৰ সময়লৈ ভোজ হয়। এই ভোজলৈ তেওঁলোকে আৱশ্যকীয় সামগ্ৰী যোগান ধৰে। পূৰ্বৰ সময়ত হাবি-বননি যেতিয়া বেছি আছিল আৰু হাবিত চিকাৰ কৰাটো নিষিদ্ধ নাছিল, তেতিয়া মিচিঙসকলে পহু চিকাৰ, বৰাহ চিকাৰ আদি কৰি ভোজৰ বাবে মঙহ গোটাইছিল। এই ভোজত তেওঁলোকে ‘পুৰাং আপিন’ অৰ্থাৎ তৰাপাতেৰে সৰু সৰু টোপোলাৰ আকাৰত বান্ধি সিজোৱা বৰা চাউলৰ ভাত ব্যৱহাৰ কৰিছিল। এই উৎসৱত ল’ৰা-ছোৱালীবোৰে ভোজনৰ বাবে প্ৰতি ঘৰৰ পৰা ‘পুৰাং আপিন’ আৰু অন্যান্য খোৱা বস্তু সংগ্ৰহ

কৰে আৰু গৃহস্থক আৰ্শীবাদ দিয়ে। প্ৰথম দিনা গধূলিৰ পৰা আৰম্ভ কৰি দ্বিতীয় আৰু তৃতীয় দিনালৈকে প্ৰতি ঘ ‘লৌঃ নং’ (এবিধধৰে ভকত-ভকতনি চপাই মঙ্গলৰ সকামৰ যোগেদি পূৰ্বপুৰুষ আৰু দেৱতাসকলৰ প্ৰতি ভক্তি কৰে। নিশা ডেকা-গাভৰুৰ নৃত্য-গীত আৰম্ভ হয়। আলি আই লুগাং উৎসৱৰ নৃত্য গীতক ‘গুমৰাগ চঃ মান্ বুলি কোৱা হয়। ঢোল আৰু তালৰ লগত গুমৰাগ চঃ মানত ব্যৱহাৰ কৰা বিশেষ এটা বাদ্য হ’ল - ‘লৌঃ নং’ (এবিধ বৰকাঁহ)। প্ৰথম নিশা সাধাৰণতে গাঁৱৰ মুখীয়াল মানুহ এঘৰৰ চোতালত নৃত্য-গীত আৰম্ভ হয়। দ্বিতীয় আৰু তৃতীয় দিনাও গাঁৱৰ প্ৰতিঘৰ মানুহৰ চোতালত নৃত্য-গীত অনুষ্ঠিত কৰি দক্ষিণা সংগ্ৰহ কৰে আৰু নৃত্য-গীতৰ মাজেৰে সকলো গাঁওবাসীৰ মঙ্গল কামনা কৰে। চতুৰ্থ দিনা সকলো মানুহে ‘য়ানাম’ অৰ্থাৎ কৰ্ম বিৰতি পালন কৰে। সেইদিনা সকলোৱে কাম-কাজৰ পৰা আঁতৰত থাকে। বিশেষকৈ গছ-বন বা ঘাঁহ-বন কটা, মাছ মৰা, মাটি খন্দা বা চহোৱা আদি সেইদিনা নকৰে। আনকি তেলত ভজা মাছ, মাংস, টেঙা খোৱা আৰু চিৰা, সান্দহ আদি খুন্দাও সেইদিনা নকৰে। এই ৰীতি নামানিলে দেৱতাসকলে বেয়া পাব বুলি মিচিঙসকলে বিশ্বাস কৰে।

পঞ্চম দিনা মিচিঙসকলে ‘লৌঃ লেন’ বা চাগ্লেন’ অৰ্থাৎ কৰ্ম বিৰতি আঁতৰাই পুনৰ ভোজ আৰু নৃত্য-গীতৰ মাজেৰে উৎসৱৰ সামৰণি মাৰে।

গতিকে আলি আই লুগাং মিচিং সংস্কৃতিৰ এটা অপৰিহাৰ্য অঙ্গ আৰু অসমৰ বাবে বৰগীয়া সাংস্কৃতিক জীৱনৰ ই এটি উজ্জ্বল ৰং।

অসমীয়া সমাজত পৰম্পৰাগতভাৱে প্ৰচলিত পুৰুষে পৰিধান কৰা সাজপাৰৰ বিষয়ে - এক আলোচনা

- দীপক বৰা

স্নাতক পঞ্চম বান্ধনিক

সাজ-পাৰ যিহেতু গৰম, ঠাণ্ডা, লজ্জা নিবাৰণৰ এক অমূল্য সম্পদ সেয়েহে এই সাজ-পাৰ পৰিধান কৰাটো অতি প্ৰয়োজনীয়। অতীজতে পুৰুষ-মহিলা সকলোৱেই যেতিয়া অঘৰী জীৱন-যাপন কৰিছিল তেতিয়া গছৰ বাকলি, পাত আৰু চিকাৰ কৰা জন্তুৰ ছাল পৰিধান কৰিছিল। যেতিয়া অঘৰী জীৱন-যাপনৰ পৰা সভ্যতাৰ সংস্কৃতিৰ পথলৈ আহিল তেতিয়াৰ পৰাই পুৰুষ আৰু মহিলাই ভিন্ন ধৰণৰ সাজ-পাৰ পৰিধান কৰিবলৈ ধৰিলে। পুৰুষে পৰিধান কৰা সাজ-পাৰসমূহ হৈছে এনে ধৰণৰ -

ধুতী বা চুৰীয়া : অতীতত অসমীয়া পুৰুষসকলে নিজৰ পদ মৰ্যদা তথা বংশ মৰ্যদা অনুসৰি ধুতী বা চুৰীয়া পৰিধান কৰিছিল। “স্বৰ্গদেউ আৰু উচ্চ পদবীসকলে এড়ী, মুগা, পাটৰ আৰু সাধাৰণ প্ৰজাই কপাহী ধুতী পৰিধান কৰিছিল। হেমিল্টনৰ টোকা মতে ধুতী ৮-১২ হাত দীঘল আৰু ২-২½ হাত বহল।” এই ধুতী বা চুৰীয়া অনুষ্ঠান আৰু ঘৰুৱা পৰিৱেশত বেছিকৈ পৰিধান কৰা দেখিবলৈ পোৱা যায়। এই চুৰীয়াৰ প্ৰকাৰ সমূহ হ’ল - মুগা চুৰীয়া, মুগাৰ বৰ চুৰীয়া, কপাহী চুৰীয়া, পাটৰ চুৰীয়া ইত্যাদি।
চোলা : অসমীয়া সমাজৰ পুৰুষৰ পৰম্পৰাগত সাজ-পাৰ সমূহৰ ভিতৰত পুৰুষৰ চোলা অন্যতম। পুৰুষে পৰিধান কৰা চোলাসমূহৰ নাম হ’ল - গোমচেং চোলা, হলৌ চোলা, পচিৰ চোলা, এড়ী চোলা, নৰা চোলা, জালি চোলা আদি।

গামোছা : গামোছাও পুৰুষৰ পৰম্পৰাগত সাজ-পাৰৰ ভিতৰত এক উল্লেখযোগ্য সাজ। অসমীয়া সমাজত গামোছা এক অমূল্য সম্পদ।

পুৰুষে কান্ধত গামোছাখন নল'লে ভাল নালাগে। ধৰ্মীয় অনুষ্ঠানত অসমীয়া সমাজৰ পুৰুষে গামোছা ব্যৱহাৰ কৰে। গামোছাক মূলতঃ অংগ বস্ত্ৰ বুলিব পাৰি। কাৰ্যভেদে ইয়াৰ আকাৰ আৰু প্ৰকাৰ বেলেগ হয়। গামোছাৰ প্ৰকাৰসমূহ হৈছে - পানী গামোছা, তিয়নী গামোছা, কমৰ বন্ধা গামোছা, দৰা বৰ্গ গামোছা ইত্যাদি।

টঙালী : অসমীয়া সমাজত টঙালীৰো এক সুকীয়া স্থান আছে। অসমীয়া যুৱকে বহাগ বিহুত টঙালী ব্যৱহাৰ কৰে। টঙালী সাধাৰণতে কমৰত বন্ধা হয়। টঙালী ২ প্ৰকাৰৰ। পাটৰ সূতাৰে বৈ উলিওৱা গুণাকটা টঙালী আৰু পলু পুহি জৰদ গছৰ পাত খুৱাই তাৰ পৰা তৈয়াৰ কৰা সূতাৰে বোৱা টঙালী। টঙালীৰ দৈৰ্ঘ্য ৫ হাত আৰু প্ৰস্থ ১ হাত।

চেলিং : অসমীয়া সমাজৰ এক এৰাব নোৱাৰা সম্পদ হৈছে চেলিং। চেলিং বস্ত্ৰখনিৰ দৈৰ্ঘ্য ৬ হাত আৰু বহল ৩ হাত। চেলিঙৰ দুয়োটা মূৰত যিকোনো ৰঙৰ নাইবা মুগা সূতাৰে পাৰি দিয়া থাকে। চেলিং খন ধৰ্মীয় কাম-কাজত বেছি প্ৰচলিত হয়।

খনীয়া কাপোৰ : খনীয়া কাপোৰখনৰ দীঘ ৫ কাঠি আৰু বহল ৩ হাত। এই খনীয়া কাপোৰখন দুই তৰপীয়া। খনীয়া কাপোৰখনত দুয়োটা মূৰতে মুগা সূতাৰে সৰু সৰু ফুল বহু হয়। এই কাপোৰখনত দহি বটা হয়। দহিৰ দীঘ ৪ আঙুল। দুই তৰপীয়া এই খনীয়া

কাপোৰখনত এটা তৰপত সম্পূৰ্ণ ডাঙৰ ডাঙৰ বুটা বাছি দিয়া হয়। এই কাপোৰখন প্ৰধানত মান ধৰিবৰ বাবে বেছি ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ঠাণ্ডা দিনত পুৰুষে এই কাপোৰখন গাত লয়। এই কাপোৰখনক পীত খনীয়া কাপোৰ বুলিও কয়।

বৰ কাপোৰ : অসমীয়া সমাজৰ পৰম্পৰাগত সাজ-পাৰৰ মাজৰ এক মূল্যবান সম্পদ হৈছে বৰ কাপোৰ। বৰ কাপোৰখন পকোৱা আৰু উণ সূতাৰে তৈয়াৰী, যাক শীতকালিহে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ই দুই তৰপীয়া। বৰ কাপোৰৰ প্ৰকাৰ - আঁচু বুলীয়া, কাঠ বুলীয়া, ফুলাম, গাৰি দিয়া, গৰিয়লী, গুণা-কটা, আদি-ফলীয়া, আঁচুৰ-পাৰ-খুপীয়া, বোলোৱা-পাৰীৰ ফুলাম আৰু আগ ফুলাম গৰিয়লী বৰ কাপোৰ। এই কাপোৰ ৭ হাত দীঘল আৰু ৩ হাত বহল। ঠাণ্ডা দিনত এই কাপোৰখন পুৰুষে পৰিধান কৰে।

এড়ী কাপোৰ : এড়ী কাপোৰখন ঠাণ্ডা দিনত পুৰুষে গাত লয়। এই কাপোৰখন অসমীয়া শিপিনীয়ে ঘৰতে এড়ী পলু পুহি তাৰ পৰা সূতা কাটি বৈ উলিয়ায়। এই এড়ী কাপোৰখনৰ দৈৰ্ঘ্য ৩ কাঠি আৰু প্ৰস্থ ১ কাঠি। এই কাপোৰখন মুগা সূতাৰে দিগ দি এড়ী সূতাৰে বাণী দিয়া হয়। পুৰুষৰ এক বস্ত্ৰ হৈছে এড়ী কাপোৰ।

অসমীয়া সমাজৰ পৰম্পৰাগত ভাৱে প্ৰচলিত পুৰুষৰ সাজ-পাৰৰ বিষয়ে এক চমু আলোচনা আগবঢ়োৱা হ'ল।

যেতিয়ালৈকে বৰ্তমানৰ প্ৰজন্মই উপলব্ধি নকৰে যে সফলতাৰ কোনো ধৰণৰ চুটি পথ নাথাকে আৰু;
কষ্ট আৰু শ্ৰমৰ বিনিময়ত লাভ কৰাৰ সফলতাহে চিৰস্থায়ী হয়,
তেতিয়ালৈকে ইয়াৰ প্ৰৱণতা এইদৰে বৃদ্ধি পাই গৈ থাকিব। অৰ্থৰ প্ৰয়োজন আজিৰ সমাজত প্ৰতিজন ব্যক্তিকে আছে,
কিন্তু এইদৰে অপৰাধমূলক কাৰ্যকলাপৰ জৰিয়তে উপাৰ্জন কৰাটো কেতিয়াও যুক্তি সংগত নহয়।

ইজী মানী আৰু বৰ্তমানৰ যুৱ প্ৰজন্ম

– পিণ্টু ঠেঙাল
স্নাতক পঞ্চম বাণ্যাসিক

ইজী মানী অৰ্থাৎ সহজলভ্য টকা। এই শব্দটো এচামৰ বাবে যেনেকৈ এক ডাঙৰ সমস্যা, আন এচামৰ বাবে আকৌ খুবেই আমোদজনক। ইজী মানী বৰ্তমান সমাজ তথা যুৱ প্ৰজন্মৰ মাজত খুবেই জনপ্ৰিয় এটা শব্দ। বৰ্তমান সময়ত আধুনিক বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ ন ন আৱিষ্কাৰে যেনেকৈ আমাৰ শাৰীৰিক শ্ৰম বহু পৰিমাণে লাঘৱ কৰিছে; ঠিক সেইদৰে আমাৰ মনবোৰ দ্ৰুত কৰ পেলাইছে। যাৰ ফলত আমাৰ ধৈৰ্য্য শক্তি বহু পৰিমাণে লোপ পাইছে। বৰ্তমানৰ যুৱ প্ৰজন্মই যিকোনো বস্তু তাৎক্ষণিকভাৱে উপলব্ধ হোৱাটো বিচাৰে। গতিকে প্ৰয়োজনীয় বস্তু তাৎক্ষণিকভাৱে পাবলৈ হ'লে অৰ্থৰ প্ৰয়োজন তাৎক্ষণিকভাৱে হ'ব। এই অৰ্থ উপাৰ্জনৰ বাবে যি শাৰীৰিক আৰু মানসিক শ্ৰমৰ প্ৰয়োজন, সেইখিনি কৰাৰ বাবে বৰ্তমানৰ সৰহ সংখ্যক যুৱ প্ৰজন্ম মানসিকভাৱে প্ৰস্তুত নহয়। সেয়েহে তেওঁলোকে অসং পস্থা অৱলম্বনৰ যোগেদি সহজে অৰ্থ উপাৰ্জন কৰাৰ পথ বাছি লয়। এই অসং পস্থাৰ যোগেদি যি অৰ্থ উপাৰ্জন কৰে সেই প্ৰক্ৰিয়াটোৱেই হৈছে ইজী মানী বা সহজলভ্য টকা।

ইজী মানীৰ দৰে ভয়ংকৰ ব্যাধিটোৱে আজিৰ যুৱ প্ৰজন্মক বিপথে পৰিচালিত কৰিছে আৰু লগতে তেওঁলোকে অপৰাধমূলক কাৰ্যকলাপ সংঘটিত কৰিবলৈ কুৰ্ণাবোধ নকৰে। যাৰ ফলত সমাজত দিনক দিনে অপৰাধমূলক কাৰ্যকলাপ বৃদ্ধি পাবলৈ ধৰিছে। এই ইজী মানীৰ কু-প্ৰভাৱ অ-শিক্ষিত লোকতকৈ তথাকথিত শিক্ষিত চামৰ মাজতহে ইয়াৰ প্ৰৱণতা বেছিকৈ দেখিবলৈ পোৱা যায়। বৰ্তমান কলেজীয়া

ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজত ইয়াৰ প্ৰভাৱ অতি বেছি হোৱা দেখা যায়। বহু ক্ষেত্ৰত দেখা যায় যে মধ্যবিত্ত পৰিয়ালৰ যুৱক-যুৱতী সকলো বিত্তৱান পৰিয়ালৰ যুৱক-যুৱতীৰ সৈতে ফেৰ মাৰিবলৈ গৈ ইজী মানীৰ পন্থাটো আশ্ৰয় লয়। ইজী মানীৰ স্বাৰ্থত যুৱকসকলে হত্যা, অপহৰণ, ডকাইটি, চুৰি কাৰ্য ইত্যাদিত লিপ্ত হৈছে। বৰ্তমান বাতৰি কাকত আৰু বৈদ্যুতিন মাধ্যমৰ যোগেদি আমি সঘনে দেখিবলৈ পাওঁ যে ৰাজ্যৰ বিভিন্ন ঠাইত বিশেষকৈ গুৱাহাটী মহানগৰীত দিনক দিনে বৃদ্ধি পায় অহা চুৰি, ডকাইটি ইত্যাদি কাৰ্যৰ লগত জড়িত হৈ থাকে কেইজনমান শিক্ষিত ছাত্ৰ তথা যুৱক। তদুপৰি বহুতো যুৱকে উগ্ৰপন্থী সংগঠন, ছাত্ৰ সংগঠন, যুৱ সংগঠন ইত্যাদিৰ দোহাই দি ধন দাবী কৰি পুলিচৰ হাতত কৰায়ত্ত হোৱা অজস্ৰ উদাহৰণ আছে।

ইজী মানী যেনেকৈ যুৱকসকলৰ মাজত খুবেই জনপ্ৰিয়, ঠিক সেইদৰে যুৱতীসকলৰ মাজতো বৰ্তমান সময়ত দেখা যায় যে গাঁৱৰ পৰা চহৰৰ কলেজত পঢ়িবলৈ যোৱা বহু যুৱতীয়ে দিনত কলেজত পঢ়ি দেহ ব্যৱসায়েৰে টকা উপাৰ্জন কৰি নিজৰ দৈনন্দিন ব্যৱহাৰ সামগ্ৰীৰ তালিকা পূৰণ কৰে। যিহেতু এইসকল মধ্যবিত্ত পৰিয়ালৰ যুৱতীক ঘৰৰ পৰা থকা-খোৱা আৰু কিতাপ ক্ৰয় কৰাৰহে টকা পঠিওৱা হয়। সেয়েহে আন আন কামত খৰচ কৰিবলৈ টকাৰ অভাৱ ঘটাতে এই সকলে ইজী মানীৰ পন্থাটোকে আদৰি লয়। কিন্তু ইয়াৰ নেতিবাচক প্ৰভাৱ তেতিয়াহে পৰে যেতিয়া এই সকল ছাত্ৰী তথা যুৱতী ধৰা পৰে আৰু নিজৰ কু-কাৰ্যৰ কথা গোটেই সমাজত জনাজাত হৈ পৰে। বহু ক্ষেত্ৰত ছাত্ৰীগৰাকীয়ে আত্মহত্যা পৰ্যন্ত কৰাও দেখা যায়।

এই ক্ষেত্ৰত চিনেমা, ধাৰাবাহিক, মোবাইল ফোন আদিয়েও কম-বেছি পৰিমাণে অৰিহণা যোগাইছে যুৱ প্ৰজন্মৰ মনবোৰ উচ্ছৃংখল কৰাত অৱশ্যে এইবোৰত ভাল-বেয়া দুয়োটা দিশ থাকে যদিও ভালটোৰ বিপৰীতে বেয়াটোহে গ্ৰহণ কৰাৰ প্ৰৱণতা যুৱ প্ৰজন্মৰ মাজত বেছিকৈ দেখা যায়। তদুপৰি বহুটো যুৱক-যুৱতীয়ে নিচাজাতীয় দ্ৰব্য সেৱন কৰিবলৈ লোৱাৰ ফলত

অপৰাধমূলক কাৰ্যত লিপ্ত হোৱা দেখা যায়।

ইজী মানীৰ পিছত দৌৰোতে আজিৰ যুৱচামে সমাজত বহু নকৰিব লগা কাম কৰি সমাজখনক কুলশীত কৰাৰ লগতে নিজৰো ক্ষতি মাতি আনিছে। আজি যুৱচামৰ মাজত কৰ্ম সংস্কৃতি লোপ পাইছে, শাৰীৰিক শ্ৰমৰ ফালে পিঠি দিছে, যাৰ ফলত নিজৰ দেহ-মন সকলো অধঃপাতে যোৱা দেখা যায়। বৰ্তমান আমি দেখিছো যে সমাজৰ বহুতো উন্নতি হৈছে। বাট-পথ উন্নত হৈছে, বিজ্ঞান প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ উন্নত হৈছে, বিজুলী বাতিৰ পোহৰে গাঁওবোৰ উজ্জ্বলি উঠিছে। কিন্তু মানুহৰ মনবোৰ উজ্জ্বলি উঠা নাই। ইজী মানীয়ে মানুহৰ অন্তৰবোৰ পাশান কৰি তুলিছে, অন্তৰৰ পৰা দয়া-মমতা, মৰম-স্নেহ ভাৱবোৰ আঁতৰি গৈছে। পিতৃ-মাতৃৰ প্ৰতি যুৱ প্ৰজন্মৰ আদৰ নাইকীয়া হ'ল। প্ৰয়োজন হ'লে ইজী মানীৰ স্বাৰ্থত আজিৰ যুৱ প্ৰজন্মই পিতৃ-মাতৃ, বংশ-পৰিয়াল সকলো ত্যাগ কৰিব। এই বিষাক্ত ব্যাধিটো সমাজত জীয়াই থাকিবলৈ দিলে অনতি পলমে সমাজত মানৱতা নিঃশেষ হ'ব।

গতিকে ইজী মানীয়ে যে কেৱল এখন ঘৰ ধ্বংস কৰিছে এনে নহয় সমাজ পৰ্যন্ত বিপথে পৰিচালিত কৰাৰ লগতে ধ্বংসও কৰিছে। ইয়াক নিৰ্মূল কৰাটো বৰ্তমান খুবেই কঠিন হৈ পৰিছে। কিয়নো প্ৰতিদিনে ইয়াৰ প্ৰতি যুৱ প্ৰজন্মৰ আসক্তি ভয়াবহ হাৰত বৃদ্ধি পাই গৈ আছে। যেতিয়ালৈকে বৰ্তমানৰ প্ৰজন্মই উপলব্ধি নকৰে যে সফলতাৰ কোনো ধৰণৰ চুটি পথ নাথাকে আৰু; কষ্ট আৰু শ্ৰমৰ বিনিময়ত লাভ কৰাৰ সফলতাহে চিৰস্থায়ী হয়, তেতিয়ালৈকে ইয়াৰ প্ৰৱণতা এইদৰে বৃদ্ধি পাই গৈ থাকিব। অৰ্থৰ প্ৰয়োজন আজিৰ সমাজত প্ৰতিজন ব্যক্তিকে আছে, কিন্তু এইদৰে অপৰাধমূলক কাৰ্যকলাপৰ জৰিয়তে উপাৰ্জন কৰাটো কেতিয়াও যুক্তি সংগত নহয়। গতিকে আশা কৰোঁ যুৱ চাম তথা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে এইবোৰ কথা উপলব্ধি কৰিব আৰু নিজে ইয়াৰ পৰা আঁতৰত থাকি আনকো ইয়াৰ পৰা আঁতৰি থাকিবলৈ প্ৰেৰণা যোগাব। যাতে আগন্তুক দিনবোৰত সমাজ তথা মানুহৰ মাজত ইয়াৰ প্ৰভাৱ ক্ৰমান্বয়ে হ্ৰাস পায়।

অসম-নাগালেণ্ড সীমা সমস্যা : এক অমীমাংসিত বিষয় সীমান্তৰ উৰিয়ামঘাটৰ কমলপুৰ আৰু ৰাজাপুখুৰী গাঁৱত এক ক্ষেত্ৰভিত্তিক অধ্যয়ন

– বনশ্ৰী শইকীয়া

সীমান্ত অঞ্চলত বসবাস কৰা লোকসকলেহে এনে ঘটনাসমূহৰ মৰ্মবেদনা উপলব্ধি কৰিব পাৰে। আজি অসমৰ কিছুমান অঞ্চল পৰিবৰ্তিত পৰিস্থিতিৰ লগত খাপ খুৱাই বহুদূৰ আগুৱাই গ'লেও সীমান্ত অঞ্চলত বসবাস কৰা এই লোকসকলে আজিও অৰ্থনৈতিক, শিক্ষা, স্বাস্থ্য, ৰাস্তা-ঘাট তথা পৰিবহণ ব্যৱস্থা আদি সকলো দিশতে পিছপৰি আছে।

বানপানী, গৰাখহনীয়া, ভূমিস্থলন, দৰিদ্ৰতা, অনগ্রসৰতা, দুৰ্নীতি আদি বিভিন্ন সমস্যাই জুৰুলা কৰি ৰখা অসমৰ আন এক সমস্যা হ'ল অসম আৰু নাগালেণ্ডৰ মাজত অমীমাংসিত অৱস্থাত থকা সীমা সমস্যা। অসম আৰু নাগালেণ্ডৰ মাজত সুদীৰ্ঘ সময় ধৰি অব্যাহত থকা সীমা সমস্যাৰ ফলস্বৰূপে দুয়োখন ৰাজ্যৰ সীমান্ত অঞ্চলত বসবাস কৰা লোকসকলৰ শান্তি ব্যাহত হোৱাৰ লগতে উন্নতি স্থবিৰ হৈ পৰিছে। অসম-নাগালেণ্ড সীমা বিবাদৰ পটভূমি অধ্যয়ন কৰিলে আহোম শাসনৰ সময়ছোৱাতো এই বিবাদ সংঘটিত হোৱা দেখিবলৈ পোৱা যায়। গতিকে ইয়াৰ পৰা আমি ক'ব পাৰোঁ যে দুয়োখন ৰাজ্যৰ মাজত বিবাদৰ পটভূমি আজিৰ নহয়, এই পটভূমি যথেষ্ট পুৰণি।

আহোম শাসনৰ সময়ছোৱাত পাটকাই আৰু টিৰাপ সীমান্ত অঞ্চলত বিবাদ সংঘটিত হোৱাৰ ঐতিহাসিক সমল পোৱা গৈছে যদিও অসম-নাগালেণ্ডৰ সীমা বিবাদৰ পটভূমি বৃটিছৰ ঔপনিৱেশিক শাসনৰ সময়ছোৱাৰ পৰাহে উৎপত্তি হৈছিল বুলি কোৱা হয়। কিয়নো প্ৰশাসনৰ সুবিধাৰ্থে বৃটিছে ১৯২৫ চনত নগা পাহাৰ জিলা অসমৰ অংশ হিচাপে অন্তৰ্ভুক্ত কৰিছিল। ইয়াৰ পৰবৰ্তী সময়ছোৱাত ১৯৬৩ চনৰ ১ ডিচেম্বৰ তাৰিখে নাগালেণ্ডক ভাৰতবৰ্ষৰ ১৬ তম ৰাজ্যৰূপে ঘোষণা কৰাৰ সময়ছোৱাতো ১৯২৫ চনৰ বৃটিছৰ আমোলত নিৰ্ধাৰণ কৰা সীমাকে নাগালেণ্ডৰ ভৌগলিক সীমাৰূপে ঘোষণা কৰা হৈছিল। কিন্তু নগাসকলে এই সীমাক স্বীকাৰ কৰিবলৈ অমান্তি হোৱাৰ ফলস্বৰূপে বিবাদৰ সূত্ৰপাত হৈছিল আৰু এই সীমা বিবাদেই আজি পৰ্যন্ত অব্যাহত আছে আৰু সময়ে সময়ে জটিল ৰূপো ধাৰণ কৰিছে।

বৰ্তমান অসম আৰু নাগালেণ্ডৰ মাজত ৪৩৪ কিলোমিটাৰ আন্তঃৰাজ্যিক সীমা আছে। ইয়াৰে শিৱসাগৰ, যোৰহাট, গোলাঘাট আৰু কাৰ্বি আংলং জিলাৰ ৬৬ হাজাৰ হেক্টৰ ভূমি নাগালেণ্ডে অবৈধভাৱে দখল কৰিছে। ইয়াৰে ৪২ হাজাৰ হেক্টৰ ভূমি কেৱল

গোলাঘাট জিলাৰে অন্তৰ্ভুক্ত। উল্লেখযোগ্য যে নগাৰ দখল তথা আগ্ৰাসন হোৱা ভূমিৰ ৮০ শতাংশই সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ অন্তৰ্ভুক্ত। এই ক্ষেত্ৰসমূহক A, B, C আৰু D ক্ষেত্ৰ হিচাপে নামকৰণ কৰা হৈছে য'ত ডিফু, বেংমা, দক্ষিণ নামবৰ আৰু দৈয়াং সংৰক্ষিত বনাঞ্চল অৱস্থিত।

ক্ষেত্ৰ A (Alpha) : এই অংশৰ অন্তৰ্ভুক্ত হৈছে ডিফু সংৰক্ষিত বনাঞ্চল যি গোলাঘাট আৰু কাৰ্বি আংলং জিলাত অন্তৰ্ভুক্ত। ইয়াত সৰ্বমুঠ ৪৩ খন গাঁৱৰ ৫ খন গাঁও অনা নগা আৰু ৩৮ খন গাঁও নগালোকৰ অধীনত আছে।

ক্ষেত্ৰ B (Bravo) : দক্ষিণ নামবৰ অভয়াৰণ্যৰ অঞ্চলটোক ইয়াৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে। ইয়াত সৰ্বমুঠ ৫১ খন নগা গাঁও আৰু ১২৬ খন অনা নগা গাঁও আছে। এই ক্ষেত্ৰত বৰ্তমান তাৰিখলৈকে ৭ টা নিৰপেক্ষ বাহিনী মোটায়ন কৰা হৈছে (বেংমাপানী, লুকুখতি, পাণজাং, চেতিয়াগাঁও, ইয়াংফা, মাছগাঁও আৰু ৰাজাপুখুৰী)। বৰ্তমান চুঙাজান তিনিআলি, আমগুৰি, দ গাঁও, বেংমাপানী, চুঙাজান আৰু পানজানত অসম পুলিচৰ ৫ টা বেটেলিয়ান মোটায়ন কৰা হৈছে। এই ক্ষেত্ৰত ONGCয়ে যথেষ্ট খাৰুৱা তেলৰ সন্ধান পাইছে বাবে এই ক্ষেত্ৰ দুয়োখন ৰাজ্যৰ বাবেই গুৰুত্বপূৰ্ণ হৈ পৰিছে।

ক্ষেত্ৰ C (Charlie) : বেংমা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল এই অংশৰ অন্তৰ্ভুক্ত। এই অঞ্চলত অন্তৰ্ভুক্ত ৮৪ খন গাঁৱৰ ৪ খন নগা গাঁও আৰু ৮০ খনেই অনা নগা গাঁও। ইয়াত ৪ টা নিৰপেক্ষ বাহিনী ক্ৰমে উৰিয়ামঘাট, ন-পানী, চিলনীজান আৰু খৌৰাঘাটত নিয়োজিত কৰা হৈছে। ইয়াতো খাৰুৱা তেলৰ সম্ভেদ পোৱা গৈছে।

ক্ষেত্ৰ D (Delta) : দৈয়াং সংৰক্ষিত বনাঞ্চল এই ক্ষেত্ৰৰ অন্তৰ্ভুক্ত। ১৯৭৯ চনত এই ক্ষেত্ৰক জনতা চৰকাৰে 'Revenue Area' হিচাপে ঘোষণা কৰিছিল যদিও ভাৰত চৰকাৰে স্বীকৃতি নিদিলে। ১৯৮৫ চনত মেৰাপানীত হোৱা সীমাবিবাদ এই অঞ্চলৰে অন্তৰ্ভুক্ত। বিবাদৰ পাছত সৰুপানী, চন্দনপুৰ, মেৰাপানী, কুলাজান, বাৰঘৰীয়া, নেঘেৰীবিলা, ১নং তৰাণী, ৰতনপুৰ, কদমগুৰিত চৰকাৰে কেইবাটাও আৰক্ষী তথা অৰ্ধ সামৰিক বাহিনীৰ বেটেলিয়ান মোটায়ন কৰিছিল।

ইয়াৰে C ক্ষেত্ৰৰ অন্তৰ্গত অসম-নাগালেণ্ড সীমান্তৰ এক অঞ্চল হৈছে উৰিয়ামঘাট আৰু ইয়াৰে দুখন গাঁও হৈছে কমলপুৰ আৰু ৰাজাপুখুৰী। শেহতীয়াভাৱে ২০১৫ চনত উৰিয়ামঘাটৰ এই দুখন গাঁৱত সংঘটিত সীমাবিবাদ আৰু তাৰ পৰবৰ্তী অৱস্থাত যি জটিল ৰূপ ধাৰণ কৰিছিল সংবাদ মাধ্যমত প্ৰকাশিত সেই দৃশ্যসমূহে সমগ্ৰ অসমবাসীৰ লগতে প্ৰত্যেকজন হৃদয়বান ব্যক্তিৰ হৃদয় জোকাৰি যাবলৈ সক্ষম হৈছিল। দুজন আদিবাসী ছাত্ৰক নগালোকে অপহৰণ কৰাৰ ফলস্বৰূপে পৰবৰ্তী সময়ত সীমাবিবাদৰ ৰূপ ধাৰণ কৰিছিল বুলি প্ৰকাশ হৈছিল যদিও এই সীমাবিবাদৰ মূল কাৰণ অধ্যয়ন কৰি আমি জানিবলৈ সক্ষম হৈছিলো যে অসমৰ এটা জনপ্ৰিয় সংগঠনৰ এজন বিখ্যাত নেতাৰ নেতৃত্বত সীমান্তত বসবাস কৰা আদিবাসী লোকসকলে নগাসকলে বসবাস কৰা এখন গাঁৱৰ কেইটামান ঘৰ জ্বলাই দিয়া হৈছিল। ইয়াৰ পৰবৰ্তী সময়ত নগাসকলেও ইয়াৰ প্ৰতিবাদস্বৰূপে নগা উগ্ৰপন্থী সংগঠন NSCNৰ সহযোগত সীমান্ত অঞ্চলত বসবাস কৰা আদিবাসী লোকসকলৰ কেইটামান ঘৰ জ্বলাই দিয়াত পৰিস্থিতি অধিক উত্তপ্ত আৰু জটিল হৈ পৰিছিল। তদুপৰি অসমৰ আদিবাসী লোকসকলে তেওঁলোকৰ দুজন ছাত্ৰক অপহৰণৰ ঘটনাৱলীৰ উচিত ন্যায় বিচাৰি অসম ৰাইফলচ আৰু CRPFৰ কাৰ্যালয়ৰ সন্মুখত কৰা শান্তিপূৰ্ণ আন্দোলনৰ প্ৰত্যুত্তৰত নিৰপেক্ষ বাহিনীৰ যি পক্ষপাতমূলক আচৰণ পৰিলক্ষিত হৈছিল ইয়াৰ ফলস্বৰূপে পৰবৰ্তী সময়ত গোলাঘাটৰ ৰঙাজান পৰ্যন্ত এই ঘটনা বিয়পি পৰিছিল। শান্তিপূৰ্ণ প্ৰতিবাদকাৰীক প্ৰতিহত কৰিবলৈ আৰক্ষীয়ে যি লাঠীচালনা আৰু কন্দুৱা গেছ নিক্ষেপ কৰিছিল সিয়ে শান্তিপূৰ্ণ প্ৰতিবাদকাৰী আৰু আৰক্ষীৰ মাজত প্ৰত্যক্ষ সংঘৰ্ষৰ সূত্ৰপাত ঘটাইছিল। এই ঘটনাত আৰক্ষীৰ গুলীত কেইবাজনো প্ৰতিবাদকাৰী নিহত হোৱাৰ লগতে ভালেকেইজন প্ৰতিবাদকাৰী গুৰুতৰভাৱে আহত হ'বলগীয়া হৈছিল। বিভিন্ন বিক্ষোভ, ধৰ্ণা, প্ৰতিবাদ আদিৰ জৰিয়তে অসমৰ বিভিন্ন ঠাইত বিয়পি পৰা এই ঘটনাৰ প্ৰতিহত কৰিবলৈ আৰু আইন শৃংখলাজনিত পৰিস্থিতি ৰক্ষা কৰিবৰ বাবে অৱশ্যেই গোলাঘাট, বোকাখাট আদিত সাম্ৰা্য আইন পৰ্যন্ত জাৰি কৰিবলগীয়া হৈছিল। সীমান্ত অঞ্চলত সংঘটিত

হোৱা এই বিবাদৰ ফলস্বৰূপে অসমৰ সীমান্ত অঞ্চলত বসবাস কৰা এই দুখন গাঁৱৰ লোকসকলক পৰ্যাপ্ত সুবিধাৰ অবিহনে মুকলি আকাশৰ তলত শীতৰ ঠেঁতুৱা ধৰা জৰত আশ্ৰয় শিৰিৰ পাতি তাত ৰাখিবলগীয়া হৈছিল।

অসম-নাগালেণ্ডৰ উৰিয়ামঘাটৰ সীমান্তত সংঘটিত হোৱা শেহতীয়া ঘটনাৱলীৰ উপৰিও বিভিন্ন সময়ত সঘনাই সংঘটিত হৈ থকা সীমাবিবাদৰ কাৰণ সম্পৰ্কে অধ্যয়ন কৰি আমি কেইটামান কাৰণৰ বিষয়ে জানিবলৈ সক্ষম হৈছিলো। সেই কাৰণসমূহৰ ভিতৰত কেইটামান উল্লেখযোগ্য কাৰণ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল -

১। বিচিন্নতাবাদী তথা সন্ত্ৰাসবাদী গোটসমূহৰ

কাৰ্যকলাপ : বৰ্তমান নাগালেণ্ডত গণতান্ত্ৰিকভাৱে নিৰ্বাচিত চৰকাৰ আছে যদিও NSCN য়ে সমান্তৰালভাৱে জনসাধাৰণৰ মাজত শাসন চলাই আছে বুলিব পাৰি। এই সংগঠনটোৱে সীমান্তবৰ্তী অঞ্চলত নাগালেণ্ডৰ জনসাধাৰণৰ উপৰিও বসবাস কৰা অসমৰ জনসাধাৰণৰ পৰাও নিয়মিতভাৱে কৰ সংগ্ৰহ কৰাৰ ফলত নগা আৰু সীমান্তত বসবাস কৰা অসমীয়া লোকৰ মাজত সংঘাতৰ সূত্ৰপাত হৈছে। কাৰণ অসমীয়া লোকে কৰ দিবলৈ অমান্তি হ'লে সন্ত্ৰাসবাদী গোটটোৱে বহু সময়ত শক্তি তথা ভিত্তি প্ৰদৰ্শন কৰা দেখা যায়। NSCN ৰ উপৰিও নগালেণ্ডত সমান্তৰালভাৱে সক্ৰিয় হৈ থকা বিভিন্ন বিচিন্নতাবাদী গোট আৰু শেহতীয়া উৰিয়ামঘাট ঘটনাৱলীত পোহৰলৈ অহা সীমান্তবৰ্তী আদিবাসী গাঁওসমূহত আলনাৰ সক্ৰিয় কাৰ্যকলাপেও দুয়োখন ৰাজ্যৰ মাজত বিবাদ তথা মতভেদ সৃষ্টি কৰাত সহায় কৰিছে।

২। যাতায়ত আৰু যোগাযোগ ব্যৱস্থা :

অসম-নাগালেণ্ডৰ সীমান্তবৰ্তী উৰিয়ামঘাটৰ এই দুখন গাঁৱত যাতায়ত আৰু যোগাযোগ ব্যৱস্থাৰ বাৰুকৈয়ে অভাৱ হোৱা দেখা যায়। কিয়নো এই দুখন গাঁৱৰ ৰাস্তা-ঘাটৰ অৱস্থা বাৰুকৈয়ে শোচনীয়। ৰাস্তা-ঘাটৰ দুৰৱস্থাৰ বাবেই প্ৰশাসনীয় লোকসকলে সহজে এই অঞ্চলসমূহৰ লগত সম্পৰ্ক ৰাখিবলৈ অক্ষম হয়। তদুপৰি এই ভিতৰুৱা অঞ্চলসমূহৰ প্ৰতি প্ৰশাসনৰ লোকসকলৰ অনীহা থকাও দেখা যায়। গতিকে এনে অৱস্থাত সন্ত্ৰাসবাদী লোকসকলে সহজে

বিভিন্ন কূটঘাটমূলক কাৰ্য-কলাপ সংঘটিত কৰি প্ৰশাসনৰ লোকসকল তাত উপস্থিত হোৱালৈ সহজে নিৰাপদ দূৰত্বত অৱস্থান কৰিবলৈ সক্ষম হয়।

৩। সীমান্তত নিয়োজিত নিৰপেক্ষ বাহিনীৰ

ভূমিকা : অসম-নাগালেণ্ডৰ সীমান্তৰ অঞ্চলত কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ অৰ্ধ সামৰিক বাহিনী নিয়োজিত কৰা হয়। এই অঞ্চলসমূহৰ নিৰাপত্তাৰ দায়িত্ব তেওঁলোকৰ ওচৰত অৰ্পণ কৰা হয়। পূৰ্বতে অসম ৰাইফলচৰ তত্ত্বাৱধানত থকা অসম-নাগালেণ্ড সীমান্তবৰ্তী অঞ্চলত CRPF কে ধৰি অন্য কিছুমান অৰ্ধ সামৰিক বাহিনীৰ হাতত অৰ্পণ কৰা হৈছে। কিন্তু নিৰপেক্ষ বাহিনীসমূহৰ বহু সময়ত পক্ষপাতমূলক আচৰণেও সীমাবিবাদৰ জটিলতা বৃদ্ধি কৰিছে। শেহতীয়াভাৱে উৰিয়ামঘাটৰ ঘটনাৱলীত অসমৰ আদিবাসী লোকসকলে তেওঁলোকৰ দুজন ছাত্ৰক আত্মগোপন তথা অপহৰণৰ ঘটনাৱলীৰ উচিত ন্যায় বিচাৰি অসম ৰাইফলচ আৰু CRPF ৰ কাৰ্যালয়ৰ সন্মুখত কৰা শান্তিপূৰ্ণ আন্দোলনৰ প্ৰত্যুত্তৰত নিৰপেক্ষ বাহিনীৰ পক্ষপাতিত্বমূলক আচৰণ দেখা গৈছিল। তদুপৰি বহু সময়ত নগা উগ্ৰপন্থীৰ সক্ৰিয় ভূমিকাৰ বাবেই হওঁক বা অসমীয়া জনসাধাৰণৰ সৰলতাৰ বাবেই হওঁক নিৰপেক্ষ বাহিনীসমূহে গ্ৰহণ কৰা স্থিতি সকলো ক্ষেত্ৰতে স্থানীয় অসমীয়াৰ বিৰোধী হোৱা দেখা যায়।

৪। চৰকাৰ তথা প্ৰশাসনৰ বিফলতা :

অসম আৰু নাগালেণ্ড দুয়োখন ৰাজ্যৰ ৰাজ্য চৰকাৰে সীমাবিবাদ নিষ্পত্তি কৰিবৰ বাবে যিদৰে গুৰুত্ব দিব লাগিছিল তেনেদৰে গুৰুত্ব প্ৰদান নকৰাৰ ফলতো বিবাদ অধিক জটিল হৈ পৰিছে। বিবাদ নিষ্পত্তিৰ বাবে গঠন কৰা যুটীয়া আয়োগে দাখিল কৰা প্ৰতিবেদনসমূহ কাৰ্যকৰী কৰা দেখা পোৱা নাযায়। নাগালেণ্ডৰ স্থানীয় বিধায়কে নিজৰ ভোট বেংক বৃদ্ধি কৰিবৰ বাবে নাগালেণ্ডক অসমৰ মাটিত চৰকাৰী কাৰ্যালয়, স্বাস্থ্যকেন্দ্ৰ আদিৰ লগতে গাঁও, মহকুমা স্থাপনত উৎসাহিত কৰিছে। ইয়াৰ উপৰিও প্ৰশাসনৰ ভূমিকাও এই ক্ষেত্ৰত সন্তোষজনক নহয়। প্ৰশাসনে যথোপযুক্তভাৱে ব্যৱস্থা গ্ৰহণ নকৰাৰ ফলত বহু সময়ত সাধাৰণ ঘটনা এটাই জটিল ৰূপ ধাৰণ কৰা দেখা যায়। গোলাঘাট জিলাৰ মেৰাপানী, উৰিয়ামঘাট, নাওজান

আদিত সংঘটিত বিবাদসমূহ জিলা উপায়ুক্ত তথা জিলা প্রশাসনৰ বিশেষ সক্ৰিয়তা তথা তৎপৰতা দেখা পোৱা নাযায়।

বৰ্তমান নগা পাহাৰৰ বিভিন্ন অংশত আৰম্ভ কৰা চাহখেতি আৰু ইয়াক কেন্দ্ৰ কৰি উদ্ভৱ হোৱা পৰিস্থিতিয়েও বহু ক্ষেত্ৰত বিবাদৰ সৃষ্টি কৰিছে। নগা পাহাৰৰ প্ৰাক্ প্ৰদেশত নগা আৰু অসমীয়া উভয়ে চাহ খেতি আৰম্ভ কৰিছে। পূৰ্বে ব্যৱহাৰ নকৰা স্থানত আৰম্ভ কৰা চাহ খেতিত অধিক লাভ দেখি অসমীয়া আৰু নগা উভয়ে বনাঞ্চল ধ্বংস কৰি কৃষিভূমিৰ সম্প্ৰসাৰণ ঘটাইছে। এই সম্প্ৰসাৰণ কাৰ্যতেই বহু সময়ত দুয়ো পক্ষৰ মাজত বিবাদৰ সৃষ্টি হৈছে। নাগালেণ্ড বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ইতিহাস আৰু পুৰাতত্ত্ব বিভাগৰ এজন অধ্যাপক এন. ভেনাই এই সন্দৰ্ভত আগবঢ়োৱা মন্তব্য উল্লেখযোগ্য -

“প্ৰকৃত (খিলঞ্জীয়া) অসমীয়া আৰু নগাৰ মাজত সীমান্তৰ অঞ্চলত কোনো মতভেদ নাই। সীমান্তত অবাধ গতিত বৃদ্ধি পোৱা বাংলাদেশী অনুপ্ৰৱেশকাৰী আৰু আদিবাসী অনুপ্ৰৱেশকাৰীসকলেই সমস্যাৰ সৃষ্টি কৰিছে। পূৰ্বে আদিবাসীসকল নগাসকলৰ কৃষিভূমিত চাহ আৰু ৰবৰ খেতিত দিন হাজিৰা কৰিবৰ বাবে আহিছিল যদিও বৰ্তমান তেওঁলোকে পাহাৰৰ সেই ভূখণ্ডক নিজৰ হিচাপে দাবী কৰিছে। ইয়াৰ ফলস্বৰূপেই তেওঁলোকৰ মাজত বিবাদৰ উৎপত্তি হৈছে।”

অধ্যাপকজনে এনে পৰিস্থিতি সৃষ্টি কৰাৰ বাবে অসম চৰকাৰৰ ভোট বেংক তথা নিৰ্বাচনকেন্দ্ৰিক ৰাজনীতিক দোষাৰূপ কৰিছে। বহুতো অসমৰ ৰাজনৈতিক নেতাই ৰাজনৈতিক লাভালাভৰ বাবে সেই অঞ্চলত বহিৰাগতসকলৰ যুক্তিবিহীন অধিকাৰক সমৰ্থন কৰি পূৰ্বৰ থলুৱা অসমীয়া আৰু নগাসকলৰ অধিকাৰ খৰ্ব কৰিছে। গতিকে নগাসকলৰ আশ্ৰাসন নহয় বৰঞ্চ অসমৰ কিছুমান ৰাজনীতিবিদৰ কাৰকাৰ্যইহে সীমাবিবাদৰ সৃষ্টি কৰিছে। ২০০৭ চনত অসম আৰু নাগালেণ্ডৰ ২৭ টা জনকল্যাণমুখী স্বেচ্ছাসেৱী সংগঠনে সমগ্ৰ বিবাদসান অঞ্চল পৰিদৰ্শন কৰি নাগালেণ্ডৰ পক্ষৰ পৰা কোনো আশ্ৰাসনৰ উদাহৰণ পোৱা নগ’ল বুলি উল্লেখ কৰিছিল।

নাগালেণ্ড চৰকাৰৰ নীতি আৰু সিদ্ধান্তইয়ো সীমাবিবাদক

অধিক জটিল কৰি তুলিছে। নাগালেণ্ডত NSCNৰ সদস্যসকলে সশস্ত্ৰভাৱে নাগালেণ্ড পৰিভ্ৰমণ কৰিব পৰাটো তেওঁলোকৰ নাগালেণ্ডত শক্তিশালী স্থিতিক প্ৰমাণিত কৰিছে। NSCNক নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব নোৱাৰা নাগালেণ্ড চৰকাৰে সীমান্তৰ অঞ্চলত কৰ সংগ্ৰহৰ ক্ষেত্ৰত NSCNক এক প্ৰকাৰৰ সমান্তৰাল সুবিধা প্ৰদান কৰিছে আৰু কৰ সংগ্ৰহৰ বিষয়টোতে দুয়োখন ৰাজ্যৰ মাজত সীমাবিবাদৰ বীজ দেখিবলৈ পোৱা যায়। সেই বাবে ৰাজনৈতিকভাৱে অসম আৰু নাগালেণ্ড উভয় চৰকাৰে নিজৰ স্থিতি সলনি কৰি এক উচিত পৰিকল্পিত আঁচনিৰে আগবাঢ়িলে অসম-নাগালেণ্ড সীমান্ত বিবাদ সমাধান কৰাটো সম্ভৱপৰ নহয়।

সীমান্ত অঞ্চলত বসবাস কৰা লোকসকলেহে এনে ঘটনাসমূহৰ মৰ্মবেদনা উপলব্ধি কৰিব পাৰে। আজি অসমৰ কিছুমান অঞ্চল পৰিৱৰ্তিত পৰিস্থিতিৰ লগত খাপ খুৱাই বহুদূৰ আগুৱাই গ’লেও সীমান্ত অঞ্চলত বসবাস কৰা এই লোকসকলে আজিও অৰ্থনৈতিক, শিক্ষা, স্বাস্থ্য, ৰাস্তা-ঘাট তথা পৰিবহণ ব্যৱস্থা আদি সকলো দিশতে পিছপৰি আছে। গতিকে চৰকাৰে সীমান্তত বসবাস কৰা লোকসকলক পৰ্যাপ্ত সা-সুবিধা প্ৰদান কৰি সেই অঞ্চলসমূহৰ যাতায়ত আৰু যোগাযোগ ব্যৱস্থা উন্নত কৰিব লাগে। তেওঁলোকৰ অৰ্থনৈতিক, শিক্ষা আদিৰ ক্ষেত্ৰত আগবাঢ়ি যাব পৰাকৈ বিশেষ সুবিধা প্ৰদান কৰিব লাগে। তদুপৰি চৰকাৰে দুয়োখন ৰাজ্যৰ মাজত সীমা নিৰ্ধাৰণ কৰি সীমান্ত চীল কৰি দিয়াৰ লগতে সীমান্তত কটকটীয়া নিৰাপত্তাৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে। হিংসাই হিংসা বৃদ্ধি কৰে। গতিকে সীমান্তত সংঘটিত যিকোনো হিংসাত্মক ঘটনা ঘটিলে চৰকাৰে ততালিকে আগবাঢ়ি আহি সমিল-মিলে এনে ঘটনাসমূহ মীমাংসা কৰিবলৈ যত্ন কৰিব লাগে। অসম আৰু নাগালেণ্ড একেখন দেশৰে দুখন ৰাজ্য। গতিকে এনেধৰণৰ আভ্যন্তৰীণ সমস্যাসমূহ সমাধান কৰিবলৈ শক্তি প্ৰয়োগ কৰাতকৈ দুয়োখন ৰাজ্যৰ সীমান্ত অঞ্চলত বসবাস কৰা গাঁওবাসীৰ মাজত সম্প্ৰীতি স্থাপন কৰি মিলা-প্ৰীতি তথা সমিল-মিলেৰে এনে বিবাদসমূহ সমাধান কৰিবলৈ প্ৰচেষ্টা কৰাটো দুয়োখন ৰাজ্যৰ বাবেই সুখৰ বিষয় হ’ব।

চৰাই-চিৰিকটি সম্পৰ্কীয় এনেধৰণৰ লোকবিশ্বাসসমূহেই সাধাৰণতে অসমীয়া সমাজত প্ৰচলিত।

ইয়াৰ উপৰিও অনেক লোকবিশ্বাস পৰম্পৰাগতভাৱে সমাজত চলি আহিছে।

লোকমন সন্দেহ প্ৰৱণতা, দোষদৰ্শিতা আদিৰ পৰা প্ৰায়ে বিমুক্ত;

সেইবাবেই লোকালয়ত, সমাজত লোকবিশ্বাসৰ গুৰুত্ব বৰ্দ্ধিতহৈ আহিছে।

লোকবিশ্বাসত - চৰাই-চিৰিকটি

- মৌচুমী শইকীয়া

স্নাতক পঞ্চম বান্ধাসিক

অতীজৰ পৰা যিবোৰ ধ্যান-ধাৰণা, বিশ্বাস জনসাধাৰণৰ মাজত যুগ যুগ ধৰি চলি আহি বৰ্তমান অৱস্থা পাইছেহি আৰু জনমানসত এক বিশেষ স্থিতি বহন কৰি আছে, তেনে বিশ্বাসকে সাধাৰণতে লোকবিশ্বাস বুলি কোৱা হয়। বিশ্বাসপ্ৰৱণ সমাজত লোকবিশ্বাসসমূহ পৰম্পৰাগতভাৱেই চলি আহিছে আৰু এইসমূহ জনজাতীয়, অজনজাতীয় সকলো জনগোষ্ঠীৰ মাজতেই বিদ্যমান।

লোকবিশ্বাসৰ মূল উৎস হ'ল নিৰক্ষৰ কৃষিকেন্দ্ৰিক সমাজ। নিৰক্ষৰ সমাজত যুগ যুগ ধৰি কিছুমান বিশ্বাস এৰাব নোৱাৰাকৈ সোমাই আহিছে আৰু এই ধৰণৰ বিশ্বাসবোৰ নিৰক্ষৰ সমাজৰ পৰা সহজে আঁতৰ কৰিব পৰা নাযায়। যেনে - সূৰ্য পৃথিৱীৰ চাৰিওফালে ঘূৰাটোহে নিৰক্ষৰ সমাজৰ বাবে শুদ্ধ কথা। সোমবাৰে, শনিবাৰে পূৰলৈ যাত্ৰা কৰিব নাপায়। শিক্ষিত সমাজখনতো অৱশ্যে লোকবিশ্বাসৰ গুৰুত্ব নাই বুলি ক'ব পৰা নাযায়। আহাৰ মাহৰ সাত তাৰিখৰ পৰা তিনিদিন চুৱা হোৱাৰ বিশ্বাস শিক্ষিত সমাজতো আছে। সূৰ্যগ্ৰহণ লাগিলে বাহিৰলৈ ওলাব নাপায়, বান্ধি থোৱা বা সেই সময়ত ভাত বান্ধি নাপায়। শনিবাৰে মাটি, বাঁহ কাটিব নাপায় - এই ধৰণৰ বিশ্বাস শিক্ষিত সমাজতো চলি আহিছে।

লোকবিশ্বাসসমূহৰ জৰিয়তে একোটা জাতিৰ লোকসংস্কৃতিৰ স্বৰূপ প্ৰকাশিত হয়। মানৱ জাতিয়ে যুগ যুগ ধৰি যি অভিজ্ঞতা লাভ কৰিলে, যি কথা শিকিলে - এই সকলোবোৰৰে সঞ্চয় ভাণ্ডাৰ হ'ল লোকবিশ্বাস। “এই বিশ্বাস জনসাধাৰণ সম্পৰ্কীয় বিজ্ঞান নহয়, ই পৰম্পৰাগতভাৱে চলি অহা

লোকবিশ্বাসহে।” লোকবিশ্বাসৰ লগত অন্ধবিশ্বাস জড়িত হৈ থাকে, কিন্তু সকলো লোকবিশ্বাস অন্ধবিশ্বাস হ'ব নোৱাৰে। লোকবিশ্বাস সাধাৰণতে যুক্তিনিৰ্ভৰশীল; ইয়াত বৈজ্ঞানিক ভিত্তি আছে। অন্যহাতে অন্ধবিশ্বাসবোৰ যুক্তিবিহীন। লোকবিশ্বাসে কোনো জাতিৰ মনোজগতৰ লগতে সামাজিক সাংস্কৃতিক দিশৰ কথাও প্ৰকাশ কৰে। সমাজ এখন সুশৃংখলভাৱে পৰিচালিত হ'বলৈ হ'লে লোকবিশ্বাসৰ প্ৰয়োজন।

অসমীয়া সমাজখনত চৰাই-চিৰিকটি সম্পৰ্কীয় অনেক লোকবিশ্বাস অতীতৰ পৰা প্ৰচলিত হৈ আহিছে। চৰাই-চিৰিকটিৰ ভিতৰত বিশেষকৈ কাউৰী, ফেঁচা, ম'ৰা, কপৌ, শালিকী, পানীপিয়া চৰাই, বগলী আদি চৰাইৰ লগত জড়িত লোকবিশ্বাসেই অধিক।

কাউৰীৰ মাতক ঘড়ীৰ কাটাৰ লগত তুলনা কৰা হয়। পুৰতি নিশা কাউৰীয়ে মাতি গ্ৰাম্যলোকক নিদ্ৰাৰ পৰা জগায় আৰু তেওঁলোকে হাল কোৰ লৈ কৃষিতলিলৈ যাত্ৰা কৰে। কাউৰীৰ মাত অনেক মংগল-অমংগলৰ প্ৰসংগ জড়িত হৈ আছে বুলি বিশ্বাস কৰা হয়। যেনে -

- ১। বেলি উদয়ৰ লগে লগে কাউৰীয়ে পূৰ্ণফালে মাতিলে কাৰ্য সিদ্ধি হয় বুলি বিশ্বাস কৰা হয়। অৱশ্যে কঠুৰা মাত মাতিলে অশুভ লক্ষণ সূচায়।
- ২। যাত্ৰাকালত কাউৰীয়ে পাছফালৰ পৰা মাতিলে অশুভ বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।
- ৩। পাতি কাউৰীয়ে ৰমলিয়ালে আলহী আহে আৰু ঢোৰা কাউৰীয়ে ৰমলিয়ালে বিপদ হয় বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।
- ৪। নিজৰ গাত কাউৰী পৰিলে ৰোগ ব্যাধি হয় বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।
- ৫। ঢোৰা কাউৰীয়ে পথাৰৰ আলিত পৰি ৰমলিয়ালে বানপানী হয় বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।
- ৬। এনে কাউৰীয়ে ৰমলিয়ালে কিবা সংবাদ পায় বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।

ফেঁচাক সাধাৰণতে কুলক্ষণীয়া চৰাই বুলি গণ্য কৰা হয়। কিন্তু অতীতৰ পৰা ফেঁচাক লক্ষ্মীৰ বাহন হিচাপে মানি অহা হৈছে। কাউৰীৰ দৰে ফেঁচাক লৈও বহু লোকবিশ্বাস অসমীয়া

সমাজত যুগ যুগ ধৰি প্ৰচলিত হৈ আহিছে। যেনে -

- ১। ফেঁচাই বাৰটা মাহত তেৰটা মাত মাতে বুলি বিশ্বাস কৰা হয়। বাৰীত পৰি উৰুলি দিয়াৰ দৰে মাতিলে গৃহস্থৰ ঘৰত বিবাহ হয় বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।
- ২। ফেঁচাই 'নিউ নিউ' কৈ উচ্চাৰণ কৰি চিঞৰিলে গৃহস্থৰ মৃত্যুৰ আগজাননী দিয়ে বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।
- ৩। ফেঁচা বধ কৰিব নাপায়। ফেঁচা বধ কৰিলে পাপ হয় বুলি বিশ্বাস অতীতৰে পৰা চলি আহিছে।
- ৪। ফেঁচা ঘৰৰ ভিতৰত সোমাব নাপায়।
- ৫। ঘৰৰ চালত পৰি ফেঁচাই মাতিলে গৃহস্থৰ অমংগল হয় বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।
- ৬। ফেঁচাই ঘৰৰ ওপৰফালে চাই ওপৰলৈ নেজ কৰি মাতিলে গৃহস্থৰ ঘৰৰ কোনো মানুহৰ মৰণ হ'ব বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।

কাউৰী, ফেঁচা আদিৰ দৰেই কপৌ, শালিকী চৰাই সম্পৰ্কীয়ও কিছুমান লোকবিশ্বাস অসমীয়া সমাজত অতীতৰ পৰা চলি আহিছে। যেনে -

- ১। কপৌ চৰায়ে ঘৰৰ চালত পৰি ৰুণ দিলে গৃহস্থৰ মংগল হয় বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।
- ২। দুপৰীয়া সময়ত কপৌৱে ঘৰৰ চালত পৰি ৰুণ দিলে গৃহস্থৰ ঘৰলৈ মৃত্যু আহে বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।
- ৩। এটা শালিকা চৰাই দেখিলে অমংগল হয় বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।
- ৪। কপৌ চৰায়ে পাখি মেলি ৰ'দ ল'লে বৰষুণ হয় বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।
- ৫। কপৌ চৰায়ে পাকঘৰৰ মুখত কাজিয়া কৰিলে মৃতকৰ দোষ আছে বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।

অসমৰ লোকবিশ্বাস আৰু লোকজীৱনৰ সৈতে কুকুৰা চৰাইৰ সম্পৰ্ক মন কৰিবলগীয়া। কুকুৰা চৰাই আৰু কণীয়ে ধৰ্মীয় জীৱনতো গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছে। কুকুৰা-হাঁহৰ লগত জড়িত লোকবিশ্বাসসমূহ এনেধৰণৰ -

- ১। কুকুৰা চৰায়ে চোতালত যুঁজ কৰিলে গৃহস্থৰ গৰলৈ অতি শীঘ্ৰে আলহী আহে বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।

২। মাঘৰ বিহুৰ সময়ত অসমীয়া লোকসকলে কুকুৰা যুঁজ খেল খেলোৱাৰ পৰম্পৰা অতীতৰ পৰা চলি আহিছে। যুঁজলৈ নিয়া কুকুৰা মহিলাসকলে দেখিব নাপায় বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।

৩। কুকুৰাই ডাক দিলে ৰাতিপুৱা হয় বুলি থাম্যলোকসকলে অতীতৰ পৰা বিশ্বাস কৰি আহিছে।

৪। বগা ৰাজহাঁহ সৰস্বতীৰ বাহন। সেইবাবে শিক্ষাৰ্থীসকলে বগা ৰাজহাঁহ খাব নাপায় বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।

৫। পাতি হাঁহে চিঞৰিলে বৰষুণ দিয়ে বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।

৬। কণীক প্ৰজননৰ প্ৰতীক হিচাপে ধৰা হয়। বেইৰ তলত পাতি হাঁহৰ কণী পুতিলে প্ৰজনন ক্ষমতা বাঢ়ে বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।

তদুপৰি কুলি, শঙুন, হালধীয়া চৰাই, পানীপিয়া চৰাই, দলকোহা চৰাই, ম'ৰা, বগলী, কোকলুঙা চৰাই, বাক চৰাই, টেলটুপি চৰাই আদিক লৈও ভালেমান লোকবিশ্বাস অসমীয়া সমাজত বিদ্যমান। যেনে -

১। হালধীয়া চৰায়ে পুৱা-গধূলি চোতালৰ আগৰ গছত পৰি থাকিলে আলহী আহে বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।

২। দলকোহা চৰায়ে পথাৰত চিঞৰিলে ডাঙৰ পানী হয় বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।

৩। পানীপিয়া চৰায়ে চিঞৰিলে বৰষুণ হয় বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।

৪। শঙুন ঘৰৰ চালত পৰিলে গৃহস্থ মৃত্যুমুখত পৰে বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।

৫। ঘৰৰ চালত পৰি কুলিয়ে মাতিলে অমংগল হয় বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।

৬। বহুদিন বৰষুণ নহ'লে পথাৰত জাক পাতি বগলী পৰিলে বৰষুণৰ সভা পাতে বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।

৭। সন্ধ্যা নামঘৰত ডবা কোবালে ডাউক চৰায়ে চিঞৰে আৰু ডাউকবোৰে সেই সময়ত ভগৱানৰ নাম লয় বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।

৮। বাৰীত কোকলুঙা চৰাই পৰি মাতিলে নাৰী ৰজঃ স্বলা হোৱাৰ ইংগিত দিয়ে বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।

৯। তেলটুপী চৰাই উৰিলে বানপানী হয় বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।

১০। কুকুৰাই ঘৰৰ চালত পৰি খেক্ খেক্ কৰি মাত দিলে গৃহস্থনী বা সন্তানৰ মৃত্যু হ'ব পাৰে।

১১। আনৰ ঘৰৰ পৰা আহি ৰাতি ঘৰ লোৱা বগা পাৰ চৰাই সৌভাগ্যসূচক।

১২। নামঘৰ বা থানত পাৰ চৰাই উৰিলে কিছুমান দুখ খণ্ডন হয় বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।

১৩। ম'ৰা চৰাই মাংগলিক চৰাই। ম'ৰা পাখিৰে সজা বিচনীৰ বা -ই ৰোগ নিৰাময় কৰে আৰু ম'ৰা চৰাইৰ প্ৰতীক যদি ঘৰৰ চালত লগাই থোৱা থাকে, তেনেহ'লে ধুমুহা বৰষুণৰ পৰা ঘৰটো ৰক্ষা হৈ থাকে বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।

চৰাই-চিৰিকটি সম্পৰ্কীয় এনেধৰণৰ লোকবিশ্বাসসমূহেই সাধাৰণতে অসমীয়া সমাজত প্ৰচলিত। ইয়াৰ উপৰিও অনেক লোকবিশ্বাস পৰম্পৰাগতভাৱে সমাজত চলি আহিছে। লোকমন সন্দেহ প্ৰৱণতা, দোষদৰ্শিতা আদিৰ পৰা প্ৰায়ে বিমুক্ত; সেইবাবেই লোকালয়ত, সমাজত লোকবিশ্বাসৰ গুৰুত্ব বৰ্দ্ধিত হৈ আহিছে। স্বাভাৱিকতে নিৰক্ষৰ সমাজৰ মানসিক দিগন্তৰ পৰিসৰ সীমিত। এই সীমিত চিন্তা পৰিসীমাৰ মাজতে লোকবিশ্বাসৰ স্থিতি গজগজীয়া।

অসমীয়া লোকসমাজত বাঁহ

— হেমন্ত ফুকন

স্নাতক তৃতীয় বান্ধনিক

ঘৰৰ বগৰৰে জাতি বাঁহ এজুপি
মিয়ো মোৰ মোদৰৰ ভাই
জীয়াই থাকে মানে বৰো বগাঠি-বগাঠি
মৰিলে লগত যায়।

আদিম কালৰে পৰাই মানুহে প্ৰকৃতিৰ লগত
নিৰবিচ্ছিন্নভাৱে জড়িত। মানুহে জীৱন নিৰ্বাহৰ কাৰণে প্ৰকৃতিৰ
ওপৰতে নিৰ্ভৰ কৰি আহিছে। সেয়েহে প্ৰকৃতিৰ লগত নিবিড়
সম্পৰ্কযুক্ত সাধাৰণজনৰ মনৰ পৰা উদ্ভৱ হোৱা লোক সমাজ
তথা লোকসংস্কৃতিত প্ৰকৃতিৰ প্ৰভাৱ পৰিলক্ষিত হয়।

অসমীয়া লোকসংস্কৃতিত প্ৰকৃতিৰ প্ৰভাৱ অপৰিসীম।
প্ৰকৃতিৰ বুকুত থকা গছ-গছনি, জীৱ-জন্তু, চৰাই-চিৰিকটি, নদ-

নদী, পৰ্বত-পাহাৰ সকলো

প্ৰাকৃতিক সম্পদ অসমীয়া লোক
সংস্কৃতিৰ লগত জড়িত হৈ
আছে। অসমীয়া লোকসংস্কৃতিত
প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰা প্ৰাকৃতিক
উপাদানসমূহৰ ভিতৰত আমি
দৈনন্দিন ব্যৱহাৰ কৰা
উল্লেখযোগ্য সম্পদ বিধেই হ'ল
'বাঁহ'। অসমীয়া লোকসংস্কৃতিত
অষ্টিক আৰু মংগোলীয়
সংস্কৃতিৰ প্ৰভাৱ সংমিশ্ৰণত
অসমীয়া সংস্কৃতি সৃষ্টি হৈছে।

সাংস্কৃতিক ইতিহাসৰ
দিশৰ পৰা বিচাৰ কৰিলে বা

ইতিহাসৰ পাঠ লুটিয়াই চালে দেখা যায় মাটিৰ পাত্ৰ আৰম্ভ হোৱাৰ পূৰ্বে পৰা বাঁহ-বেতৰ কাম আৰম্ভ হৈছিল আৰু এই বাঁহ-বেতৰ কাম আজিও বহল তথা ব্যাপকভাৱে চলি আছে।

অসমীয়া লোকসমাজত বাঁহৰ সম্পৰ্কে বিচাৰ কৰিলে দেখা পোৱা যায় যে জন্মৰ পৰা মৃত্যুলৈকে দৈনন্দিন ব্যৱহাৰ কৰা দেখা যায়। প্ৰসংগক্ৰমে মানুহৰ মুখে মুখে শুনিলে প্ৰাচীন কালত কেঁচুৱাৰ 'নাড়ী' কাটিবলৈ বাঁহৰ 'চেঁচু' ব্যৱহাৰ কৰিছিল। মৃত্যুৰ পাছত অসমীয়া মানুহে মৃতকৰ সৎকাৰ বিধি অনুসৰি 'শৱ' বাঁহৰ চাঙীত তুলি শ্মশানলৈ নিয়া হয়, সাত জাপ কৰি চিতা সজাকে আৰম্ভ কৰি শ্মশানৰ চাৰিওফালে জেওৰা দিয়ালৈকে বাঁহৰ প্ৰয়োজন লক্ষণীয়।

অসমীয়া লোকসমাজত পূৰ্বে পৰা মানুহে বাঁহ আৰু ইকৰাৰে তৈয়াৰী ঘৰত বাস কৰে। ঘৰৰ বেৰ, বৰা, কামি, বৰচাং (গাফৈ) খুটা, দুৱাৰ, থিৰিকী সকলো বাঁহৰ পৰা তৈয়াৰ কৰিছিল। জনজাতীয় লোকসকলে বাঁহৰ চাং ঘৰত বসবাস কৰে। অৱশ্যে বৰ্তমান সময়ত ইটা, শিল, বালি আদিৰে পকী ঘৰ সাজি লয়।

অসমত বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ বাঁহ পোৱা যায়। সেইসমূহ হ'ল - বজালী বাঁহ, ভলুকা বাঁহ, মকাল বাঁহ, জাতি বাঁহ আৰু বিজুলী বাঁহ আদি। প্ৰসংগ ক্ৰমে মনত পৰিছে প্ৰাচীন কামৰূপৰ ৰজা ভাস্কৰ বৰ্মাই বাঁহৰ জাপত কাপোৰ ভৰাই হৰ্ষবৰ্দ্ধনলৈ পঠোৱাৰ কথা বুৰঞ্জীত পোৱা যায়।

কৃষি ক্ষেত্ৰখনলৈ মন কৰিলে বাঁহৰ ব্যৱহাৰ দেখিবলৈ পোৱা যায়। কৃষিৰ সঁজুলিৰ ক্ষেত্ৰত নাঙলৰ দিলামাৰী, জবকা, এচাৰি, মৈ, টকা, যুঁৱলী, কোৰৰ নাল, কঠিয়া নিবলৈ জোঙাল আৰু খেতি পথাৰ অনিষ্ট নকৰিবৰ বাবে জেওৰা ব্যৱহাৰ কৰা দেখা যায়। লতাজাতীয় উদ্ভিদ বগাবলৈ হেন্দালি, জেং আদিৰ ব্যৱহাৰ কৰা হয়। শস্য চাফা কৰিবলৈ কুলা, বৰ চালনী, চালনী,

ডলা, খৰাহি আদি ধান ভৰাবলৈ পাচি, দুলি, দ্ৰোণ, ভঁৰাল আদি বাঁহেৰে তৈয়াৰ কৰা হয়।

বাঁহৰ দ্বাৰা নিৰ্মিত শৰাই, বটা, ঢাৰি, মুঢ়া, বিচনী আদি। প্ৰাচীন কালত বাঁহ ফালি পুনৰ জোৰা লগাই পানী সৰকি যাব নোৱাৰাকৈ বেতেৰে বান্ধি গাখীৰ থিৰাবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা পাত্ৰ 'কৰীয়া' নিৰ্মাণ কৌশল সঁচাকৈ প্ৰশংসনীয়। বাঁহৰ আৰু তাল পাতৰ সংমিশ্ৰণত সৰু দিয়া জাপি, বৰ দৈয়া জাপি তৈয়াৰ কৰা হয়। কাৰিকৰী কৌশলী লোকসকলে বাঁহৰ পৰা তৈয়াৰ কৰা বিভিন্ন সজোৱা সামগ্ৰীয়ো, সৌন্দৰ্যবৰ্দ্ধনৰ অৰিহণা প্ৰশংসনীয়।

শিপিনীসকলৰ তাঁতশালত বেছিকৈ ব্যৱহাৰ কৰা সামগ্ৰী বিধেই হ'ল বাঁহ। অসমত প্ৰত্যেক ঘৰৰ মহিলাসকলে বাঁহৰ পৰা নিৰ্মিত তাঁতশাল ব্যৱহাৰ কৰে। এই তাঁতশাল হৈছে অসমৰ লোকসমাজৰ অন্যতম বৈশিষ্ট্য। তাঁতশাল বাঁহৰ দ্বাৰা নিৰ্মিত সামগ্ৰীসমূহৰ নাম হ'ল - গৰকা, খুটি, মন্ত্ৰা, ডাং মাৰি, চালিমাৰী পুতল, ৰাচ (লোহাৰৰ ৰাচ আদি), শালি, চিৰি, কাই মাৰি, চিপ কাঠি, ব-চুঙা, ফুল বাচিবলৈ কাপোৰত ব্যৱহাৰ কৰা হয় বাঁহৰ সৰু পাতল কাঠি।

পূৰ্বে পৰা মঙ্গোলীয়সকলৰ অৱদানতে অসমীয়া মানুহে মাছ ধৰে। মাছ ধৰিবলৈ বাঁহৰ দ্বাৰা নিৰ্মিত সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰা হয়। সেইবোৰ হ'ল - খোকা, জাকৈ, খালৈ, পল, জুলুকি, ডিঙৰা, চেপা, জাল (ফাঁচী জাল, টঙী জাল, খেঘালী জাল) আৰু যাঠি ব্যৱহাৰ কৰা দেখা যায়।

অসমীয়া মানুহৰ খাদ্যৰ ৰীতি-নীতি স্বকীয় বৈশিষ্ট্য দেখিবলৈ পোৱা যায়। বাঁহৰ গাজক খৰিছা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰে আৰু এই খৰিছা শুকুৱাই থয় আৰু টেঙা হ'বলৈ পানীত টিয়াই থোৱা দেখা যায়।

বিহু হৈছে অসমীয়া মানুহৰ প্ৰাণ বিহুতো বাঁহৰ ব্যৱহাৰ দেখা যায়। কাতি বিহুত পথাৰৰ মাজত, ঘৰৰ পদূলিত, বাৰীত

বন্তি জ্বলাবলৈ গছা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। মাঘ বিহুত মেজিত ব্যৱহাৰ কৰা হয়, হিলৈ দিয়ে, নামনি অঞ্চলত মহোহো উৎসৱত হাতত বাঁহৰ টাঙোন লৈ নৃত্য কৰে। ভঠেলী উৎসৱতো দুডাল বাঁহক সজাই-পৰাই তাৰ চাৰিওফালে নৃত্য কৰে। বহাগ বিহুত ব্যৱহাৰ কৰা বাদ্য যন্ত্ৰবিলাকতো বাঁহৰ ব্যৱহাৰ দেখা যায়। যেনে - গগনা, টকা, বাঁহী, ঢোল বজাবলৈ ঢোলৰ মাৰি, পেঁপাতো বাঁহৰ ব্যৱহাৰ দেখা যায়।

সামাজিক অনুষ্ঠানৰ ক্ষেত্ৰত বাঁহৰ বহুল ব্যৱহাৰ কৰা হয় এই কথা সকলোৰে জ্ঞাত।

যৌৱনে উতলা কৰা অসমীয়া ডেকা-গাভৰুৰ মনৰ ভাৱ প্ৰকাশ কৰোঁতেও বাঁহৰ উল্লেখ পোৱা যায়।

বাঁহৰ আগলৈ চোৱা মোৰ চেনাই এ

কোনডাল এচাৰি পোন

সঁচাকৈ সুধিছো কোৱা মোৰ চেনাই এ

তোমাৰ চেনেহী কোন।

দেহবিচাৰ আৰু জিকিৰসমূহতো জীৱনৰ ক্ষণ ভংগুৰতাৰ বিষয়ে ক'বলৈ যাওঁতে বাঁহৰ কথা উল্লেখ পোৱা যায়। যেনে -

ঘৰৰ কাষৰে জাতি বাঁহ এজুপি

সিয়ো মোৰ সোদৰৰ ভাই

জীয়াই থাকো মানে কৰো কাঠি-কামি

মৰিলে লগত যায়।

সাঁথৰৰ ক্ষেত্ৰতো বাঁহৰ কথা উল্লেখ পোৱা যায়। যেনে

-

মাকে বৰশী বায়

পুতেকে সৰগ চায়।

ফকৰা যোজনা যেনে -

যাৰ নাই বাঁহ, তাৰ নাই সাহ।

প্ৰসংগক্ৰমে মনত পৰিছে বাঁহক লৈ পূৰ্বৰে পৰা আজিও নীতি-নিয়ম পালন কৰা দেখা যায়। শনিবাৰে, মংগলবাৰে বাঁহ কাটিব নাপায়, অবিবাহিতলোকে বাঁহ ৰন্ধ নাপায়, উঠি অহা ল'ৰাই গাজ কাটিব নাপায় আৰু ব'হাগ বিহুৰ দিনা বাঁহৰ গুৰিত মাটি দিয়া হয়।

অসমৰ বিভিন্ন অঞ্চল গছ-গছনিৰ নামেৰে নামাকৰণ কৰা হয় তেনেকৈয়ে বাঁহৰ নামক লৈয়ো যথাসম্ভৱ নাম থাকিব পাৰে।

গতিকে দেখা যায় যে অসমীয়া লোকসমাজ তথা লোক সংস্কৃতিত বাঁহৰ বহুল ব্যৱহাৰ থকা দেখা যায়। মঙ্গোলীয়সকলৰ প্ৰভাৱ বৰ্তমান সমাজতো অব্যাহত আছে আৰু বিজ্ঞান প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ যুগতো ইয়াৰ ব্যৱহাৰ কম হোৱা দেখা নাযায়।

গোলাঘাট জিলাত পৰ্যটন উদ্যোগ গঢ়ি উঠাৰ সম্ভাৱনা আৰু ভৱিষ্যত

– ৰশ্মি কোঁৱৰ

স্নাতক পঞ্চম বান্ধনিক

আৰম্ভণি : মানুহৰ কৌতুহলৰ অন্ত নাই। নজনাটো জানিবলৈ, নেদেখাটো চাবলৈ মানুহৰ হেঁপাহ অধিক। এই কৌতুহলৰ বৰ্ষৰতী হৈ মানুহে নতুন ঠাইৰ দৰ্শনৰ বাবে ঢাপলি মেলে। কিছু মানসিক প্ৰশান্তি, বিমল আনন্দৰ বাবে মানুহে নতুন ঠাইৰ ভ্ৰমণৰ কথা চিন্তা কৰে। বৰ্তমানৰ কৰ্মব্যস্ততা জীৱনৰ মাজত অৱসৰৰ সময়ত মানুহে মানসিক অৱসাদ দূৰ কৰিবৰ বাবে ন জ্ঞান, ন অভিজ্ঞতা অৰ্জনৰ অৰ্থে মানুহে ভ্ৰমণক এক মাধ্যম হিচাপে গ্ৰহণ কৰে। মানুহৰ এই ভ্ৰমণক ভিত্তি কৰি গঢ়ি উঠিছে পৰ্যটন।

আভিধানিক অৰ্থত পৰ্যটন শব্দৰ অৰ্থ হৈছে (পৰি+অট) গতি কৰা। পৰিভ্ৰমণ, ইফালে সিফালে ফুৰণ, দৰ্শনীয় ঠাই চোৱা বা বিনোদনৰ উদ্দেশ্যে কৰা ভ্ৰমণ। এজন লোকক ‘পৰ্যটক’ বুলি ক’ব পৰা যায় যদি লোকজনে ভ্ৰমণ কৰা ঠাই অতিবাহিত কৰা সময় বা

ভ্ৰমণৰ উদ্দেশ্যৰ সম্পৰ্কে উচিতভাৱে বিবেচনাধীন হয়। পৰ্যটনক লৈ গঢ়ি উঠা উদ্যোগসমূহেই হ’ল পৰ্যটন উদ্যোগ। বৰ্তমান সমগ্ৰ বিশ্বত পৰ্যটন উদ্যোগৰূপে চিহ্নিত হৈছে। এই উদ্যোগক বিশ্বত লাভজনক উদ্যোগ বুলি বিবেচিত কৰা হয়। বিশ্বৰ প্ৰতিখন দেশত কম-বেছি পৰিমাণে পৰ্যটন উদ্যোগে গুৰুত্ব লাভ কৰিছে।

পৰ্যটন উদ্যোগ আৰু গোলাঘাট : ভাৰতৰ বৈচিত্ৰময় উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ এখন অন্যতম ৰাজ্য অসম। ড° ভূপেন হাজৰিকাদেৱে কৈছে, -

“অসম আমাৰ ৰূপহী

গুণৰো নাই শেষ।

ভাৰতৰে পূৰ্ব দিশত

ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনী □ ৩১

নুমলীগড় শোধানাগাৰৰ
সৌজন্যত থকা পখিলা
কেन्द्रটোত কেৱল পখিলা
সংৰক্ষণ নকৰি যদি গৱেষণাৰ
বাবেও ব্যৱস্থা কৰে তেন্তে
এইটো নিশ্চিত যে এছিয়াৰ
বৃহৎ পখিলা কেন্দ্ৰ এৰি
পখিলা গৱেষণা সম্পূৰ্ণ হ’ব
নোৱাৰিব।

সূৰ্য উঠা দেশ।”

প্ৰাকৃতিক সৌন্দৰ্যৰে পৰিপূৰ্ণ, সাংস্কৃতিক বৈচিত্ৰ্যতাৰে পৰিপূৰ্ণ অসমৰ এখন উল্লেখযোগ্য ঠাই তথা জিলা হৈছে গোলাঘাট জিলা। ব্ৰহ্মপুত্ৰ সমতলৰ পূৰ্ব ভাগত, ধনশিৰি নদীৰ পাৰত অৱস্থিত গোলাঘাট জিলাৰ নামটো অসমলৈ বৃটিছ অহাৰ সময়ত হৈছিল। ‘গোলা’ মানে হ’ল দোকান বা বজাৰ আৰু ‘ঘাট’ মানে হ’ল নদীৰ পাৰ। সেই সময়ত ধনশিৰিৰ ঘাটত দোকান বা বজাৰ বহিছিল। ঘাটত বহা গোলাৰ পৰা গোলাঘাটৰ উৎপত্তি হয়। এই গোলাঘাটত এনে কিছুমান ঠাই আছে যাৰ নিজস্ব কিছুমান বিশেষত্ব আছে। এই ঠাইসমূহ ইতিমধ্যে পৰ্যটকৰ কেন্দ্ৰস্থল হৈ পৰিছে। আনহাতে গোলাঘাটত এনেকুৱা ঠাই বা কীৰ্তিচিহ্ন আছে যিবোৰে এতিয়াও পৰ্যটকক আকৰ্ষিত কৰিব পৰা নাই। এই ঠাইসমূহক উন্নত কৰি তুলিলে ভৱিষ্যতে এই ঠাইসমূহেও গোলাঘাটৰ ঐতিহ্যক বহন কৰিব। গোলাঘাটক চিৰযুগমীয়া কৰি ৰখা বিভিন্ন ঠাইসমূহ হৈছে - পৃথিৱী বিখ্যাত কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান, শ্ৰীশ্ৰীআঠখেলীয়া নামঘৰ, দেওপাহাৰ, নেঘেৰেটিং, নামবৰ, গৰমপানী জলপ্ৰপাত, কাছমাৰী, আইদেউখাট বা বৰফুকনখাট, বাতিপৰীয়া, ঢেকিয়াল, বোকাখাত আদি। এই ঠাইসমূহে গোলাঘাট জিলাত পৰ্যটন উদ্যোগ গঢ়ি তোলাত যথেষ্ট অৰিহণা আগবঢ়াইছে।

সম্ভাৱনা আৰু ভৱিষ্যত : পৰ্যটনৰ আকৰ্ষণীয় কেন্দ্ৰ বিন্দু হিচাপে গঢ়ি তুলিবলৈ পৰ্যটনৰ দিশসমূহক আৰু অধিক উন্নত কৰি তুলিব লাগিব। তেতিয়াহে ভৱিষ্যতে এক পৰ্যটনস্থলী হিচাপে পৰিগণিত হ’ব পাৰিব আৰু জিলাখনৰ অৰ্থনৈতিক উন্নতিত যথেষ্ট বৰঙণি আগবঢ়াব পাৰিব। কিন্তু এনে কিছুমান উপাদান আছে যিবোৰে গোলাঘাট জিলাৰ লগতে পৰ্যটন উদ্যোগৰ উন্নতি হোৱাত বাধা প্ৰদান কৰিছে আৰু লগতে ইয়াৰ আকৰ্ষণ আৰু ঐতিহ্য হ্ৰাস কৰিছে। গোলাঘাট জিলাৰ এই আকৰ্ষণীয়তাক হ্ৰাস কৰা কিছুমান সমস্যা হ’ল -

পৰিবহণ ব্যৱস্থা। পোনপ্ৰথমে গোলাঘাট জিলাত পৰ্যটনৰ উন্নতিত বাধা প্ৰদান কৰিছে পৰিবহণ ব্যৱস্থাই। গোলাঘাট জিলাত অন্যান্য পথ যেনে - স্থলপথ আৰু ৰে’লপথ আছে কিন্তু

বৰ্তমানলৈকে বিমান পৰিবহণৰ ঘাটি নাই। গোলাঘাটৰ কাষতে লাগি আছে যোৰহাট জিলা। এই যোৰহাটৰ ৰৰৈয়া বিমান বন্দৰেই হৈছে গোলাঘাটৰ নিকটৱৰ্তী বিমান বন্দৰ। কিন্তু ই আন্তঃদেশীয়হে আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় নহয়। এনে বিমান পৰিবহনৰ দুৰ্বলতাই বিভিন্ন ভিতৰুৱা ঠাই পৰিদৰ্শন কৰাত পৰ্যটকক বাধা প্ৰদান কৰিছে। তাৰোপৰি গোলাঘাট জিলাত ৰে’লপথৰ ব্যৱস্থা আছে যদিও ৰেলৰ দ্বাৰাও গোলাঘাটৰ লগত আন ঠাইৰ যোগাযোগ অতি কম। আকৌ উন্নতমানৰ থকা আৰু খোৱাৰ অভাৱ; সংৰক্ষণৰ অভাৱ, প্ৰচাৰৰ অভাৱ, নিৰাপত্তাৰ দুৰ্বলতা, অত্যাধিক প্ৰদূষণ, স্বাস্থ্য সেৱাৰ অভাৱ আদি সমস্যাই গোলাঘাট জিলাত পৰ্যটনৰ বাধাৰ সৃষ্টি কৰিছে। এই সমস্যাসমূহ সমাধান কৰিব পাৰিলে গোলাঘাটত পৰ্যটনৰ যথেষ্ট উন্নতি হোৱা দেখা যায়।

গোলাঘাটত পৰ্যটনৰ প্ৰচুৰ সম্ভাৱনা আছে। বিভিন্ন প্ৰকাৰ পৰ্যটনৰ প্ৰচুৰ সম্ভাৱনা গোলাঘাটতো আছে। সম্ভাৱনা থকা পৰ্যটনৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰসমূহ হ’ল -

(ক) নৈসৰ্গ পৰ্যটন : বৰ্তমান সময়ত পৰ্যটকসকলৰ বাবে আটাইতকৈ আকৰ্ষণীয় পৰ্যটন হৈছে নৈসৰ্গ পৰ্যটন বা পৰিৱেশানুকূল পৰ্যটন (ইক’ট্যুৰিজিম)। নৈসৰ্গ পৰ্যটন হ’ল প্ৰাকৃতিক পৰিৱেশৰ মাজত দায়িত্ববোধ সম্পন্ন যাত্ৰা বা ভ্ৰমণ। অসমৰ দৰে অসমৰ এক উল্লেখনীয় জিলা গোলাঘাটৰ জলবায়ু অৰ্থাৎ অত্যাধিক ঠাণ্ডা নাইবা তীব্ৰ গৰমৰ প্ৰভাৱ অসমত বা গোলাঘাটত অনুভৱ কৰা নাযায় বাবে ভ্ৰমণকাৰীৰ বাবে অন্যতম কাৰক। গোলাঘাটৰ ডিফু, নামবৰ, গৰমপানী, দৈয়াং আদিৰ দৰে সংৰক্ষিত বনাঞ্চলত উপলব্ধ বিভিন্ন জীৱ-জন্তুৰ লগতে বিভিন্ন সৰু-ডাঙৰ গছ-গছনি ইত্যাদি এনে পৰ্যটনৰ জৰিয়তেহে দৰ্শনাৰ্থীয়ে দৰ্শন কৰিব পাৰে। সেয়েহে বিভিন্ন ধৰণেৰে পৰ্যটনকাৰীসকলক সুবিধা প্ৰদান কৰিবৰ বাবে গোলাঘাট জিলাত নৈসৰ্গ পৰ্যটনৰ যথেষ্ট সম্ভাৱনা আছে।

(খ) নদীকেন্দ্ৰিক পৰ্যটন : নদ-নদীৰ গতি-প্ৰকৃতি; ইয়াৰ বৈশিষ্ট্য আদিৰ বিষয়ে তথা দুঃসাহস প্ৰদৰ্শনৰ বাবে নদীৰ বুকুৰে কৰা যাত্ৰাৰ প্ৰতিও পৰ্যটক আকৰ্ষিত হয়। এই নদীসমূহক কেন্দ্ৰ কৰিও গোলাঘাট জিলাত নদীকেন্দ্ৰিক পৰ্যটন গঢ়ি তুলিব পাৰি।

ধনশিৰি, কাকডোঙা, ডিফলু, দৈয়াং, বেংমা, লেংটাজান, মেঙাজান আদি নদীত নৌকা বিহাৰৰ সুবিধা কৰি অসমত নদীকেন্দ্ৰিক পৰ্যটন গঢ়ি তুলিব পাৰি। যাতে এনে পৰ্যটনৰ দ্বাৰা পৰ্যটকসকলে বিভিন্ন ঠাই পৰিদৰ্শন কৰিব পাৰে।

(গ) ধৰ্মীয় অনুষ্ঠানকেন্দ্ৰিক পৰ্যটন : ধৰ্মীয়কেন্দ্ৰিক ঠাইসমূহো পৰ্যটকসকলৰ অন্যতম আকৰ্ষণ। অসমৰ গোলাঘাট জিলাৰ আঠখেলীয়া নামঘৰ, বাবাখান, নেঘেৰিটিং শিৱমন্দিৰ; আদিক লৈ গোলাঘাটত ধৰ্মীয় অনুষ্ঠানকেন্দ্ৰিক পৰ্যটন গঢ়ি তুলিব পাৰি। বৰ্তমান জিলাখনৰ বিভিন্ন প্ৰান্তত থকা ঐতিহাসিক মঠ-মন্দিৰ তীৰ্থস্থান দৰ্শন কৰিবলৈ অহা পৰ্যটকৰ সংখ্যা বৃদ্ধি পাবলৈ ধৰিছে। ৰাজ্য চৰকাৰেও গোলাঘাট জিলাত ধৰ্মীয় পৰ্যটন উদ্যোগৰ প্ৰতিও অধিক গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছে।

(ঘ) সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান : অসমৰ জাতি জনগোষ্ঠীৰ সাংস্কৃতিক বৈচিত্ৰ্যতাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি অসমৰ গোলাঘাট জিলাত সাংস্কৃতিক পৰ্যটন গঢ়ি তুলিব পাৰি। গোলাঘাটৰ মিচিং, চুতীয়া, আহোম, কোঁচ, বড়ো, কাৰ্বি, কছাৰী, সোণোৱাল আদি জনগোষ্ঠীৰ জীৱনশৈলী, খাদ্যাভ্যাস, লোককলা পৰম্পৰা আদিৰ বিষয়ে গৱেষণা কৰিবলৈ অহা পৰ্যটকসকলক লৈ এই উদ্যোগ গঢ়ি তুলিব পাৰি। এনে জনগোষ্ঠীৰ বিভিন্ন গীত নৃত্য; উৎসৱ-মেলা, সাজপাৰ, আ-অলংকাৰ, বিবাহ অনুষ্ঠান আদি পৰ্যটকসকলৰ আকৰ্ষণীয় বিষয়। গোলাঘাটৰ মাজমজিয়াত অৱস্থিত সমন্থয় খেলপথাৰত যদি প্ৰতি বছৰে এনে ধৰণৰ অনুষ্ঠানৰ আয়োজন কৰিব পাৰে তেন্তে ইয়াৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি এক উৎকৃষ্ট পৰ্যটন উদ্যোগ গঢ়ি তুলিব পাৰি।

(ঙ) বিশ্ববিখ্যাত কাজিৰঙা উদ্যানে বহু দেশী-বিদেশী পৰ্যটকক আকৰ্ষণ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। এই পৰ্যটকসকলে কাজিৰঙা প্ৰদৰ্শন কৰিয়ে প্ৰত্যাৱৰ্তন কৰে। কাজিৰঙাত আয়োজিত হস্তীখেলত কেৱল হাতী প্ৰদৰ্শন নকৰি তাত আন আন ঠাইত

বাস কৰা বিভিন্ন জনগোষ্ঠীসমূহক একত্ৰিত কৰি যদি এক সাংস্কৃতিক পৰম্পৰা প্ৰদৰ্শন কৰে তেতিয়া পৰ্যটকসকল তাৰ প্ৰতি আকৰ্ষিত হ'ব আৰু বেলেগ বেলেগ ঠাইলৈ যাবলৈ আগ্ৰহ প্ৰকাশ কৰিব।

(চ) গোলাঘাটৰ মেৰাপানী চহৰৰ পৰা ৮ কিল'মিটাৰ পূৱে থকা নেঘেৰী বিল মনোৰম বনভোজৰ থলী। এই এলেকাৰ সমীপতে আছে তিনিটাকৈ জলপ্ৰপাত - কুকুৰে মূতা, চেঁচাতোপা ১ আৰু চেঁচাতোপা ২। এই সুন্দৰ জলপ্ৰপাত চাবলৈ পৰিবহন ব্যৱস্থা অতি দুৰ্বল হোৱাৰ বাবে পৰ্যটকৰ বাবে ই আঁতৰি আছে। সেয়েহে এনে ঠাইসমূহ চাবলৈ পথ সুগম কৰিব পাৰিলে ইও পৰ্যটকৰ আকৰ্ষণৰ কেন্দ্ৰবিন্দু হৈ পৰিব।

(ছ) গোলাঘাটৰ আন এক আকৰ্ষণীয় কেন্দ্ৰবিন্দু হৈছে নুমলীগড় শোধানাগাৰ। নুমলীগড় শোধানাগাৰৰ সৌজন্যত থকা পখিলা কেন্দ্ৰটোত কেৱল পখিলা সংৰক্ষণ নকৰি যদি গৱেষণাৰ বাবেও ব্যৱস্থা কৰে তেন্তে এইটো নিশ্চিত যে এছিয়াৰ বৃহৎ পখিলা কেন্দ্ৰ এৰি পখিলা গৱেষণা সম্পূৰ্ণ হ'ব নোৱাৰিব। গতিকে বিভিন্ন গৱেষণা স্থাপন কৰি পৰ্যটন উদ্যোগ গঢ়ি তুলিব পাৰি।

গতিকে দেখা যায় গোলাঘাটত বহুতো পৰ্যটন স্থলী আছে বা বিভিন্ন সমল আছে। এই সমূহক যদি ভালদৰে সংৰক্ষণ কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰা হয় তেন্তে গোলাঘাটত পৰ্যটন উদ্যোগ গঢ়ি তোলাৰ প্ৰচুৰ সম্ভাৱনা আছে।

সামৰণ : গোলাঘাট জিলা হৈছে এখন বুৰঞ্জীয়ে গৰকা ঠাই। গোলাঘাট জিলাকে ধৰি সমস্ত অসম পৰ্যটন উদ্যোগৰ উন্নতিৰ জখলাত আগবাঢ়ি গৈছে যদিও এতিয়ালৈকে উচ্চ শিখৰত স্থিতি ল'ব পৰা নাই। তথাপিহে গোলাঘাটে ঐতিহ্য বহন কৰি আহিছে। বুৰঞ্জীৰ নানা ঘটনা আৰু কাৰ্যৰ সাক্ষী হৈ গোলাঘাটৰ এই ঠাইবোৰ বৰ্তমানো জীয়াই আছে আৰু ভৱিষ্যতেও জীয়াই থাকিব আৰু পৰ্যটকৰ কেন্দ্ৰবিন্দু হৈ পৰিব।

মাতৃভাষা শিক্ষাৰ প্ৰয়োজনীয়তা-----

– দেৱযানী বৰা
উচ্চতৰ মাধ্যমিক দ্বিতীয় বৰ্ষ

“চিৰ চেনেহী মোৰ ভাষা জননী
আই ধন্যে গুন্যে হত পাৰনী।
প্ৰকৃতি পৰশ-বসে অমল কমল
চঞ্চল হৃদি জলে ঢালে পৰিমল
কোমল চম্পাৰ কলি
টোৱে টোৱে টো তুলি
ৰিগিকি ৰিগিকি কোনে তোলে ৰাগিণী?”

সংসাৰ-গুৰু ভাৱে অৱশ পৰান
হিয়াত বিলীন হয় হিয়াভৰা গান
কাৰ নিচুকণি শুনা
শুনি বাণী ব্যথা পমা
চকুত চকুৰ নীৰে লয় জিৰণি।।

জীৱনে-মৰণে ৰণে লহৰী সুধাৰ
বসনা শিতানে বহি সিঁচা শতধাৰ
হে মোৰ মধুৰ নান
মাগিছোঁ মধুৰি কনা
দিয়াঁ, দিয়াঁ, দিয়াঁ আহি মধুৰ ভাষিণী।”

মাতৃভাষাৰ গুণ বসানি লেখা উক্ত কবিতাটি স্বৰ্গীয় মিত্ৰদেৱ মহন্তদেৱৰ। সুখে-দুখে জীৱনে-মৰণে মাতৃভাষাৰ অমৃত পৰশা শক্তিৰ বৰ্ণনামূলক কবিতা হিচাপে ই এটি অমৰ কবিতা। মানুহে শৈশৱতে যি ভাষাৰে কথা কোৱাত অভ্যাস হয়। তাকে তাৰ সহজাত মাতৃভাষা বোলে। কিন্তু এনে ভাষাৰো শিক্ষা প্ৰয়োজন আছে। মনৰ গভীৰ ভাৱ সুন্দৰ বাক্য গাঁঠনিৰে নিমজকৈ যুক্তিপূৰ্ণ ভাৱে প্ৰকাশ কৰিবলৈ হ’লে নিজৰ মাতৃভাষাটোকো শিক্ষাৰ দ্বাৰা সকলো প্ৰকাৰৰ ভাৱ প্ৰকাশৰ উপযোগী কৰি তুলিব লাগিব। নিপুণ যথোপযোগী ভাষা ব্যৱহাৰ কৰিব নোৱাৰিলে বহুতো ওখ মাপৰ ভাবো ভালদৰে ব্যক্ত কৰিব নোৱাৰি। প্ৰকাশৰ বাট নাপালে ভাৱবোৰ মনৰ মাজতে মৰহি যায়। আনহাতে উপযুক্ত শিক্ষা পালে আৰু ভাষাটোৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধা আৰু স্নেহ থাকিলে মাতৃভাষাৰ মাজেৰে নিজৰ চিন্তা, সুখ-দুখ, কল্পনাক কলা সুলভভাৱে প্ৰকাশ কৰিব পাৰি। যিটো আন ভাষাৰে সিমানে মৰ্মস্পৰ্শকৈ প্ৰকাশ কৰা টান। নিজৰ দেশখন আৰু তাৰ সাহিত্য, কলা সংস্কৃতিৰ জ্ঞান লাভ কৰিবলৈ মাতৃভাষাৰ শিক্ষা আৰু অনুশীলনৰ প্ৰয়োজন। ভাষাটো ক’ব পাৰিলেই মাতৃভাষাৰ সম্পূৰ্ণ সোৱাদ পোৱা নাযায়। সৰু কালছোৱাত শুদ্ধকৈ ভাষা কোৱা আৰু লিখাত যত্ন ল’ব লাগে। উচ্চাৰণ শুদ্ধ আৰু স্পষ্ট নহ’লে শব্দ গাঁঠনি শুদ্ধ নহয়।

মাতৃভাষাত বুৎপত্তি লাভ কৰাৰ প্ৰয়োজন কেৱল ভালদৰে কথা কোৱা বা লেখাতে সীমাবদ্ধ নহয়। ই মানুহৰ চিন্তা আৰু বুদ্ধিক প্ৰখৰ কৰি জীৱনৰ প্ৰয়োজনীয় সম্পদবোৰ আহৰণ কৰাত সহায় কৰে।

শুদ্ধ আৰু উপযুক্ত শব্দৰ সহযোগত নিটোল বাক্য ৰচনা কৰিব পাৰিলেহে মনৰ ভাৱ ফটফটীয়াকৈ প্ৰকাশ হয়। ইয়াকে কৰিবলৈ হ'লে অন্য বিষয়বোৰ শিকাৰ দৰে মাতৃভাষা যত্ন সহকাৰে শিক্ষা প্ৰয়োজন। শব্দ ভঁড়াল টনকিয়াল কৰিবলৈকো চেষ্টা কৰিব লাগে। এই ক্ষেত্ৰত অভিধানে যথেষ্ট সহায় কৰে। অভিধান ভাষা শিক্ষাৰ বাবে অপৰিহাৰ্য।

শব্দৰ ভঁড়াল চহকী নহ'লে সাহিত্য চৰ্চা প্ৰায় অসম্ভৱ বুলি ক'ব পাৰি। মাতৃ ফুটাৰ লগে লগে যি ভাষাত মানুহে কথা কয় সি়েই মাতৃভাষা হ'লেও বিশাল বিশ্বৰ অপাৰ জ্ঞান ভাণ্ডাৰৰ সন্ধান পাবলৈ হ'লে সেই মাতৃভাষাক শিক্ষাৰ দ্বাৰা উচ্চমানৰ কৰি ল'ব লাগিব। উচ্চ চিন্তাৰ বিষয়বোৰ হৃদয়ঙ্গম কৰিব নোৱাৰিলে মানুহ বহু আনন্দৰ পৰা বঞ্চিত হয়।

মাতৃভাষাৰ জ্ঞান লাভ কৰিবলৈ আৰম্ভণিৰ পৰাই যত্ন কৰিব লাগে। স্পষ্ট ভাষাত প্ৰকাশ কৰিলেহে যি কোনো বিষয়ৰ জ্ঞান স্পষ্ট আৰু কাৰ্যকৰী হয়।

মাতৃভাষাৰে আমি আমাৰ সমাজখনৰ লগতো সম্পৰ্ক গঢ়ি তোলে। এই ভাষাৰ সহায়েৰেই আমি আমাৰ ভাব সমাজত ব্যক্ত কৰোঁ আৰু পৰস্পৰৰ চিন্তা-ভাবনা আৰু সুখ-দুখৰ খবৰ পাওঁ। এনে সম্পৰ্ক আমি লিখিত আৰু কথিত দুয়োটা ভাষাৰে গঢ়ি লওঁ। লিখিত ভাষা যিদৰে শুদ্ধ আৰু পৰিপাটী হ'ব লাগে, কথিত ভাষাও তেনে হ'ব লাগে। শুদ্ধ পৰিপাটী আৰু স্পষ্ট উচ্চাৰণে মানুহৰ লগত কথা পাতিব পৰা লোকৰ কথাই মানুহক মুগ্ধ কৰে। সামাজিক ক্ষেত্ৰতো এনে লোকে বিশিষ্ট স্থান লাভ কৰে। অন্যান্য সু-অভ্যাস যিদৰে সৰুতেই কৰিব লাগে। ভালদৰে পৰিপাটীকৈ শ্ৰোতাৰ মনত আনন্দ দিব পৰাকৈ কথা ক'বলৈকো সৰুৰে পৰাই শিকাব লাগে। মুঠতে কথিতই হওঁক বা লিখিতই হওঁক মাতৃভাষা আয়ত্ত কৰিবলৈ শিকিব লাগে। আপোনা-আপুনি সি শুদ্ধ আৰু শুৱলা নহয়।

মাতৃভাষাত বৃৎপত্তি লাভ কৰাৰ প্ৰয়োজন কেৱল ভালদৰে কথা কোৱা বা লেখাতে সীমাবদ্ধ নহয়। ই মানুহৰ চিন্তা

আৰু বুদ্ধিক প্ৰখৰ কৰি জীৱনৰ প্ৰয়োজনীয় সম্পদবোৰ আহৰণ কৰাত সহায় কৰে। ফলত মাতৃভাষাৰ প্ৰভাৱ মানুহৰ গোটেই জীৱনত থাকি যায়। পিতৃ-মাতৃ আৰু শিক্ষকে সৰুৰে পৰাই শিশুক ভাষাজ্ঞান দিব লাগে। যিকোনো ভাষাৰ জ্ঞান, শব্দ সম্ভাৰ, ৰচনাৰ ঠাঁচ আদি জানিবলৈ অধ্যয়ন আটাইতকৈ প্ৰকৃত উপায়। গল্প, উপন্যাস, কবিতা আদি সাহিত্য, জ্ঞান-বিজ্ঞান, ভ্ৰমণ-অভিযান আদি সাহিত্য ধৰ্ম আৰু নীতিমূলক সাহিত্য আদি বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ সাহিত্যৰ ভাষা সুকীয়া। এনে বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ পুথি পঢ়িলে ভাষাৰ ব্যৱহাৰ আৰু শব্দ জ্ঞান বৃদ্ধি পায়। মাতৃভাষাত ৰচিত সাহিত্য পাঠ কৰি মানুহে মাতৃভূমি আৰু তাৰ মানুহৰ জীৱনৰ নিবিড় পৰিচয় পায়। জন্মভূমিৰ সমাজ প্ৰকৃতি, মানৱ জীৱনৰ পৰিপূৰ্ণ ছবি সাহিত্যত ফুটি উঠে। মাতৃভাষাৰ সম্যক জ্ঞানৰ অবিহনে সেই ছবিৰ সৌন্দৰ্য কিদৰে অনুভৱ হ'ব? মাতৃভাষাৰ প্ৰতি আগ্ৰহ থাকিলেহে আন ভাষা শিকাৰ প্ৰতিও আগ্ৰহ জন্মে। শৈশৱত মানুহে সহজতে কেইবাটাও ভাষা শিকিব পাৰে। সমাজত বিভিন্ন ভাষী মানুহ থাকে। তেওঁলোকৰ সংস্পৰ্শলৈ আহিলে তেওঁলোকৰ ভাষাও ক্ৰমে শিকিব পাৰি। যাৰ মাতৃভাষাৰ জ্ঞান পুৰঠ তেনেলোকে আন ভাষা শিকি নিজৰ ভাষাটোক আৰু উন্নত কৰিব পাৰে। অন্য ভাষা শিকিলে মাতৃভাষা বিকৃত হ'ব বুলি ভবাটো ভুল।

অসমীয়া যিসকলৰ মাতৃভাষা তেওঁলোকে যদি অসমৰ বিভিন্ন জনগোষ্ঠীৰ ভাষা শিকি উপযুক্ত শব্দ গ্ৰহণ কৰিব পাৰে তেনেহ'লে তাৰ দ্বাৰা অসমীয়া ভাষা চহকী হ'ব। মাতৃভাষা প্ৰেমৰ লগত অন্য ভাষা শিক্ষাৰ আগ্ৰহৰ কোনো বিবোধ নাই। ইংৰাজী এটা আন্তৰ্জাতিক ভাষা এই ভাষা শিকাটোও প্ৰয়োজন। ইংৰাজী ভাষাৰ জৰিয়তে পৃথিৱীৰ সকলো দেশৰ সাহিত্য, জ্ঞান-বিজ্ঞানৰ সম্ভেদ পাব পাৰি। মাতৃভাষালৈ এই ভাষাৰ আপুৰুগীয়া ৰচনাসমূহ ভাঙনি কৰিলেও মহৎ কাম কৰা হয়। শিক্ষক আৰু অভিভাৱকৰ সহায় অতি প্ৰয়োজন। মুঠতে মাতৃভাষা এটা অতি যত্ন আৰু অধ্যৱসায়ৰে শিকিবলগীয়া বিষয়।

“সন্ধিয়াৰ সুৰ” পঢ়িলো

– দীনেশ চুতীয়া
স্নাতক তৃতীয় যান্মাসিক

কোনে গাঁঠি গ'ল সুৰভি কুসুমে
সন্ধিয়া সুৰৰ মালিকা
কোনে দেৱতাৰ চৰণ ধুৱাই
প্ৰাণ ঢালি দিয়া গায়িকা।
নাৰী নে জননী দেৱী নে মানৱী
কিন্মা কায়াহীনা ছায়াময়ী ছবি
অথবা কোনোবা চিৰ বিৰহিনী
অলকা বাসিনী প্ৰেমিকা।

আৱাহনত ১৯২৮ চনত প্ৰকাশিত শৈলধৰ ৰাজখোৱাদেৱৰ “সন্ধিয়াৰ সুৰ” শীৰ্ষক কবিতাই প্ৰতিপন্ন কৰে সন্ধিয়াৰ সুৰৰ মাধুৰ্য। “সন্ধিয়াৰ সুৰ” কবিতা পুথিখন এখন পুথি নহয় যেন বিৰহ জ্বালাত ফুলা শেৱালীৰহে থুপ। পদ্মশ্ৰী নলিনীবালা দেৱীৰ ভাৱৰ ঔৰষত জন্মা এই পুথিখনত সৰ্বমুঠ ৪০ টা কবিতা সন্নিবিষ্ট আছে। জীৱনৰ সুৰৰ অপ্ৰাৰিত নীৰ সোঁতক আশাৰ বাৰিষাৰ দ্বাৰা খৰস্ৰোতা কৰিব বিচাৰিছে কবিয়ে, প্ৰত্যেক কবিতাৰ জৰিয়তে। নলিনীবালা দেৱীৰ জীৱনৰ প্ৰতিটো ঘাট-প্ৰতিঘাটৰ ফলশ্ৰুতিৰ শেষ হয়তো “সন্ধিয়াৰ সুৰ”। ১৯২৮ চনত পুথিখনে

শুভমুক্তি লাভ কৰে আৰু খোদিত হয় অসমীয়া সাহিত্যৰ ইতিহাসৰ
এক নতুন পৃষ্ঠা।

সৌৰৰণীত হেৰাই যোৱা সুখক সুঁৱৰি কবিৰ মনত সদায়
পুষ্পিত এপাহ অনাহুত ফুল। সেইবাবে হয়তো প্ৰথম কবিতাৰ
শিৰোনামা ‘অনাহুত’।

“তোমাক বিচৰা নাই সুৰদি পুৱাৰ
জীৱনৰ সুধাময় পবিত্ৰ ক্ষণত,
উষাৰ নিয়ৰে ধোৱা, মালতী শেৱালি তুলি,
দিয়া নাই প্ৰতি ভকতিৰ পুষ্পাঞ্জলি।.....।”

.....সেইদিনা সেই উৎসৱত
ভৰি মোৰ সৰু ঘৰখনি,
সুখময় মিলনানন্দত

বাজিছিল মঙ্গল ৰাগিনী।

পোৱা-নোপোৱাৰ হিচাপ-নিকাচত প্ৰাণ পোৱা কবিতাৰ
সুৰ, সন্ধিয়া ভাঁহি অহা এটি বাঁহীৰ কৰুণ সুৰৰ একক। পুথিত
সন্নিবিষ্ট প্ৰত্যেক কবিতাই কঢ়িয়াই ফুৰে এটি নোপোৱাৰ ভাৱ
আৰু সেই নোপোৱাৰ মাজতে আধ্যাত্মিক সুৰৰ প্লাৱন সানিছে।
অতীন্দ্ৰিয়বাদী কবিৰ যষ্ঠ ইন্দ্ৰিয়ই যেন বিচাৰি পাই অসীম
কাৰোবাক আৰু তাৰ কেন্দ্ৰত সুখৰ জিৰণী। কবিয়ে কাৰোবাৰ
প্ৰতীক্ষাত সন্ধিয়াৰ সুৰ হয়তো লিখিছে, আৰু সেইবাবেই -

সন্ধিয়াৰ এক্সৰত টিমিকি টিমিকি
জ্বলি থকা এটি দীপ শিখা
নিজান পাৰৰ কোন অজানা পথিকে
কৰে কাৰ পাৰত প্ৰতীক্ষা।

নলিনীবালা দেৱীৰ পুথিখনৰ আটাইবোৰ কবিতা অতীৰ
ৰোমাণ্টিক ধৰ্মী। তেওঁ ৰড্‌চৰখৰ দৰে কাৰোবাৰ সতে কথা পাতে,
কিন্তু তেওঁৰ উপস্থিতি অপাৰ্থিৱ। মন মন্দিৰৰ কোনোবা সাঁচতীয়া
কোণত তেখেতক ৰাখি কথা পাতিছে -

“তোমাৰ পৰশে
মচি দিয়ে হিয়াৰ দীনতা,
লক্ষ্য হীন জীৱনত
দিয়া নিতে শান্তিৰ বাৰতা।”

বাৰে ৰহণীয়া কবিতা সমগ্ৰত সন্নিবিষ্ট ‘জনমভূমি’ কবিতাই
কবিৰ অফুৰন্ত দেশপ্ৰেমক জাগৃত কৰিছে।

“মেলিলো প্ৰথম চকু তোমাৰ কোলাতেই আই
জনমৰ আদিম পুৱাত,
মুদিম আকৌ চকু
তোমাৰ কোলাতে শুই
জীৱনৰ শেষ সন্ধিয়াত।”

আধ্যাত্মিক ৰসেৰে ৰসপূৰ্ণ কবিতাবোৰত কবিৰ
প্ৰকাশভঙ্গী আৰু শব্দৰ বয়ন অতিশয় আচৰ্যকৰ। ছন্দৰ অভূতপূৰ্ব
লয় লাসে কবিতাসমূহ অধিক প্ৰাঞ্জলতা প্ৰদান কৰিছে। কাৰোবাক
হিয়াৰ বেদীত থাপি পূজা দিছে আৰু বিচাৰিছে বিলীন হ’বলৈ
তেখেতৰ চৰণত। শব্দৰ অদ্ভুত চয়ন আৰু বয়নে কবিতাবোৰ বহু
ওপৰলৈ লৈ গৈছে। কবিৰ ইচ্ছা প্ৰকাশৰ ভাৱ ভঙ্গী প্ৰতীয়মান
হয় ‘শেষ অৰ্ঘ্য’ কবিতাৰ এই স্তৱকত -

“চিতাগ্নি হোমাগ্নি হ’ব,
সমীৰণ মলয় চন্দন;
সিদিনা সাৰ্থক হ’ব
পূৰ্ণ অৰ্ঘ্য পূৰ্ণ ই জীৱন।”

“পৰম তৃষণ” কবিতাটিত কবিৰ অন্তৰৰ আকুল অতৃপ্ত
তৃষণ অতি আচৰিত আৰু সুন্দৰ ধৰণে প্ৰকাশ কৰিছে। কবিতাটিত
চিৰসুন্দৰ এই বিশ্ব ধৰাত কিদৰে হেৰাই যাব খোজে.....

“মোৰো এই পিৰ্জাৰ অশান্ত পথিটি দেখো
মিলি যাব খোজে অনন্তত
অসীমৰ অচিন বাটত।”

কবিৰ নিৰাশাক দোহাই পুনৰ শব্দৰ সাচতি বৈছে,
এনেদৰে -

“এন্ধাৰ ঘোৰ আঁউসী নিশা
নোপোৱালে আৰু নোপোৱাৰ
জীৱনৰ মোৰ সাধনা
মৰণ পাৰত সমাধি ল’ব।”

মহাকাব্যিক ছন্দৰ প্ৰয়োগ কবিতাবোৰত প্ৰস্ফুটিত হয়।

‘ঝুণা’ ছন্দৰ সদৃশ ছন্দ ‘মিলন’ কবিতাটিত পোৱা যায় -

“কোনে কয় নেদেখি তোমাক

মৰতৰ মানৱ লোকত ?

তুমি চিৰ গোপন দেশৰ

আছা মোৰ নিজান কোণত।”

কবিতাসমূহৰ বিধিতাৰ ৰামধেনু ফাঁহিয়ালে বিচাৰি পোৱা
যায় বৰ্ণালীৰ অষ্টম বৰণ। পুথিখনৰ বিষয়ে লিখিবলৈ গৈ সংক্ষেপে
ক'ব লগাৰ বাবে দুখিত। ইমান কম শব্দৰ ভিতৰত এই পুথিখনৰ
লেখনি লিখাটো প্ৰায় অসমীচীন। মই শেষ শ্ৰীমান পাঠক সমুদায়ৰ
ওচৰত ক্ষমা ভিক্ষা কৰিলো। নলিনীৰ জীৱনৰ হেৰুৱা ছন্দৰ অপভংস
আছে এই কবিতা পুথিত। বিধৱা, পুত্ৰহীন নাৰীৰ দন্ধ হৃদয়ৰ প্ৰত্যেকটো
মৰ্মস্পৰ্শী কবিতাই মোক আপ্লুত কৰি পেলালে। সেয়ে হয়তো

অনভিজ্ঞ লেখকেও কলম তুলিছে-

সন্ধিয়াৰ সুৰৰ

জীপাল দুৰৰি

পাহে পাহে জীপাল শেৱালী

বিলাইছা সুগন্ধি আমোল মোল,

শেষৰো শেষত কৰণ বাঁহীৰ

বিষাদ মালিতাৰ স্বাচ্ছত সুৰ।

হেঁপাহৰ উকমুকনিত এই সুৰ

এটি বিষাদ তালৰ, ধৰণী ৰাগৰ

সন্ধিয়াৰ সৰু তৰাটোৰ জুই

নিয়ৰ কণাৰ চিকমিক বাখৰ।

□ □ □

INDIAN THOUGHT IN WESTERN LITERATURE

- Dr. Debashis Baruah

Associate Professor

Deptt. of English

It is not at all an easy job to define what Indian thought is all about. No, a simplified definition will definitely not do. In a sense Indian thought can be interpreted as holistic approach to know the unknown, to find out solutions of many different challenges of life. It is a way of living, a mission in search of the ultimate reality of the universe. Our age old values, wisdom, attitude towards life, and above all, a philosophy --- all these constitute what we call Indian tradition as a whole.

Indian thought since time immemorial, has been influencing with its depth, clarity and universal appeal. In Western Literature there are numerous examples of the predominance of Indian Philosophy. It is undoubtedly a vast topic and to discuss it in an article with limited space is like setting the Themes into fire. Besides, lack of in-depth study and expertise in the field also stand as hurdles. So it is a humble attempt of throwing some light on the topic by taking two representative writers of the West who have not

only revolutionized the literary world but also are influential in molding a generation.

Ralph Waldo Emerson (1803-1882) is said to be one of the makers of modern America. He was a prophet who shaped the thought of his age. It was Emerson who, by his prophetic vision and intellect, dominated the scenario in America during 1829-1860, the golden age of the American Renaissance. Emerson being a transcendentalist, was pre-occupied with the mysteries of Nature, Life and the Universe. He tried to provide answer to all these in a typically Indian way. He was well-versed in different philosophies of the world. He was deeply attracted by the writings of Confucius and Lao Tse, the eminent oriental philosophers. He was also a passionate lover of Hafeez, the versatile Sufi poet of Asia. But above all, Emerson was greatly influenced by Indian Philosophy throughout his life. He studied the Vedas, the Upanishadas, the Gita, the Puranas, the two Indian epics and admitted the impact of these in his life. The messages contained in these

great Indian scriptures were Emerson's answer to life and living. The Vedas have such a deep impact on him that Emerson compared their vastness and depth to an ocean and said, "Eternal necessity, eternal compensation, unfathomable power, unbroken silence --- this is her (The Vedas) creed."

Immortality of the soul, the thirst for a union between the soul and the Super-Soul, the concept of "Karma", "Maya", ---all these ideas, basically Indian, immensely appealed Emerson. His belief on such Indian notions are reflected in many of his writings time and again. In one of his essays he declares the immortality of the soul : "Then I discovered the secret of the world; that all things subsist, and don't die, but only retire a little from sight and afterwards return again". His other famous essays such as "Poetry and Imagination", "Progress of Culture" etc. are full of references to Indian philosophy and in those writings he opines that Indian philosophy is a nutritious mental food without which a healthy and cultured life is not possible.

Many of Emerson's writings have innumerable allusions and references to Indian scriptures. The doctrines contained in these scriptures inevitably find expression in Emerson's writings. His essays "Inspiration", "An Address" etc. have references to the **Manusamhita**. "Greatness", "Representative Men" have references to Lord Buddha

and Buddhism. His other famous essays such as "The Methods of Nature", "Worship", "Plato : Or the philosopher", "Goethe : Or the writer", "Sweden Borg : Or the Mystic" are full of quotations from the Indian scriptures. Many of Emerson's poems are pregnant with Indian philosophy. The titles of some of the poems are significant. For example, one of his poems "Brahma" is worth-mentioning. Not only the title, but the idea contained in this poem is also predominantly Indian. In his essays "The Over Soul", the definition of the soul as given by Emerson is undoubtedly an echo of the Indian concept ---"The soul in man is not an organ, but animates and exercise all the organs; is not a function, like the power of memory, of calculation, of comparison, but uses these as hands and feet; is not a faculty but a light; is not the intellect or the will, but the master of the intellect and the will; is the background of our being in which they lie ----a light shines through us and makes us aware that we are nothing but the light is all."

This Indian influence is also found in T.S. Eliot (1888-1965), the great modern poet of the 20th century. Eliot's poem **The Waste Land** is said to be the epic of the 20th Century. Eliot too, like a host of other western writers, was a voracious reader of the Indian scriptures. He was deeply influenced by Sanskrit literature and Indian philosophy

as a whole. His **The Waste Land** that epitomizes the 20th century, is full of allusions, references and anecdotes from the Indian scriptures such as the Vedas, the Puranas and the Upanishadas. In this poem Eliot depicts the post-war world in general and Europe in particular with all its dilapidated values. The sense of loss and degeneration of the modern world finds expression in this poem and Eliot very significantly, presents the ancient Indian approach towards life as a possible way of coming out of all these and to create a new world of peace, hope and order.

In the Vth section of **The Waste Land** entitled "What the Thunder said" Eliot alludes to the **Brihadaranyaka Upanishada** in order to present his solution to various problems of modern life. In the upanishada the gods, the human beings and the demons approach Lord Prajapati Brahma in order to know their duties. Then the Lord utters the word "Da" for three times having three different meanings for these three different groups of disciples. It means "Dutta (to give)" to human beings, "Damayata (to control)" to the gods, and "Dayadhvam (to sympathize)" to the demons. Eliot directly alludes to this episode in his poem and uses these three "Da"s with the same meaning as in the Upanishada as his solutions to overcome the chaotic atmosphere of the modern world. Apart from this, there are other ex-

amples of Indian references in the poem. The Rig Ved, the Puranas, Buddhism all are beautifully and very suggestively used in the poem.

The theme of the third section of the poem entitled "The Fire Sermon" is the passion and sensuousness in human nature which cause misery and suffering in this world. Eliot not only borrows the title from Buddhist literature, he also closes this section with a reference to Lord Buddha. The end of this section has an echo of Lord Buddha's words to his disciples in the Buddhist "Fire Sermon": "All things, O priests are on fire.....The eye is on fire; forms are on fire; eye-consciousness is on fire; and whatever sensations, pleasant, unpleasant or indifferent are also on fire.....with the fire of passion, with the fire of hatred, with the fire of infatuation; with birth, old age, death, sorrow, lamentation, misery, grief and despair they are on fire."

In the IVth Section of the poem entitled "Death by Water" Eliot says:

"A current under sea

Picked his bones in whispers. As he rose and fell

He passed the stages of his age and youth

Entering the whirlpool."

It seems that Eliot was acquainted with a basic conception in Indian philosophy that

the sense ridden soul is tied to the cycle of birth and-re-birth through endless ages till it is disciplined and enlightened by subduing the strong pull of the senses, which pave the way for its final release. Moreover, The allusion to water in this section takes us to the hymns of the Rig Veda. The end of the poem is also an interesting as well as thought-provoking one. It, like an Indian work of art, ends with the words --- Shantih, Shantih, Shantih.

It has been mentioned earlier in this article that the influence of Indian thought in Western literature is a vast topic in itself and a subject of serious research. Thus it is merely an attempt of refreshing our minds with the greatness and immortality of our tradition. The relevance of and respect for ancient Indian values and wisdom can be felt worldwide. Because of its universal appeal ancient Indian thought will go on influencing people globally. It was ancient Indian teaching that advocated the idea of "Vasudeva Kutumbakama" thousands of years ago. It was again ancient Indian wisdom that was capable of celebrating eternal peace not only for an individual alone but for

the Space, the Earth and Nature as a whole :

".....Antariksham Shantih

Prithvi Shantih

Vanashpataya Shantih

Oushadhya Shantih....."

This speaks in itself the power of Indian wisdom that could think about peace in a wider perspective some thousands of years ago. In this present world that has witnessed two devastated wars and is under constant threat of highly sophisticated, mechanized version of wars the relevance of Indian thought is undoubtedly ever-growing. There is not an iota of doubt that ancient Indian values, Indian wisdom and Indian thought have the power to create a congenial world for human beings to live in. And we, the common people around the world, do have a serious concern for this, don't we?

Work cited :

Eliot, T. S. The Waste Land. Boni & Liveright : New York, 1922

Needleman, Jacob, (ed.) The Spiritual Emerson, Penguin : USA, 2013

Ziff, Larger. (ed.) Nature and Selected Essays of Emerson. Penguin : USA, 2003

Desertification in India

- Abhilash Boruah

Department of Geography

Desertification is a significant global, ecological and environmental problem. Desertification can be defined as spread of desert like conditions in arid or semi-arid areas due to man's influence or climatic change. According to a study by United Nations Connection to Control Desertification (UNCCD) about 25% of India's land area is affected by desertification.

Causes of desertification in India : The process of desertification in India is attributed to various causes. Both natural and anthropogenic cause are responsible for the desertification in India.

Natural causes such as climate change, droughts and soil erosion are enhancing the pace of desertification. Anthropogenic causes like uncontrolled grazing, shifting cultivation, deforestation and growing population are main causes of desertification.

Climate change could be one of the reasons for desertification in India. Climate

change is affecting the Indian monsoon. In that affect, the rainfall pattern in the country is changing and frequency of deoughts is increasing.

Effects of desertification : In India, the total area under desertification is 81.45 million hectors area. A large part of the arid and semi-arid region belonging to Rajasthan, South Punjab and Haryana and lying between the Indus and the Aravali range is affected by desert conditions. This area is characterised by scanty rainfall, sparse vegetation coverand acute scarcity of water.

Rajasthan accounts for the most desertified land (23 mha) followed by Gujarat, Maharastra and Jammu & Kasmir (13 million hectoros area each). Orissa and Andhra Pradesh has 5 million hectoros desertified area.

Desertifications has several ecological implicatios. Some important implications are listed below.

(a) Excessive soil erosion by wind and to some extent by water.

- (b) Drifting of sand and its accumulation on fertile agricultural land.
- (c) Deposition of sand in rivers, lakes and other water bodies thereby decreasing their containing capacity.
- (d) Lowering of water table leading to acute water shortage.
- (e) Reduction in species diversity and plant biomass in ecosystems.
- (f) Decrease in agricultural production.
- (g) Increase in frequency and intensity of droughts.

Measures of controlling desertification :

Desertification and the associated loss of agricultural land are not an inevitable and unstoppable process. Good management practices can sustain agriculture even in seemingly arid and hostile environment. The national action plan to control the desertification has suggested the following step to control the desertification in the country.

- (i) Afforestation is the best way to control the desertification. Planting trees in the desertification affected areas can help to stop it from the spreading into new areas.
- (ii) Grazing should be controlled and new pastures should be developed.

- (iii) Indiscriminate felling of trees should be banned.
- (iv) Alternative sources of fuel can reduce the demand for fuelwood and save the trees from destruction hence checking the onward march of the desert.
- (v) Sandy and Waste lands should be put to proper use by judicious planning.

Desertification is one of the major causes of environmental change. The process of fertile land transforming into desert typically as a result of deforestation, drought or improper agriculture is called desertification. We should try to solve the problem of desertification by means of awareness among the masses. Thus we can save our environment as well as our life.

Reference :

- (1) www. ethical post. in > desertification in India
- (2) www. daily mail. co. UK . article
- (3) D.R. Khullar 2008, India a Comprehensive Geography, Kalyani Publishers, New Delhi
- (4) R.C. Chandna 2006, Environmental Geography, Kalyani Publishers, New Delhi.

Creativity

- **Sumpimoni Nath**
Education Department

Creativity is the act of turning new and imaginative ideas into reality. Creativity is characterised by the ability to perceive the world in new ways, to find hidden patterns, to make connections between seemingly unrelated phenomena and to generate solutions. Creativity involves two process : Thinking and producing. If you have ideas but don't act on them, you are imaginative but not Creative.

There are at least two different ways of thinking :

- (a) Convergent thinking.
- (b) Divergent thinking.

Convergent thinking, which emphasized reproduction of existing data and adaptation of old responses to new situations in more or less logical manner; and Divergent thinking, characterized by flexibility and originality in the production of new ideas. Convergent thinking is characterized by the reproduction of known response to new situations. Both convergent and divergent think-

ing are essential to the creative power of human beings.

So, creativity is a phenomenon whereby something new and somehow valuable is formed. The created item may be intangible or physical object. Scholarly interest in creativity involves many definitions and concepts pertaining to a number of disciplines : Psychology, Cognitive Science, Education, Philosophy, Technology, Theology, Sociology, etc.

Covering the relations between creativity and general intelligence, mental and neurological process, personality type and creative ability, creativity and mental health, the potential for fostering creativity through Education and training. Especially as augmented by technology; and the application of creative resources to improve the effectiveness of teaching and learning.

Theories of creativity, is particularly investigation of why some people are more creative than others. The answer is that, the dominant factors are usually identified as

'The four P's', process, product, person and place. (according to Mel Rhodes).

A focus on process is shown in cognitive approaches that try to describe thought mechanisms and techniques for creative thinking. Theories invoking, divergent rather than convergent thinking, or those describing the staging of the creative process are primarily theories of creative process.

A focus on creative product usually appears in attempts to measure creativity and in creative ideas framed as successful means. The psychometric approach to creativity reveals that it also involves the ability to produce more.

A focus on the nature of the creative person considers more general intellectual habits, such as openness, level of identification, autonomy, Expertise, Exploratory

behaviour, and so on.

A focus on place considers the circumstances in which creativity flourishes, such as degrees of autonomy, access to resources, and the nature of gatekeepers. Creative lifestyles are characterized by nonconforming attitudes and behaviours as well as flexibility.

However, in conclusion, we may say that Creativity has been associated with a wide range of behavioural and mental characteristics, including associations between semantically remote ideas and contexts, application of multiple perspectives, curiosity, flexibility in thought and action. Rapid generation of multiple, qualitatively different solutions and answers to problems and questions, tolerance for ambiguity and uncertainty and unusual uses of familiar objects.

□ = □

Irom lady Chanu Sharmila was born on 14 March 1972 in Kongpal, Imaphal to Irom C Nanda and Irom Ongbi Sakhi. She is hailed for her

IRON LADY OF MANIPUR

- Riza Ahmed
B.A. 3rd Sem.

tireless crusade against the human rights violations in Manipur. Apart from this, the attention of the intelligentsia got focused on her from November 2000 for another reason. Since then, Sharmila was on a hunger strike. Her demand is that the Armed Forces (special power) Act, which, according to her, provides the army with extra constitutional powers in Manipur should be repealed. Apart from being a political crusader, civil rights activist and journalist Irom Sharmila is a poet too.

Irom Chanu Sharmila is an Indian human rights activist of Manipur. She is also known as the Iron Lady of Manipur. In Manipur, everyone calls her Mengoubi, the fair one. On 2 November 2000, she began a hunger strike. Having refused food and water for more than 500 weeks, she has been called "the world's longest hunger striker"

for her indefinite fast. On the international Women's Day, she was declared the top woman icon of India by MSN Poll Voters.

Even in her death she wants to be of some use to the people and contribute towards the peace of nation.

The poems of Irom Sharmila can be better understood if they are read with an existential point of view. Existentialism is a literary philosophy which places its entire emphasis on the individual's existence, an existence which postulates man as free as any natural or human standards.

Some of her translated poems, written in simple language -

TO NIGHT

This adjoining night of two centuries
I hear all heart touching sounds
In my ears
Three, the beloved.....
.....

WAKE UP

Wake up brothers and sisters
The saviour of the nation
We have come out all the way
Knowing we all will die
Why the fear.....
.....

□ □ □ □

Twenty Second Century

- Dinesh Chutia
B.A. 3rd Sem.

The Sun has arised the same, But here
Not any bird to sing, no more
Jasmine to give a small of heace.
But here a cloudy storm stands -
Starts a black day, Horror!
A small piece of Neuciar, still here
To break out all the things, which left.
Dusty envire spread out, loughing
Like a devil with hands bloody
There still a few bones of human
Mixed with black water in zero's field,
Staying from last night.
Oh! What a thing, that's 100 pounds
But here, who will use this?
Is that black smoke or this red piece.
She (Earth) is suffering; who is the cause?
Man created their sleep,
Under growth of thinking is the cause
Where is God? Oh! Sorry
Its not the heaven, its hell
Which shifted by Him.
No more; may be He is dead also,
Its Twenty Second Century, here's
Only Black! and Black! and Black!

ফ'বিয়াৰ পৰা মুক্ত ৰাখিবলৈ অভিভাৱকসকলে সৰুৰে পৰাই শিশুসকলক
নিৰ্ভীক আৰু সাহসী হ'বলৈ শিকাব লাগে। কোনো ধৰণৰ প্ৰাণী বা মনে সজা গল্প কৈ
তেওঁলোকৰ মনত ভয়ৰ ভাৱ সৃষ্টি কৰিব নালাগে।

ফ'বিয়া (PHOBIA)

– মাধুৰ্য বৰা
স্নাতক দ্বিতীয় বৰ্ষ

কিছুমান বস্তু বা প্ৰাণী দেখিলে আমাৰ নিজৰে বা আমাৰ মাজৰে কিছু কিছু লোক আতংকিত হৈ পৰে। বহুতে তেজ চাব নোৱাৰে তেজ দেখিলেই মূৰ্চিত হৈ পৰে, কোনোবাই আকৌ ফৰিং দেখিলেই ভীষণ ভয় খায়। কোনোবা আতংকিত হয় মকৰা, বিছা দেখিলে। পইতাচোৰা

দেখিলে বহু মহিলাই আতংকত একেবাৰে চিঞৰ-বাখৰ কৰি একোটা ভয়ানক পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি কৰে। এনেবোৰ আতংকৰ কিন্তু যুক্তিগ্ৰাহ্য কাৰণ নাই। এনেধৰণৰ অকাৰণ আতংকক ইংৰাজী ভাষাত ফ'বিয়া (PHOBIA) বুলি কোৱা হয়।

আমেৰিকান হেৰিটেজ অভিধানত ফ'বিয়াৰ সংজ্ঞা দিয়া হৈছে এনেদৰে “A persistent, A normal and irrational Fear of a Specific thing or situation that compels one to avoid it, Despite the awareness and reassurance that it is non Dangerous.” আমাৰ বহুতেই আতংক (ফ'বিয়া) আৰু ভয় (ফীয়েৰ) ৰ মাজত পাৰ্থক্য বিচাৰি নাপায়। সেইসকলৰ কাৰণে

ওপৰত উল্লেখ কৰা সংজ্ঞাটোৱেই আটাইতকৈ উপযুক্ত সংজ্ঞা। উৎকণ্ঠা, উণ্ডল-থুণ্ডল, উত্তেজনা আদিৰ পৰা উদ্ভৱ হোৱা ‘ভয়’ মনৰ এটা ভাৱ। ভয়ে মাত্ৰা চেৰাই যোৱাৰ অৱস্থাটোৱেই হ'ল ফ'বিয়া অকাৰণ আতংক। এই অকাৰণ আতংক অযুক্তিকৰ আৰু অবিহিত। ফ'বিয়া এটা বস্তু হ'ব পাৰে, এটা কাৰ্য হ'ব পাৰে অথবা এটা পৰিস্থিতি বা পৰিৱেশো হ'ব পাৰে। সৰ্বসাধাৰণ মানুহৰ মাজত এটা ধাৰণা আছে যে যিবোৰ মানুহৰ আত্মবিশ্বাস কম যি হীনমান্যতাত ভোগে সেইসকলেই ফ'বিয়াৰ চিকাৰ হয়। কিন্তু এই ধাৰণা শুদ্ধ নহয়। মনস্তত্ত্ববিদসকলৰ মতে যিকোনো মানুহেই ফ'বিয়াত আক্ৰান্ত হ'ব পাৰে। তথাপিও কিন্তু যিকলে অনবৰতে অস্বস্তিত থাকে যাৰ অপৰিমিত ৰূপে ধৰ্ম ভয় যি সৰহখিনি সময় কেৱল ভাৱনা চিন্তাত থাকে এনে ধৰণৰ লোকসকলক ফ'বিয়াই আক্ৰমণ কৰিব পৰা প্ৰৱণতা বেছি সেই কাৰণে এনেধৰণৰ লোকসকলক ফ'বিয়াৰ ‘RISK GROUP’ বুলি কোৱা হয়।

অযুক্তিকৰ আতংকত ভোগা এজন মানুহৰ ব্যৱহাৰতে এটা অস্বাভাৱিক ধৰণ কৰণে গা কৰি উঠে যেনে এজন মানুহে পইতাচোৰা দেখিলেই আতংকিত হৈ পৰে। তেওঁ যে এটা জীৱন্ত পইতাচোৰাৰ পৰাই আঁতৰি থাকিব পাৰে এনে নহয় সেই পইতাচোৰা লগতে সাদৃশ্য থকা যিকোনো প্ৰতীক বা ছবিৰ পৰাও তেওঁ আঁতৰি থাকিব বিচাৰে আৰু থকাও দেখা যায়।

কিছু কিছু মানুহে বয়সৰ লগে লগে ফ'বিয়াৰ পৰা নিজকে মুক্ত কৰি ল'ব পাৰে। বা কিছুৰে পৰিয়ালৰ আন সদস্য বা বন্ধু-বান্ধৱৰ সহায়ত সহজেই ফ'বিয়াৰ পৰা মুক্ত হ'ব পাৰে। বহুতেই আকৌ মৃত্যু পৰ্যন্ত এই আতংকৰ পৰা মুক্ত হ'ব নোৱাৰে। যিসকলে বেছিকৈ আক্ৰান্ত হয় সেইসকলে ভাল মনোবিজ্ঞানীৰ সহায়ত চিকিৎসা কৰাব লাগে। নহ'লে তেওঁলোকৰ মানসিক ভাৰসাম্য হেৰুৱাবলগীয়াও হ'ব পাৰে।

মনস্তত্ত্ববিদসকলৰ মতে মানসিক ৰোগীসকলে তেওঁলোকৰ নিজৰ ৰোগৰ বিষয়ে নাজানে। কিন্তু ফ'বিয়াত আক্ৰান্তসকলে ভালকৈয়ে জানে যে এটা সাংঘাতিক ভয়ে তেওঁলোকক অনবৰতে খেদি ফুৰে আৰু সেই ভয়ৰ পৰা তেওঁলোকে যিকোনো প্ৰকাৰে মুক্তি পাব বিচাৰে।

হাৰ্ট এটেক আৰু হতাশা গ্ৰস্ততাৰ দৰেই আমাৰ দেশত এতিয়া ফ'বিয়াও ক্ৰমশঃ বৃদ্ধি পাবলৈ লৈছে। দুবছৰীয়া শিশুটোৰ পৰা মধ্য বয়সীয়া জনলৈকে সকলোৱেই ফ'বিয়াৰ চিকাৰ হ'ব পাৰে। ভয়ানক অভিজ্ঞতা বা সন্মুখীন হোৱা ভয়ানক পৰিস্থিতিৰ পৰাও ফ'বিয়াৰ উৎপত্তি হ'ব পাৰে। যেন ধৰক এবাৰ আপুনি কিবা কাৰণত ৰাস্তাৰে গৈ আছিল। হঠাৎ আপোনাক এডাল বিষাক্ত সাপে খুটিলে সেই সময়ত ওচৰত কোনো নাছিল। আপুনি কোনোমতেহে নিজৰ প্ৰাণ বচালে।

তেতিয়াৰ পৰাই আপোনাৰ মনত এনে এক মাৰাত্মক ভয় সোমাই যাব পাৰে। যিয়ে আপোনাক সাপৰ প্ৰতি আতংকিত কৰি তুলিব পাৰে।

ভাৰতবৰ্ষৰ কেইবাখনো নগৰৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে প্ৰায়ে মনস্তত্ত্ববিদৰ কাষ চাপে ফ'বিয়াৰ পৰা মুক্তি বিচাৰি। এই ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে বহুতেই আত্মকলৈ ভয় কৰে। কিছুৰে ভয় কৰে পুলিচলৈ, কিছুৰে ভয় কৰে মকৰা, বিছা আদি সৰু সৰু প্ৰাণীলৈ, বহুতে বিদ্যালয়ৰ বিশেষ কোনো শিক্ষকলৈ ভয় কৰে। কিছুমানে আকৌ ভয় কৰে কিছুমান বিষয়লৈ। কিছুমান মানুহে আকৌ নৈ বা পুখুৰীত নামিবলৈ ভয় কৰে। ভালদৰে চালে দেখা যায় যে এই কাৰণবোৰৰ মাজত ভয় বা আতংকিত হোৱা কোনো যুক্তি নাই। কিছু কিছুৰে বয়স বঢ়াৰ লগে লগে নিজকে ফ'বিয়াৰ পৰা মুক্ত কৰি ল'ব পাৰে। কিন্তু বহুতেই নোৱাৰে। কিন্তু ই এক অযুক্তিকৰ আতংক। এই এই ফ'বিয়াৰ পৰা মুক্ত ৰাখিবলৈ অভিভাৱকসকলে সৰুৰে পৰাই শিশুসকলক নিৰ্ভীক আৰু সাহসী হ'বলৈ শিকাব লাগে। কোনো ধৰণৰ প্ৰাণী বা মনে সজা গল্প কৈ তেওঁলোকৰ মনত ভয়ৰ ভাৰ সৃষ্টি কৰিব নালাগে। মনস্তত্ত্ববিদসকলেও ফ'বিয়াৰ ধাৰণাবোৰৰ ওপৰত বিভিন্ন পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা চলাই আছে। গতিকে নিশ্চয় আমি ক'ব পাৰো যে ভৱিষ্যতলৈ নিশ্চয় এখন ভয়মুক্ত সমাজ গঢ় লৈ উঠিব।

শেষ পাতা

O'Henry ৰ 'The Last Leaf' গল্পটিৰ
মুকলি অনুবাদ

– ৰাজৰ্ষি নাথ
স্নাতক পঞ্চম বান্ধনিক

কোব খোৱা সাপৰ দৰে অশান্ত আৰু একোঁকো গতিৰে আগবাঢ়িছে ৱাশিংটন স্কোৱায়েৰৰ পশ্চিমে অৱস্থিত সৰু ঠাইখনৰ বাট-পথবোৰ আৰু এটাই আনটোক অজানিতে ছেদ কৰি বহু অদ্ভুত আকৃতিৰ সৰু সৰু ঠাইৰ সৃষ্টি কৰিছে। এটা পথে এবাৰ অথবা দুবাৰ নিজকেই ছেদ কৰি গৈছে। এবাৰ এজন চিত্ৰকৰে ঠাইখনৰ এটি অতি উজ্জ্বল সম্ভাৱনাময় দিশ আৱিষ্কাৰ কৰিছিল। ধৰা হওঁক, ৰং কাগজ আৰু কেনভাচৰ বিক্ৰেতা এজনে তেওঁৰ পাবলগীয়া ধন সংগ্ৰহৰ বাবে ঠাইখনলৈ আহিছে। কিন্তু এই খেলি মেলি বাট-পথেৰে পৰুৱাই পোৱা মানুহৰ দৰে ঘূৰি পকি তেওঁ নিজকে ওভতনি পথত আৱিষ্কাৰ কৰিব পাৰে, এপইচাও সংগ্ৰহ নকৰাকৈ।

গ্ৰীনৱীশ্ব নামৰ এই ধুনীয়া পুৰণিকলীয়া গাঁওখনলৈ অতি সোনকালেই শিল্পীসকলে ঢাপলি মেলিলে আৰু তেওঁলোক উত্তৰমুৱা খিৰিকী, অষ্টাদশ শতিকাৰ ঘৰবোৰৰ দৰে মূখচ আৰু ওলগাজ আৰ্হিৰ চাং থকা সস্তীয়া ভাড়া ঘৰবোৰৰ সন্ধানত নামি পৰিল। তাৰ পাছত তেওঁলোকে বাচন-বৰ্তনকে ধৰি কেতবোৰ লাগতিয়াল সামগ্ৰী ছয় নং পথৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰিলে আৰু এনেদৰে, চাই থাকোতেই এটা চুবুৰী গঢ় লৈ উঠিল।

চাপৰ, তিনিমহলীয়া ইটাৰ ঘৰ এটাৰ একেবাৰে ওপৰৰ মহলাত আছিল ছু আৰু জঙ্গীৰ ষ্টুডিঅ'টো। জঙ্গী সাধাৰণতে 'জোৱানা' বুলি পৰিচিত আছিল। সিহঁতৰ এজনী আছিল 'মেইন'ৰ আৰু আনজনী 'কেলিফৰ্ণিয়া'ৰ। সিহঁতৰ প্ৰথম চিনাকী হৈছিল আঠ নং পথৰ কাষতে থকা এখন ৰেষ্টুৰাত। প্ৰথম চিনাকীতে দুয়ো অনুভৱ কৰিছিল যে তেওঁলোকৰ ৰুচিৰ যথেষ্ট সাদৃশ্য আছে, বিশেষকৈ শিল্পকলা, সাজ-পাৰ আৰু খোৱা-বোৱাৰ ক্ষেত্ৰত। আৰু ইয়াৰ ফলশ্ৰুতিতেই পৰৱৰ্তী সময়ত এই যুটীয়া ষ্টুডিঅ'টো গঢ় লৈ উঠিছিল।

এইবোৰ মে'মাহৰ কথা। নৱেম্বৰ মাহত, এজন অচিনাকী

লোকে, যাক চিকিৎসকসকলে নিউমোনিয়া বুলিছিল, শীতল

খোজেৰে চুবুৰীত ঘূৰি ফুৰিবলৈ ধৰিলে আৰু যাকে-তাকে তেওঁৰ হিমচেঁচা আঙুলিৰ স্পৰ্শ দি গ'ল। পূৰব অঞ্চলবোৰত বহুতকে ধাৰাশায়ী কৰি এই দীঘল দীঘল ভয় লগা খোজবোৰ লাহে লাহে ঠেক, অকোৱা-পকোৱা, শেলুৱৈ গ্ৰাসিত অঞ্চলবোৰলৈ আগুৱাই আহিল।

শ্ৰীযুত নিউমোনিয়া এজন বৃদ্ধ ভদ্ৰলোকৰ দৰে মুঠেও নাছিল। কেলিফৰ্ণিয়াৰ হাৱা-পানী খাই ডাঙৰ হোৱা এজনী ক্ষীণ মৰমলগা ছোৱালী খঙত ফোঁপাই থকা বঙা চকুৰ দৈত্য এটাৰ বাবে উপযুক্ত চিকাৰ হ'ব নোৱাৰে। কিন্তু সি জঙ্গীক দংশন কৰিলে আৰু তাই সৰু খিৰিকীখনৰ মাজেৰে সমুখৰ ইটাৰ ঘৰটোৰ দেৱালখনলৈ খৰ লাগি চাই চাই লোহাৰ বং কৰি থোৱা বিচনাখনত পৰি থাকিল।

এদিন ৰাতিপুৱা ডাঠ পকা চেলাউৰিৰ চিকিৎসকজনে ছুক আগফালৰ ডাঙৰ কোঠাটোলৈ মাতি নিলে।

“তাইৰ সুস্থ হৈ উঠাৰ - ধৰি লোৱা, দহভাগৰ ভিতৰত এভাগহে সম্ভাৱনা আছে”, থাৰ্মিটাৰৰ পাৰাখিনি লাহে লাহে তললৈ নমাই তেওঁ কৈ গ'ল, “আৰু সেই এভাগ, যদিহে তাইৰ জীৱনৰ প্ৰতি মোহ আছে। এজন ৰোগীয়ে যেতিয়া জীয়াই থকাৰ আশা বাদ দি নিজৰ শৰযাত্ৰাৰ অপেক্ষাত বৈ থাকে তেতিয়া এই সমগ্ৰ চিকিৎসাশাস্ত্ৰ অৰ্থহীন হৈ পৰে। তোমাৰ কণমানি বান্ধৱীজনীয়ে ইতিমধ্যে ধৰিয়েই লৈছে যে তাই আৰু কেতিয়াও সুস্থ হৈ নুঠে। বাৰু, তাইৰ মনত কিবা বিশেষ আশা আছিল নেকি?”

“তাই - কেতিয়াবা তাই নেপলচ্ উপকূলৰ ছবি আঁকিব বিচাৰিছিল।” ছুৱে ক'লে।

“ছবি? আস, নহয় অ'! বিয়া বাৰু সম্পৰ্কীয় কিবা আশা আছিল নেকি তাইৰ মনত?”

“বিয়া-বাৰু?” তাঁৰ ছিগা টোকাৰী এখনৰ দৰে কঁপা কঁপা বেসুৰা মাতেৰে তাই ক'লে, “তেনেধৰণৰ - মই জনাত তেনেধৰণৰ একো নাছিল তাইৰ মনত!”

‘হয় নেকি! তেন্তে দুৰ্বলতা সেইটোৱেই!’ চিকিৎসকজনে কৈ গ'ল, “মোৰ চেষ্টা আৰু সামৰ্থৰ মাজেৰে চিকিৎসাবিজ্ঞানে যিমানখিনিলৈকে ঢুকি পায় মই সিমানখিনি কৰিম। কিন্তু মনত

ৰাখিবা, যেতিয়াই এজন ৰোগীয়ে জীৱনৰ আশা বাদ দি নিজৰ শ্মশান যাত্ৰাৰ কথা ক'বলৈ আৰম্ভ কৰে তেতিয়াই ঔষধৰ আৰোগ্য শক্তি আধা কমি যায়। তাই যদি তোমাৰ লগত আকৌ হাঁহি-ধেমালি কৰি আগৰ দৰে কাপোৰ-কানিৰ কথা পাতিবলৈ ধৰে, তেতিয়াহে তাইৰ সুস্থ হোৱাৰ সম্ভাৱনা দহ ভাগৰ এভাগৰ ঠাইত পাঁচ ভাগৰ এভাগ হ'ব।’

চিকিৎসকজন যোৱাৰ পাছত ছুৱে জাপানী ৰুমাল এখন চকুৰ পানীৰে তিয়াই পেলালে। তাৰ পাছত তাই স্বাভাৱিক হ'বলৈ চেষ্টা কৰি পুৰণা গান এটা গুণগুণাই হাতত ছবি অঁকা কাগজ এখন লৈ দৃঢ় খোজেৰে জঙ্গী শুই থকা কোঠোটোলৈ সোমাই গ'ল।

সাৰ-সিকতি নোহোৱাকৈ জখৰ হৈ জঙ্গী শুই আছিল, খিৰিকীখনৰ ফালে চাই। বোধহয় টোপনিত। ছুৱে গুণগুণনি বন্ধ কৰিলে।

তাই ছবি অঁকাৰ সা-সৰঞ্জামসমূহ সাজু কৰি ল'লে আৰু আলোচনী এখনৰ গল্প এটাৰ বাবে ছবি এখন আঁকিবলৈ ল'লে। এনে আলোচনীবোৰৰ জৰিয়তে নতুন লেখকসকলে সাহিত্যৰ জগতখনত প্ৰৱেশ কৰে যিদৰে এনেবোৰ ছবিৰ জৰিয়তে চিত্ৰকলাৰ জগতখনত প্ৰৱেশ কৰে নতুন চিত্ৰকৰসকলে।

ছুৱে দুজন অস্বাৰোহী, এচকুৰা বিতচকু পৰিহিত এজন বীৰ আৰু এজন ইদাহ'ৰ কাউবয়ৰ ছবি আঁকিছিল। হঠাৎ কেইবাবাৰো তাই কাৰোবাৰ ক্ষীণ মাত শুনিলে। খৰখোজেৰে তাই বিচনাখনৰ কাষলৈ গ'ল।

চকু দুটা বহলকৈ মেলি জঙ্গীয়ে খিৰিকীৰে বাহিৰলৈ চাইছিল আৰু কিছুমান সংখ্যা ওলোটাকৈ গণনা কৰিছিল।

‘বাৰ’, তাই ক'লে, অলপ সময়ৰ পাছত ‘এঘাৰ’, আৰু তাৰ পাছত ‘দহ’, আৰু ‘ন’ আৰু প্ৰায় একেলগে, ‘আঠ, সাত!’

পৰম ঔৎসুক্যৰে ছুৱে খিৰিকীখনেৰে বাহিৰলৈ চালে। গণনা কৰিবলৈ কি আছে বাহিৰত? এখন ঘোপমৰা চোতাল, কিছু আঁতৰত ইটাৰ ঘৰ এটাৰ এখন দেৱাল। শিপাৰ পৰা শুকাই অহা জৰাজীৰ্ণ আঙুৰলতা এজোপা দেৱালখনৰ আধালৈকে বগাই আছে। শীতৰ হাড় কপোৱা বতাহজাকে ইয়াৰ পাতবোৰ ইতিমধ্যে

সৰুৱাই পেলাইছে। নগ্ন ঠেঙুলিবোৰে দেৱালখনত প্ৰাণপণে খামুচি ধৰি লতাডালৰ জঁকাটো ওলমাই ৰাখিছে, কোনোমতে।

‘কি কৰিছা’, ছুৱে মৰমেৰে সুধিলে।

‘ছয়’, জঙ্গীয়ে ক’লে, প্ৰায় ফুচফুচাই। ‘এতিয়া আগতকৈও খৰকৈ সৰিবলৈ ধৰিছে। তিনিদিনৰ আগতে তাত প্ৰায় এশ আছিল। গণনা কৰোতে মোৰ মূৰৰ বিষ হৈছিল। কিন্তু এতিয়া সহজ হৈ পৰিল। সেইয়া, আৰু এখন সৰি পৰিছে। এতিয়া মাথো পাঁচখন বাকী।’

‘পাঁচখন? কি পাঁচখন!’, তাইৰ চুলিত হাত ফুৰাই ছুৱে সুধিলে, ‘তোমাৰ ছুডিকো নোকোৱানে?’

“পাতবোৰ। সৌ আঙুৰজোপাৰ। শেষ পাতখিলা সৰি পৰিলেই মই যামগৈ। তিনিদিনৰ আগতেই মই এই কথা গম পাইছো। চিকিৎসকজনে তোমাক কোৱা নাই জানো?”

‘অহ! জীৱনত প্ৰথম শুনিলো এনেকুৱা অদ্ভুত কথা।’, অসন্তুষ্ট মতেৰে ছুৱে কৈ গ’ল, “সেই লেবেলি যোৱা পাতবোৰৰ লগত তুমি আৰোগ্য হোৱাৰ কি সম্পৰ্ক আছে? আৰু দুষ্ট ছোৱালী, সেই আঙুৰলতাজোপাক তুমি ভাল পাইছিলি, মনত আছেনে! চিকিৎসকে মোক ৰাতিপুৱা কৈছিল যে - তেওঁ কি কৈছিল সঠিককৈ শুনো - তেওঁ কৈছিল যে তুমি সুস্থ হৈ উঠাৰ সম্ভাৱনা দহ ভাগৰ এভাগ আছে। কিয়, আমি নিউয়ৰ্কৰ ৰাস্তাত গাড়ী চলাওতে অথবা এটা নৱনিৰ্মিত ঘৰৰ কাষেৰে পাৰ হৈ যাওঁতে এনেকুৱা সম্ভাৱনাৰ মাজতেই আছিলো। এতিয়া তুমি অলপ জিৰোৱা আৰু মোক যাবলৈ দিয়া, যাতে মই আলোচনী সম্পাদকজনক ছবিখন বেচি মোৰ অকণমানি অসুখীয়া ছোৱালীজনীৰ বাবে অলপ মদ, আৰু নিজৰ বাবে অলপ মাংস আনিব পাৰো।”

‘তুমি আৰু মদ অনাৰ কোনো প্ৰয়োজন নাই।’, খিৰিকীৰ সিপাৰে দৃষ্টি নিবদ্ধ ৰাখি জঙ্গীয়ে ক’লে, ‘আৰু এখন সৰিছে। নাই, মোক জিৰণীৰো কোনো প্ৰয়োজন নাই। আৰু মাত্ৰ চাৰি খিলা পাত বাকী আছে। আন্ধাৰ হোৱাৰ আগতেই শেষ পাতখিলা সৰি পৰাটো বিচাৰিছো মই। তেতিয়াই ময়ো যামগৈ, একেবাৰে।’

‘আস জঙ্গী!’, তাইৰ কাষলৈ কিছু হাউলি কোমল মতেৰে ছুৱে ক’লে, ‘মোৰ কাম শেষ নোহোৱালৈকে তুমি চকু

জপাই খিৰিকীখনৰ ফালে নোচোৱাকৈ থাকিব। বুলি মোক কথা দিবানে? কাইলৈৰ ভিতৰত মই এই ছবিখন গতাই দিব লাগিব। মোক অলপমান পোহৰ লাগে, নহ’লে ছাঁবোৰ আঁকোতে খেলি-মেলি হ’ব।’

‘বেলেগ এটা কোঠাত আঁকিব নোৱাৰানে তুমি?’ শীতল মতেৰে ক’লে জঙ্গীয়ে।

‘মই ইয়াতে থাকিম, তোমাৰ কাষত।’, ছুৱে ক’লে, ‘এই অদৰকাৰী আঙুৰলতাৰ পাতবোৰ তুমি চাই থকাটো মই নিবিচাৰো।’

‘তোমাৰ কাম শেষ হ’লে মোক ক’বা।’, চকুযোৰ জপাই মূৰ্তি এটাৰ দৰে বিচনাত পৰি থকা জঙ্গীয়ে ক’লে, ‘কাৰণ মই শেষ পাতখিলা সৰি পৰা দৃশ্যটো চাব বিচাৰিছো। ৰৈ ৰৈ মোৰ আমনি লাগিছে। পৃথিৱীৰ বান্ধোনৰ পৰা মই মুকলি হ’ব বিচাৰিছো আৰু কোবাল নদী এখনৰ সোঁতত নিজকে এৰি দিব বিচাৰিছো, সৌ লেবেলা পাতবোৰৰ দৰে।’

‘টোপনি যাবলৈ চেষ্টা কৰা।’, ছুৱে ক’লে, “বৃদ্ধ শ্ৰমিকজনৰ ছবিখনৰ বাবে আৰ্হি হ’বলৈ মই বাৰমেনক মাতিব লাগিব। মাত্ৰ এক মিনিটৰ ভিতৰতে মই ঘূৰি আহিম। তেতিয়ালৈকে তুমি লৰচৰ নকৰাকৈ শুই থাকা।”

ঘৰটোৰ একেবাৰে তলৰ মহলাত বাস কৰা বাৰমেন এজন চিত্ৰকৰ আছিল। মাইকেল এঞ্জেলৰ ‘মজেছ’ৰ দৰে দীঘল ডাড়ি থকা ৰক্ষ মুখমণ্ডল বিশাল জধলা চেহেৰাৰ বয়সে যাঠি পাৰ কৰা এই বাৰমেনক দেখিলো যিকোনো অলপ-ধতুৱা মানুহ ভয়ত পেঁপুৱা লাগিব। চিত্ৰকলাৰ জগতখনত বাৰমেন এটা বিফল চৰিত্ৰ। যোৱা চল্লিশ বছৰে সি ছবি আঁকিছে যদিও আজিলৈকে তাৰ ওপৰৰ পৰা চিত্ৰকলাৰ দেৱতাৰ কোপদৃষ্টি আঁতৰ হোৱা নাই। সি প্ৰায়েই তাৰ জীৱনৰ শ্ৰেষ্ঠতম ছবিখন অংকন কৰাৰ কথা কৈ থাকে, অথচ আঁকিবলৈ কেতিয়াও আৰম্ভ নকৰে। যোৱা বহু বছৰ সি বিজ্ঞাপনৰ দুই এখন ছবিৰ বাদে আন একোকে অংকন নাই কৰা। পেচাদাৰী আৰ্হি ব্যক্তিৰ কাষলৈ যাবলৈ অসমৰ্থ চুবুৰীটোৰ যুৱ চিত্ৰশিল্পীসকলৰ মাজত আৰ্হিকপে কাম কৰি সি দুই-এপইচা উপাৰ্জন কৰিছিল। সি অত্যাধিক মদ্যপান কৰিছিল। আৰু অহৰহ তাৰ জীৱনৰ শ্ৰেষ্ঠতম ছবিখনৰ কথা কৈছিল। ঘৰটোৰ

একেবাৰে ওপৰৰ মহলাত থকা ষ্টুডিঅ'টোৰ সৰু ছোৱালী দুজনীৰ প্ৰতি তাৰ এক ধৰণৰ বিশেষ মৰম আছিল। সেইবাবেই সি সিহঁতৰ বিশেষ খেয়াল ৰাখিছিল। কিন্তু চুবুৰীটোৰ বাকী মানুহবোৰৰ বাবে সি আছিল এটা খঙাল দন্দুৰা বুঢ়া, যি যিকোনো মানুহক যিকোনো মুহূৰ্ততে বেপৰোৱাভাৱে গালি-গালাজ কৰিছিল।

কোঠাটোৰ দুৰ্বল পোহৰৰ মাজত বাৰমেন বহি আছিল, মুখত ফটিকাৰ গোন্ধ। কোঠাটোৰ এচুকত আছিল এখন উকা কেনভাচ, কাঠৰ ফ্রেম এটাৰ ওপৰত। যোৱা প্ৰায় পঁচিশ বছৰমান ধৰি কেনভাচখনে একে ঠাইতে, একে ভংগীমাৰে বাৰমেনে তাৰ শ্ৰেষ্ঠতম চিত্ৰখনি অংকন কৰাৰ সময়লৈ অধীৰ আগ্ৰহেৰে বাট চাই আছে। ছুৱে তাক জঙ্গীৰ উদ্ভূত কল্পনাবোৰৰ কথা ক'লে, কিদৰে তাই লেৰেলি যোৱা আঙুললতাৰ পাত এখিলাৰ দৰে অনুভৱ কৰিছে আৰু জীৱনৰ বান্ধোনৰ পৰা মুকলি হৈ বহু দূৰলৈ উটি ভাঁহি যোৱাৰ কথা ভাবিছে।

এনেকুৱা কিছুমান অদ্ভুত কথা শুনি বাৰমেনে খঙত চিৎকাৰ কৰি উঠিল। তাৰ ৰঙা চকু দুটা বিস্ফোৰিত হৈ উঠিল।

‘মনে মনে থাক!’, সি চিঞৰি উঠিল, ‘অদৰকাৰী গছ এজোপাৰ পৰা পাত সৰি পৰাৰ বাবেই মৰিম বুলি ভবা মূৰ্খ মানুহো এই জগতত আছেনে? এনেকুৱা বাজে কথা প্ৰথম শুনিছো মই। তোৰ মূৰ্খ শ্ৰমিকটোৰ ছবিখনৰ বাবে আৰ্হি নহওঁ মই। এনেকুৱা আজি-বাজি চিন্তাবোৰ তাইৰ মূৰত কেনেকৈ সোমাইছে? বুৰ্বক জঙ্গী!’

‘তাই এতিয়া বৰ দুৰ্বল আৰু অসুস্থ!’, ছুৱে ক'লে, ‘আৰু অসুখে তাইৰ মনটো খেলি-মেলি কৰি পেলালে। সেইবাবেই তাই এনেকুৱা অদ্ভুত কল্পনা কৰিছে। হ'ব দিয়ক, যদি আপুনি মোৰ বাবে আৰ্হি নহওঁ বুলি ভাবিছে, নালাগে হ'ব। কিন্তু আজি মোৰ অনুভৱ হৈছে, আপুনি এজন খুব বেয়া আৰু নিষ্ঠুৰ মানুহ।’

‘তহঁত চব মাইকী মানুহবোৰ একেই!’, সি গৰজি উঠিল, ‘আৰ্হি নহ'ম বুলি মই কেতিয়া ক'লো? মই আৰ্হি হ'বলৈ সাজু। ব'ল তই। মই গৈ আছো। ইমান এখন বেয়া ঠাইত জঙ্গীৰ দৰে ধুনীয়া ছোৱালী এজনী বেমাৰ হৈ পৰি আছে! মোৰ ভাল লগা নাই। এদিন মই এখন বিখ্যাত ছবি আঁকি উলিয়াম আৰু আমি

সকলো বেলেগ ঠাইলৈ আঁতৰি যাম বুজিছ!’

তেওঁলোক ওপৰ মহলালৈ উঠি যাওঁতে জঙ্গী শুই আছিল। ছুৱে থিৰিকীৰ পৰ্দাখন নমাই দিলে আৰু বাৰমেনক আনটো কোঠালৈ লৈ গ'ল। বৰফ মিহলি চৈচা বৰষুণ এজাক চিপ্‌চিপকৈ পৰি আছিল। দুয়ো থিৰিকীৰে বাহিৰৰ আঙুললতাজোপালৈ চালে আৰু এটা মুহূৰ্তৰ বাবে নিৰ্বাক হৈ দুয়োৱে পৰস্পৰৰ চকুলৈ চাই ৰ'ল। তাৰ পাছত বাৰমেনে তাৰ নীলবৰণীয়া প্ৰাচীন চোলাটো পিন্ধি ছুৱে অংকন কৰিবলগীয়া শিলত বহি থকা শ্ৰমিকজনৰ দৰে ভংগীত বহি দিলে।

সেইদিনা ৰাতি ছু প্ৰায় উজাগৰে থাকিল আৰু পাছদিনা পুৱা সাৰ পাই দেখিলে জঙ্গীয়ে শেঁতা পৰা চকু দুটা বহলকৈ মেলি থিৰিকীৰ সেউজীয়া পৰ্দাখনলৈ একেথৰে চাই আছে।

‘পৰ্দাখন আঁতৰাই দিয়া। মই চাব বিচাৰো।’ আদেশৰ সুৰত তাই ফুচফুচালে।

থেৰো-গেৰোকৈ ছুৱে পৰ্দাখন আঁতৰাই দিলে।

কি আচৰিত! উৰে নিশা দপদপাই থকা বতাহ বৰষুণজাকৰ পাছতো ইটাৰ দেৱালখনত স্থিৰ হৈ ওলমি আছে এখিলা পাত। লতাডালৰ শেষৰখিলা পাত। ডাঠ সেউজীয়া পাতখিলাৰ কাষবোৰ লাহে লাহে লেৰেলি হালধীয়া হ'বলৈ আৰম্ভ কৰিছে। মাটিৰ পৰা বিশ ফুটমান ওপৰত ওলমি আছে পাতখিলা।

‘এইখিলাই শেষ!’, জঙ্গীয়ে ক'লে, ‘মই যোৱা নিশাই এইখিলা সৰি পৰিব বুলি ভাবিছিলো। খুব জোৰেৰে বতাহ বলিছিল। পাতখিলা আজি সৰি পৰিব, আৰু একে সময়তে মোৰ মৃত্যু হ'ব।’

‘জঙ্গী!’, ভাগৰুৱা মাতেৰে ছুৱে ক'লে, ‘নিজৰ কথা নাভাবিলেও অন্ততঃ মোৰ কথা ভাবা। তুমি গুচি গ'লে মই কি কৰিম?’

কিন্তু জঙ্গী একেদৰেই নিৰন্তৰ হৈ ৰ'ল। নিজকে ৰহস্যময়, বিমূৰ্ত্ত যাত্ৰা এটাত বিলীন কৰি দিব বিচৰা দুৰ্বল আত্মা এটিয়েই বোধহয় পৃথিৱীত আটাইতকৈ বেছি নিসংগবোধ কৰে। অৰ্থহীন কল্পনা কিছুমানে জঙ্গীক এনেদৰে মেৰিয়াই ধৰিছিল যে তাইৰ পৃথিৱী আৰু মানুহৰ লগত সম্পৰ্কৰ বান্ধোন ক্ৰমে শিথিল হ'বলৈ আৰম্ভ কৰিছিল।

দিনটো একেদৰেই পাৰ হ'ল। সন্ধ্যাৰ হেঙুলীয়া পোহৰো সিহঁতে দেখিলে ইটাৰ দেৱালখনত অকলশৰীয়া পাতখিলা একেদৰেই ওলমি আছে। আৰু সেই নিশালৈ উত্তৰমুৱা বতাহজাকৰ আঙুলিত ধৰি অহা কলহৰ কাণে ঢলা বৰষুণ এজাকে পৃথিৱীখন অশান্ত কৰি তুলিলে।

পাছদিনা পুৱা জঙ্গীয়ে আঁকোৰগোজ হৈ ছুক খিৰিকীৰ পৰ্দাখন আঁতৰাই দিবলৈ ক'লে।

পাতখিলা তেতিয়াও ওলমি আছিল, ইটাৰ দেৱালখনত!

বহু সময় জঙ্গীয়ে একেথৰে সেইফালে চাই থাকিল। তাৰ পাছত তাই পাকঘৰত মুগীৰ মাংসৰ চুৰুহা ৰান্ধি থকা ছুক মাতিলে।

‘মই বৰ বেয়া ছোৱালী, ছুডি!’, তাই ক'লে, “মোৰ দুৰ্বলতাখিনি দেখুৱাবলৈ অদৃশ্য শক্তিয়ে পাতখিলা সৰি নপৰাকৈ ধৰি ৰাখিলে। মৃত্যু কামনা মহাপাপ। মোক অলপ চুৰুহা দিয়া, আৰু অলপ গাখীৰ দিয়া, আৰু - নহয়, নহয়। মোক প্ৰথমতে আইনাখন আনি দিয়া আৰু দুটামান গাৰু আনি দিয়া। মই বিচনাও বহি তুমি কাম কৰা চাই থাকিম।”

এঘণ্টামানৰ পাছত তাই ক'লে:

‘ছুডি, মই এদিন নেপলচ উপকূলৰ এখন ছবি আঁকিম।’

আবেলি চিকিৎসকজন আহিল, আৰু ছুৱে তেওঁক সমুখৰ আহল-বহল কোঠাটোত অকলশৰে লগ কৰিলে।

‘যথেষ্ট আশাব্যঞ্জক!’, ছুৱা ক্ষীণ কঁপি থকা হাত দুখন মুঠি মাৰি ধৰি তেওঁ ক'লে, “ভালদৰে যত্ন ল'লে চিন্তাৰ কোনো কাৰণ নাই। এতিয়া মই যাওঁ। তলত আৰু এজন মানুহক চাবলৈ আছে। তাৰ নামটো খুব সম্ভৱ বাৰমেন আছিল নেকি! এই ছবি-তবি আঁকি ফুৰা জখলা মানুহটো যে! নিউমোনিয়াই পালে বোধহয়। বুঢ়া মানুহটো বৰ বেয়াকৈ আক্ৰান্ত হ'ল। আজি সি চিকিৎসালয়লৈ গৈছে যদিও তাৰ বাচি থকাৰ আশা খুব কম।”

পাছদিনা চিকিৎসকজনে ছুক ক'লে, “তুমি জয়ী হ'লা। তাই এতিয়া বিপদমুক্ত। পুষ্টিৰ আহাৰ আৰু যত্ন - এতিয়া কথা ইমানেই।”

আৰু সেইদিনা আবেলি ছু জঙ্গী শুই থকা বিচনাখনৰ কাষলৈ আহিল তাই শুই শুই অদৰকাৰী উল কিছুমানেৰে এখন মাফলা গুঠি আছিল আৰু এবাৰ নিজৰ ডিঙিত, এবাৰ গাৰুটোত থৈ চাইছিল।

‘কথা এটা গম পোৱানে জঙ্গী!’, তাই ক'লে, “বাৰমেন ঢুকাল আজি। চিকিৎসালয়ত, নিউমোনিয়াত। মাত্ৰ দুদিনহে তেওঁ বেমাৰত পৰি থাকিল। সেইদিনা ৰাতিপুৱা ঘৰ ৰাডু দিয়া মানুহজনে তেওঁক বিষত জৰ্জৰিত হৈ নিজৰ কোঠাত পৰি থকা অৱস্থাত পাইছিল। তেওঁৰ জোতাযোৰ আৰু কাপোৰবোৰ ভিতৰলৈকে সেমেকি আছিল আৰু বৰফৰ দৰে চেঁচা পৰি আছিল। ইমান ঠাণ্ডাত ৰাতি তেওঁনো ক'লে ওলাই গৈছিল তেওঁলোকে ভাবি পোৱা নাছিল। তাৰ পাছত তেওঁলোকে বাহিৰত এটা টিমিক ঢামাককৈ জ্বলি থকা লেম্প আৰু এডাল খহি পৰা জখলা বিচাৰি পাইছিল। লগতে পাইছিল তলত সিঁচৰতি হৈ পৰি থকা কিছুমান ব্ৰাচ আৰু হালধীয়া-সেউজীয়া ৰং মিহলি কৰি থোৱা এখন ৰঙৰ থাল - খিৰিকীখনেৰে বাহিৰলৈ চোৱাচোন, জঙ্গী, সৌ পাতখিলালৈ চোৱা। বতাহত পাতখিলা তিলমানে লৰচৰ নোহোৱাত তুমি আচৰিত হোৱা নাছিলানে? আস! জঙ্গী! - এইখনেই বাৰমেনৰ জীৱনৰ শ্ৰেষ্ঠতম চিত্ৰ - সেই শেষ পাতখিলা সৰি পৰাৰ নিশা তেওঁ এইখন আঁকি থৈ গ'ল।”

(উৎস: Oxford University Press, ৰদ্বাৰা প্ৰকাশিত, Forum For English Studies, Dibrugarh ৰদ্বাৰা সম্পাদিত “Twentieth Century Prose” নামৰ পুথিখনৰ ‘The Last Leaf’ নামৰ গল্পটো)

শব্দৰ শোভাযাত্রা

- ড° লুকুমণি গোস্বামী
শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ

প্রত্যাযিত তোমাৰ উজ্জ্বল চকুযুৰিত
হেৰাব নোৱাৰাকৈ
আত্মাৰ বান্ধোন বিদ্যমান।
সন্ধ্যা অথবা কাহিলিপুৰাতে
সত্যৰ সন্ধানত তুমি।
পিঙ্গলাৰ চাৰিওকাষে
তোমাৰ শৃংখল শব্দৰ
কোমল কঁহুৱা।
মায়াবিনী নিশাটোৰ
দুচকু হৈ পৰে
সন্ধানী সৰীসৃপ।
তোমাৰ হাঁহি,
তোমাৰ সুখানুভূতিত
সৃষ্টি হয়
শব্দৰ শোভাযাত্রা,
ইয়াৰ মাজতে গঢ়ে
পৰিতৃপ্তিৰ নিমজ
দলিছা —
নিমজ দলিছা।

চিলা

- দীপক শইকীয়া
গ্ৰন্থাগাৰ সহায়ক

হুমুনিয়াহৰ বাঁহী বজোৱা
ফাগুনেও
ওঁঠত শিমলুৰ লিপিস্টিক সানি
হেঁপাহৰ চিলা উৰুৱাব জানে;
আকাশে আঁউসীৰ ছাতি
মেলিলেই
বিষাদৰ বাঁহী নবজাবা,
বসন্তৰ কেনভাচত
বৰষুণৰ তুলিকাই
কৃষ্ণচূড়াৰ কলিজা আঁকে.....

সোণোৱালী সপোন

– লাকী শইকীয়া
স্নাতক তৃতীয় বান্ধাসিক

টোপ টোপ বৰষুণৰ পানীত
লৈ লৈছো হাতৰ মুঠিত
এমুঠি কঠিয়া লৈ
প্ৰতিটো মুঠিতে লৈ গৈছো
এটা, এটা সপোন।

দিন গ'ল, মাহ গ'ল
সোণোৱালী হৈ পৰিল
পথাৰৰ ধান
সোণোৱালী সোণগুটি দেখি
কৃষকৰ আহিল প্ৰাণ।

পথাৰৰ সোণোৱালী ধানে
আমাক ৰিঙিয়াই মাতিছে
হাতত কাঁচি লৈ
আমি গৈছো সোণগুটি কাটিবলৈ
পথাৰত কাঁচিৰ খেচ খেচ শব্দত
প্ৰতিটো মুঠিতে প্ৰতিফলিত হ'বলৈ ধৰিলে
মোৰ এটা, এটা সপোন।

ব্যস্ততা

– বৰ্ণালী চাংমাই
স্নাতক প্ৰথম বান্ধাসিক

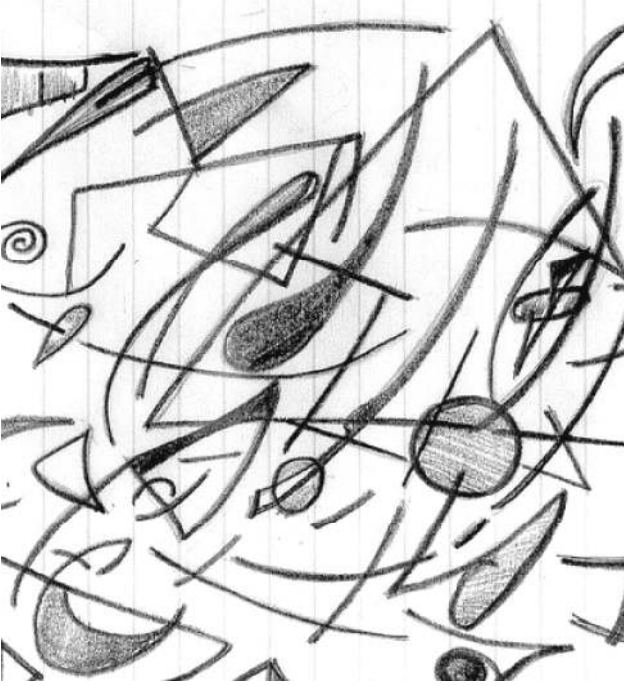
নগৰৰ যান্ত্ৰিকতাৰ মাজত
কেৱল এটি যন্ত্ৰ হৈ বৈ গৈছো মই।
মোৰ বাবে ভাবোতা এতিয়া কোনো নাই।
কাৰণ.....

মই মোৰ পৰিয়ালবৰ্গক পুতি থৈ আহিলো
অৱহেলাৰ গাঁতত।।
যাৰ বাবে পৃথিৱীৰ সৰ্বসুখ মৰম পালো
তেওঁলোককেই মাত্ৰ নগৰৰ কাল্পনিক সৌন্দৰ্যতাৰ
মাজত পাহৰি পেলালো।

পাহৰি পেলালো ওপজা মাটিৰ গোধন,
পাহৰি পেলালো মাতৃৰ নিষ্পাপ মৰম,
পাহৰি পেলালো পিতৃৰ গুণৰ শিক্ষা,
পাহৰি পেলালো ভাতৃ-ভগ্নীৰ শ্ৰদ্ধা।

আৰু.....

আৰু কি বাৰু পাহৰি পেলালো মই?
মনত পেলাব পৰা নাই।
ভাবিবলৈ সময়োতো নাই।
নগৰৰ যান্ত্ৰিকতাৰ মাজত মই এতিয়া ব্যস্ত
চাৰিওদিশে কেৱল কাম, কাম আৰু কাম।

বিষাদ

– গৌতম দত্ত

স্নাতক পঞ্চম বান্ধাসিক

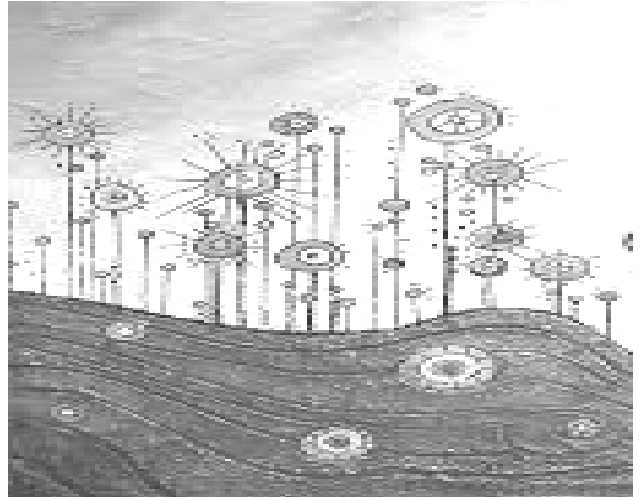
সম্পর্কবোৰ খহি যায় দুৰ্বাৰ গতিত।
হেৰাই যোৱা স্মৃতিয়ে
দি যায় বিষাদৰ টোপোলা।
জীৱন আৰু দুৰ্ভাগ্য;
ওভতি চালে দেখো সময়ৰ সোঁতত
মই মাথো জড়তা।
শিল পৰা কপৌৰ দৰে
চাই ব'ম বিষন্নতাক,
বিষাদৰ সময়বোৰক
মৌনতাৰ আৱেণ্টনিত।

আঘোণৰ বিভীষিকা

– অৰ্চনা দেৱী

স্নাতক প্ৰথম বান্ধাসিক

পুৱতিৰ নিয়ৰ সনা চোঁচা সমীৰথিনি
বৈ যায় আঘোণৰ সোণগুটি ধাননি তিয়াই
লখিমী আদৰাৰ বাতৰি বিলাই।।
ৰিব্ ৰিব্ বা লাগি হালে জালে সোণালী ধাননি,
জিক্ মিক্ কৰি আছে কিমান যে শুৱনি।
তাৰ আহে আহে লুকাই সপোন ৰুৱনীৰ।
এইয়া কি?
টোপ-টোপ-টোপ
প্লাৱন! প্লাৱন! মাথো প্লাৱন
স্নান হ'ল সেউজীয়া পথাৰৰ সোণোৱালী ধাননি
ভঁৰালৰ ধান, গোহালিৰ গৰু আৰু যে
কত শস্য শ্যামলা বননি।
বিলুপ্তি ঘাটিল কৃষকৰ জিৰণি।।
ঘৰে ঘৰে মাথো ভয়াৰ্ত্ত ঐক্যতান
প্লাৱনে আনিলে আঘোণৰ বিভীষিকাৰ গান।।

তুমি আহিবা বুলি

– পুষ্পাঞ্জলী বড়া
একাদশ শ্ৰেণী

তোমাৰ বাবে হৃদয়ৰ একোণত
সাঁজি ৰাখিছো এটি সুখৰ পঁজা,
পদূলি মুখত আছে এজোপা ৰঙা জবা
চাৰিওফালে ফল-ফুলেৰে জাতিষ্কাৰ।
পিছফালে পান-তামোলৰ বাৰী
লগত আছে হাঁহ-পাৰৰ গঁড়াল,
পাকঘৰত ৰান্ধি থৈছো তোমাৰ প্ৰিয়
আলুৰ পিটিকা আৰু বহু আঞ্জা।
তুমি আহিলে দুয়ো একেলগে মিলি
খাটলি পিৰাত বহি ভাত খাম,
হাঁহ-পাৰকেইটাকো মৰমেৰে
খুদ-চাউল দুয়োয়ে বিলাম।
মনৰ আনন্দত তুমি আৰু মই
চকুত চকু থৈ মিচিকিয়া হাঁহিম,
বাহু, কিয়ে ভাল লাগিব তেতিয়া
আকাশৰ বেলিটিয়েও লাজতে
ওৰণিৰ তলত মূৰ গুজিব।

নিৰিবিলি জোনাক

– ইন্দিৰা দাস
স্নাতক পঞ্চম যান্মাসিক

নিৰিবিলি নিৰিবিলি এজাক জোনাক,
ক'ৰ পৰানো আহিলা হঠাৎ?
মোৰ হৃদয়ৰ দুমোজাত
স্তব্ধ কোণত।
দিবানে পোহৰ মোৰ বাসনাত?
ল'বাহিনে সঁচাকৈ মোৰ প্ৰেৰণাক
জীৱনৰ দুৰাৰদলিত আছে তোমাৰ প্ৰতিচ্ছবি
চাবাহি আহি এবাৰ.....।
দি যাবা এক মিঠা হাঁহি
জিলিকাবাহি মোৰ গুঁঠত;
মই বৈ আছো তাৰে অপেক্ষাত
মাথো দি যাবাহি নে.....?
এজাক সুন্দৰ নিৰিবিলি জোনাক।

মানৱতা

– বিৰ্জচন হাজৰিকা
স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ

নতুন পথৰ সন্ধানী পুৰুষ আমি
অযুক্তিকৰ কথা কোৱা
কালৈকো নকৰো ভয়।
দুৰ্নীতিক নিদি প্ৰশয়
হত্যা ভাবুকিক ভৰিৰে গছকি
আগবাঢ়ি যাম আগলৈ।
যুক্তি, প্ৰমাণেৰে কৰি যাম
সকলোবোৰ কাম
মৃত্যুলৈ নকৰো ভয়।
ধন বল, বাহুৰ বলেই নহয় সকলো
যদিহে নাথাকে জন বল।
মৃত্যুলৈ নকৰি ভয় আহিছো ওলাই
সকলোকে লগত লৈ যাম আগুৱাই
যদিহে পাৰো কৰি যাম
দুখীয়া নিচলাৰ কাম
হুচিয়াৰ, মানৱতা বুজি নোপোৱা
বাছ বলী, ধনৰ গৌৰৱী লোকে
মনত ৰাখিবি তেনে প্ৰকৃতিৰ লোক
অহংকাৰেই হৈছে ধ্বংসৰ মূল।

আঘোণ

– ৰাজৰ্ষি নাথ

হঠাৎ খবৰটো পালো,
আঘোণ বোলে আৰু নাহে পথাৰলৈ!
ঠিক হঠাৎ নহয়,
অনুমান কৰিছিলো খবৰটো আহিব,
আঘোণ আৰু পথাৰলৈ নাহে!
কুঁৱলীৰ আঁৰত লুকাই থকা
কেঁচা সোণবৰণীয়া ধানৰ আঁচলক লৈ
কল্পনা কৰাৰ কোনো অৱকাশ আৰু নাই।
তামোলৰ সেলেঙি বোৱাই,
খৰ কাঁচি চলোৱা ৰঙিলী, পমিলীহঁতক
লুকাই লুকাই চোৱাৰ দিন আৰু নাই।
আঘোণ আৰু পথাৰলৈ নাহে!
তেন্তে পথাৰখন কিয়?
পথাৰখনক হত্যা কৰো আহা!
এফালৰ পৰা পথাৰখন পুতি পেলাওঁ!
সাজো এটি আহল বহল কংক্ৰীটৰ ঘৰ।
ভিতৰত কি ৰাখিম?
সেই চিন্তা পাছত কৰিম?
পশ্চিমৰ বতাহৰ গোন্ধত উলংগ হৈ নাচিম।
আঘোণ তুমি যোৱাগৈ! নালাগে আহিব!
কুঁৱলীৰ বগা কাপোৰখনে,
তোমাক সদায় ঢাকি ৰাখিব!

এখন ভগ্ন হৃদয়ৰ কথাৰে

– সমীৰণ চুতীয়া
স্নাতক ষষ্ঠ যান্মাসিক

তুমিটো জানাই হৃদয়ৰ কথা
যাতনায়ো ভাঙে হৃদয়,
শৰীৰৰ মাজত থাকিও
হৃদয়ে গণে ভগ্নতাৰ ক্ষণ।
বিশ্ব খনিকৰৰো যে কি কাম
কঠিন শৰীৰ অথচ থুনুকা হৃদয়
দাপোন এখনৰ দৰে
আঘাত পালেই ভাঙি যায়।
ভগ্ন হৃদয় মোৰ.....
তুমি দুহাত ভৰাই দি থৈ যোৱা
দুখবোৰৰ বাহিৰে
আপোন বুলিবলৈ মোৰ একো নাই
তুমি বুকু ভৰাই দি থৈ যোৱা
স্মৃতিৰ টুকুৰাবোৰৰ বাহিৰে
বুকুত সাঁচিবলৈও একো নাই।
মোৰ বুকুৰ সমগ্ৰতে এতিয়া কেৱল
শূণ্যতাৰ হাঁহাকাৰ
অৱশিষ্ট আৰু শূণ্য.....
মোৰ বুকুত এতিয়া কাঁচিয়লী ব'দৰ
প্ৰশমিত পোহৰ নাই।
আছে মাথো বিৰণ গধূলি
আৰু এখন নদী,
য'ত এতিয়া সময়ে-অসময়ে
বাৰিষাৰ বান।
হৃদয়ে এতিয়া বহুত কান্দে.....
অমানিশাৰ দৰে
অস্থিৰতাবোৰে আৱৰি ধৰে
এনে লাগে যেন মেঘাচন্মতা.....
মোৰ বাবে এতিয়া
কেৱল কলীয়া ডাৱৰ।

অপেক্ষা

– হেমন্ত ফুকন
স্নাতক তৃতীয় যান্মাসিক

বহুদিন হ'ল কোনো খবৰেই নাই
তুমি থাকা বহু দূৰত
থাকা তুমি ব্যস্ততাৰ মাজত
সময়বোৰ পাৰ কৰিছো
যুগৰ যান্ত্ৰিকতাৰ মাজত
মোৰ খবৰ ল'বলৈ কেতিয়াবা
তোমাৰ পৰেনে মনত
তোমাৰ অবিহনে মোৰ
অনুভৱ হয় জীৱন আধৰুৱা
নুবুজিবা তুমি মোৰ হৃদয়ৰ ভাষা
সময়ৰ সুঁতত মোক পাহৰিব পাৰা
তথাপি কিয় জানা অনামিকা
তোমালৈ মোৰ বহুত মনত পৰে
অনামিকা তুমি আছা বহু দূৰত
এবাৰ হ'লেও মোক পেলাবা মনত
হয়তো অজানিতে লাগিব পাৰে ভুল
তথাপি তুমি নহ'বাচোন দূৰ।
তুমি নথকাত মোৰ অনুভৱ হয়
প্ৰতিপল অশ্ৰুভৰা ৰুগ্ন হিয়া,
তুমি কি বুজিবা অনামিকা
তোমাৰ অবিহনে,
মোৰ জীৱন সাঁচাই আধৰুৱা
অনামিকা তুমি কুশলে থাকা
যুগৰ যান্ত্ৰিকতাৰ মাজত
সময় পালে কেতিয়াবা
মোলৈ এবাৰ মনত পেলাবা
মই থাকিম বৈ
তোমাৰেই অপেক্ষাত।

ব'হাগ

– মৌচুমী শইকীয়া

ব'হাগ.....

আজিকালি তই আহিলে
বিশ্বৰ ঢোল নাবাজে;
নুশুনো কুলিৰ মাত
তই আহিলে নাচনী চঞ্চল নহয়
নিমাত নিশা বাঁহীৰ সুৰ শুনি
বলিয়া নহয় কোনো প্ৰেমিক হৃদয়।
ব'হাগ.....

তই আহ কোনো বাতৰি নিদিয়াকৈ,
বহল মুকলি পথাৰৰ মাজত
তোৰ উৎসৱত মতলীয়া নহয়
এতিয়া, কোনো ডেকা-গাভৰু।
ব'হাগ.....

এতিয়া তই মঞ্চৰ মায়াত
কিয় ভোল যাব
তোৰ আগমণত কয় অন্ধ হয়
মোৰ দেশৰ সংস্কৃতি
ব'হাগী আদৰণিৰ নামত মাথো
মাতাল হয় নিশাবোৰ
হিন্দী গীতৰ উত্তাল বাগিনীত
সুৰাৰ মাজত তোক বিচাৰে
সুৰাৰ মাজত তোক বিচাৰে
ভৱিষ্যতৰ নৱ প্ৰজন্মই
লাঞ্ছিত হয় মোৰ দেশৰ
কত মাতৃ আৰু বাই-ভনী

ব'হাগ.....

তোক কৰযোৰে কাকূতি কৰিছো
তই আৰু নাহিবি আমাৰ মাজলৈ
আহিবি মাথো সিদিনা
যিদিনা মোৰ দেশৰ
প্ৰতিজন নাগৰিকে চিঞৰে একেলগে
তই আমাক নেৰিবি অ'
ব'হাগ.....
তই যে আমাৰ প্ৰাণৰ উৎসৱ।

জীৱন

– বৰ্ষা বৰা

স্নাতক প্ৰথম বান্ধাসিক

এঁকা বেঁকা পথেৰে অপিল গতিৰে
নদীখন আগুৱাই যায়
দেখাততো একেই আছে
কিন্তু প্ৰতিপলে সলনি হৈ যায়
ঠিক যেনে মানৱী জীৱন।
এখোজ দুখোজ কৰি আগুৱাই যায় ক্ষণ
পল অনুপল কৰি সময় বাগৰি যায়
দিনবোৰ মাহ হয়,
মাহবোৰ জাহ যায় বছৰৰ বুকুত
তলকিব নোৱাৰাকৈয়ে পাৰ হৈ যায়
জীৱনৰ একোটা বসন্ত
প্ৰতিদিনে সলনি হয় তাৰিখ নিৰিখ
নোৱাৰি ৰাখিব ধৰি
মাথো থাকি যায় মনৰ মাজত
কিছুমান ক্ষণৰ ছন্দোময় আশা
এনেদৰেই পাৰ হয়

মহাজাগতিক সময়ৰ এটি .....

জীৱন যাৰ নাম।

প্ৰত্যাশা

– প্ৰিয়ান্ধী বৰা

স্নাতক ষষ্ঠ বাৰ্ষাসিক

নৈখন সিপাৰে তুমি বৈ আছা
মইয়ো বাট চাইছোঁ
তুমি উভতি অহালৈ
গধূলি গোপালৰ আমোলমোল সুবাসত
নঙলা মুখত
বৈ আছোঁ।
সেউজী পাতৰ ফাকেৰে
জুমি চাইছে জোনটোৱে
লাজকুৰীয়া চাৰনিটোৰ বৰ্ণিল আভা
বিয়পি পৰিছে বুকু জুৰি
নৈখনৰ নিজান পাৰত বালিমাহীজনীয়ে
হেঁপাহৰ খু-দুৰ্নিত
সপোন বুটলিছে।
তুমি আহি আছা
আৰু কিমান বাট বাকী?
নে, তুমি অহাই নাই?
অটব্য অৰণ্যৰ বুকুত
ট্ৰিগাৰৰ স্পৰ্শত বৈ গৈছা
বন্ধ শোণিতৰ নৈ বোৱাই
বিজয় উল্লাসত নাচিছা.....?
নে, পাহাৰৰ বুকুত ঠেকা খোৱা
বিকৃত শব্দৰ প্ৰতিধ্বনিত
দাঁত নিকটাই হাঁহিছা.....?

মন নাযায়নে তোমাৰ এবাৰো
শান্তি নিজৰাৰ কুলু কুলু ধ্বনি
মনতে গুণ গুণাবলৈ,
আকাশৰ বিশালতা বুকুত সাৰটি
জোনাকী পথত বাট বুলিবলৈ,
ওঁঠত পলাশী বঙী হাঁহি বুলাই
সেউজী ধ্বনিখনিক
আজীৱন সেউজী কৰি ৰাখিবলৈ
নাযায়নে মন তোমাৰ?

অনুভৱ কৰিবচোন
কেঁচা মঙহৰ, কেঁচা তেজৰ
কেচেমা গোন্ধতকৈ
নিমজ বনত, আলসুৱা আলাসত
ফুলা কোমল কুসুমতা
স্নিগ্ধ সুবাসৰ মাদকতা
কিমান অপূৰ্ব
হৃদয়ৰ গভীৰত
প্ৰশান্তিৰ নিজৰা বোৱাৰ পৰাত
কিমান শক্তি সেই সুবাসৰ
আহিবা তুমি
ফুলবোৰে পাহি মেলিব
নৈখনো ব'ব নতুনকৈ,
নতুন দিশেৰে.....।

আমি গাওঁ গোলাঘাটৰ জয়গান

– ৰশ্মি কোঁৱৰ

স্নাতক পঞ্চম বান্ধনিক

আমি গাওঁ গোলাঘাটৰ জয়গান
তৰুণ প্ৰজন্ম
আমি গোলাঘাটৰ,
আমি বিচাৰো
শান্তি, ঐক্য সম্প্ৰীতিৰ
একেডাল এনাজৰীৰে সকলোকে
বান্ধি ৰাখিব পৰা গোলাঘাট।
আমি গাওঁ গোলাঘাটৰ জয়গান;
আমি বিচাৰি চাওঁ গোলাঘাটৰ ইতিহাস।
ইতিহাসত আৱদ্ধ হৈ আছে গোলাঘাটৰ জয়গান।

বহু মহা মনীষীৰ
জন্ম এই গোলাঘাট
যাৰ কৰ্মই যুগে যুগে যুগমীয়া
কৰিছে গোলাঘাটৰ ঐতিহ্য।
স্বাধীনতা সংগ্ৰামী
কুশল কোঁৱৰ, কমলা মিৰিয়ে
স্বাধীনতাৰ বতৰা দি গ'ল, গোলাঘাটক.....

গোলাঘাটৰ জীয়ৰী
আইদেউ সন্দিকৈয়ে
দুৱাৰ মুকলি কৰি থৈ গ'ল
বোলছবি জগতৰ।
সাহিত্যৰ পাতত
বিচাৰিলে দেখা পাওঁ
বহু শিল্পী সাহিত্যিকৰ নাম

সুন্দৰৰ জয়গান.....
আমি গাওঁ গোলাঘাটৰ জয়গান
আঠখেলীয়া নামঘৰৰ
সাতাম পুৰুষীয়া
ৰীতি-নীতি, ধৰ্মীয়তাক বজাই ৰখা
আমাৰ সকলোৰে কৰ্ম।
আমি গাওঁ গোলাঘাটৰ জয়গান
বিশ্বৰ সকলোকে হাত বাউলি
দি মতা কাজিৰঙাৰ আকুল আহ্বান।
ন ন কলা-কৃষ্টিৰে ভৰপূৰ
এই গোলাঘাট.....
অন্ত পেলাব নোৱাৰা ইয়াৰ গুণগান
আমি গাওঁ, গোলাঘাটৰ জয়গান।

“মাটিৰ চাকি”ৰে উজ্জ্বলি থকা গাঁওখনকো চাগে এতিয়া পৰিবৰ্তনৰ উত্তাল ঢোৰে মহতিয়াই নিলে।

কিমান দিন হ’ল বাৰু তহঁতক নেদেখা?

ব’হাগৰ “প্ৰথম জাক বৰষুণ”ত তিতিবিলৈ মই পুনৰ গাঁৱলৈ প্ৰত্যাৱৰ্তন কৰিম।

“নীলা খামৰ চিঠি”

– বিনীতা বৰা

স্নাতক পঞ্চম বান্ধাসিক

মৰমৰ,

‘জাহ্নবী’, ‘সন্ধ্যা’, ‘মেৰেং’ আৰু ‘মানসী’ হঁত

হৃদয়ৰ নিভৃত কোণৰ পৰা তঁহতলৈ বুলি উলিয়াই দিয়া এসাগৰ মৰম হাঁহিমুখে গ্ৰহণ কৰিবি। “ধৰাৰ

দিহিঙে দিপাঙে” ঘূৰি ফুৰিলেও “ওমলা স্বৰৰ ধূলি”ৰে আবৃত “এৰি
অহা দিনবোৰ”ৰ স্মৃতি বহন কৰি “মনৰ খবৰ” লিখিবলৈকে হাতত
কলম তুলি লৈছো। “পংকিল সময়”ৰ কবলত পৰি বহুদিন তঁহতৰ খা-
খবৰ ল’ব পৰা নাছিলো।

“জীৱনৰ বাটত” পোৱা “মিঠা-টেঙা-জ্বলা-কেঁহা-তিতা”
অভিজ্ঞতাবোৰৰ স্মৃতি বহন কৰিয়েই “অন্য জীৱন”ৰ সন্ধানত নামি
পৰিলো। “জীৱনৰ দীঘ আৰু বাণি”বোৰ হিচাপ কৰি কল্পনাৰ
“দূৰবীণ”টোৰে এক অনন্য “দৃষ্টিকোণে”ৰে জীৱনটো নিৰীক্ষণ কৰি দেখা
পালো যে, মোক এক “নতুন জীৱন”ৰ আৱশ্যক। সেই উদ্দেশ্য আগত
ৰাখিয়েই “অভিযাত্রী” হোৱাৰ মানসেৰে “কপলিং ছিগা ৰে’ল”ত উঠি
“চৰাইদেউ” ত্যাগ কৰিলো আৰু “অচিনাকী চীন”ৰ “অন্য প্ৰান্তৰ”বোৰত
“এভুমুকি” মৰাৰ প্ৰচেষ্টা চলালো। মোৰ চীনা বন্ধু-বান্ধৱী “কিউপিড

আৰু ছাইকী”ৰ সন্ধানত “সোণালী জাহাজ”ত উঠি তাৰ ‘অস্তৰীপ’বোৰ চলাথ কৰিলো। এনেদৰেই এদিন “মেকং নৈ দেখিলো”।
আনন্দতে মই “উপলা নদীৰ দৰে” চঞ্চল হৈ পৰিছিলো। ইয়াৰ “এজাক মানুহ, এখন অৰণ্য”। প্ৰতিজনেই “মহাৰথী”ৰ দৰে
জীৱনৰ ৰথ চলাই “মৃত্যুঞ্জয়” হৈছে। “সূৰ্য্যমুখীৰ স্বপ্ন”ৰে ৰঙীণ মোৰ দুচকুৰে এদিন “ছীয়েন নদীৰ টো”ৰ উত্তাল “তৰংগ”মালা
দেখি “মৌন গুঁঠ মুখৰ হৃদয়”ক “সংগীত”ৰ মূৰ্ছনাৰে জীপাল কৰি তুলিছিল। অনুভৱ কৰিছিলো জীৱনৰ মাদকতা।

তঁহত কেনে আছ? এতিয়াও তঁহতে “গদ্যৰ সাধনা” কৰি “অসমীয়া ভাষা আৰু সংস্কৃতি”ক আগুৱাই নিছনে বাৰু?
তঁহতৰ সান্নিধ্যত কটোৱা “মোৰ সোঁৱৰণি”ৰ দিনবোৰে “নতুন কবিতা”ৰ সৃষ্টি কৰে। “স্বৰ্ণলতা”, “শেৱালি”, “কুঁহি” আৰু

“প্ৰতিমা” হৈঁতৰ খা-খবৰ পাৰনে? কেতিয়াবা সিহঁতৰ বিষয়েও একলম লিখিবিচোন। তহঁতে বাকু এতিয়াও “নাহৰৰ নিৰিবিলি ছাঁ”ত বহি “কাঞ্চন”ৰ কণ্ঠেৰে নিগৰা “হালধীয়া চৰাইয়ে বাও ধান খায়” আদি মন পৰশা গীতবোৰ শুনি “পুৰণি অসমীয়া সাহিত্য”ৰ চৰ্চা কৰি আছনে? কাণ উনালে আজিও কেতিয়াবা “ৰং মিলিৰ হাঁহি”ৰ প্ৰতিধ্বনিয়ে মোক “স্পৰ্শ” কৰি যায়হি। তহঁতে বাকু “নামঘৰীয়া” ককাৰ পৰা “সেউজী পাতৰ কাহিনী” শুনিবলৈ আজিও যাবনে? “বলুকাত বিয়লি বেলা”ত বহি “আই”ৰ পৰা শুনা “কংকানঘাটৰ দেৱদাস”ৰ প্ৰেয়সী “মিৰিজীৱী”জনীৰ “আপোন সুৰৰ” ঐনিতম ফাঁকিৰ স্মৃতিয়ে মোৰ মনত আজিও দোলা দি যায়। জীৱনটো “সংগ্ৰাম আৰু সাহস”ৰ সমাহাৰ বুলি মনোবল দিয়া মোৰ সাদৰী আই “ৰূপতীৰ্থৰ যাত্ৰী” হৈ “মাটিৰ মানুহ” মাটিতে বিলীন হৈ গ’ল। “অয়নান্ত”ৰ হেঙুলীয়া আভাৰে উদ্ভাসিত হৈ উঠা ‘পৃথিৱীৰ ৰং’তাই তেওঁ শেষ নিশ্বাস ত্যাগ কৰা স্মৃতিবোৰে মোক “বীভৎস বেদনা” দি যায়। “কাঠনীবাৰীৰ ঘাট”ৰ চিতাগ্নিত বিলীন হৈ যোৱা আয়ে আমাক ‘বহুত বেদনা এটোপা চকুলো’ দি ‘অবুজ বেদনা’ প্ৰদান কৰিলে। পৃথিৱীৰ চৰাচৰবোৰ নিয়তিৰ ‘গোলাম’ বুলি আত্মসম্ভৃতি লভিবৰ প্ৰচেষ্টা চলালো। ‘ছাই আৰু ফিৰিঙতি’ৰে দপ্‌দপাই জ্বলি উঠা আইৰ চিতাখন চাই মই “একাঁ বেঁকা বৃত্ত” এটাৰ “মায়াবৃত্ত”ত আৱদ্ধ হৈ পৰিছিলো। সেই কথাবোৰ এতিয়াও মোৰ মনত ‘জলছবি’ৰ দৰে ভাঁহি উঠে। তহঁতৰ সৈতে “বৈৰাগী নদীৰ ঘাট” নাইবা “শিঙিজানৰ সোণালী পাম”ত “নীলা চৰাই” ছৰাবলৈ গৈ “গছ-বন”বোৰত লাগি থকা “বন ফৰিঙৰ ৰং”বোৰ যে গালে-মুখে সানি লৈছিলো সেই দিনবোৰৰ কথা মনত পৰিলে আজিও মনটো “নীল প্ৰজাপতি” হৈ অতীতলৈ ঘূৰি যাব খোজে। “কৰণি” ভৰাই বুটলা “বনফুল”বোৰৰ সুগন্ধিয়ে আজিও মোক ৰোমাঞ্চিত কৰি তোলে। ‘উপাসনা’ৰ আইতাকে কোৱা “ভাল ভাল মানুহৰ ভাল ভাল কাহিনী”য়ে জীৱনটো গঢ়াত যথেষ্ট অনুপ্ৰেৰণা” যোগাইছিল। সেই তাহানিতে “কপিলী পৰীয়া সাধু”ৰ “কবৰ আৰু কংকাল”বোৰৰ তথা “অঘৰী আত্মাক কাহিনী” পঢ়ি “আত্মানুসন্ধান”ৰ ইচ্ছা এটা জোৰ মনত “শিপাইছিল”। “কৰ্তব্যবোধ”ৰ তাড়নাত “দেশ-

দেশান্তৰ” ঘূৰি ফুৰিলেও মোক “পবিত্ৰ অসম”ৰ “ৰাজপথে ৰিঙিয়ায়” মাতে। মোৰ কাণে কাণে “ৰংপুৰে কথা কয়”। অসমভূমিৰ জীৱন “শৃংখল”ত আৱদ্ধ “সুগন্ধি পখিলা”বোৰে মোক হাত বাউল দি মাতে। অনুভৱ হয়, “হাও গ্ৰীণ ৰজ মাই ভেলী।” তহঁতৰ পৰা দূৰত থকাৰ “বিবহ বেদনা”ই মোৰ দুচকুত ‘সেউজীয়া সৰাপাতৰ ছবি’ এখন তুলি ধৰে। দুখতে মই চিৎকাৰ কৰি উঠো - ‘হে’ অৰণ্য, হে’ মহানগৰ’। ‘মাকাম’ৰ সেই “পছমা হাবিৰ ঠাই”ত শুনা “নিঃসংগ মৌপিয়াৰ গীতে” মোক সোঁৱৰাই দিয়ে “অনুৰাধাৰ দেশ”ৰ সুদৰ্শন যুৱক “সুৰদাস”ৰ কথা, “অসীমত যাৰ হেৰাল সীমা”। “এজনী নতুন ছোৱালী” তহঁতৰ লগ লগা খবৰ “অঞ্জলী”য়ে মোক মাতিছে। তাই হেনো “অন্য এজনী শকুন্তলা”। “জীয়া জুৰিৰ ঘাট”ত অকলে বহি “শৰীৰৰ একুৰা জুই” লৈ “দূৰৰ দেৱতা”ক “আৰাধনা” কৰি “চকুলো”টুকৈ বুলিও শুনিছো।

এইজন অৰণ্যৰ যান্ত্ৰিকতাই মোক ভেঙুচালি কৰি কৈ যায় “হৃদয় এক বিজ্ঞাপন”হে মাথোঁ। কল্পনাৰে ধূসৰিত “মামৰে ধৰা তৰোৱাল”খন হাতত তুলি “দঁতাল হাতীৰ উঁয়ে খোৱা হাওদা”খনৰ আঘাত কৰিবলৈ লওঁতেই অনুভৱ কৰিলো যে বাস্তৱতে মোৰ হৃদয়খনো উঁই পোকবোৰে ক্ৰমশঃ কুটি আহিব ধৰিছে। এই হেন “বদনামী চহৰত এভুমুকি” মাৰি “ভালপোৱাৰ বোকা মাটি” গছকি কটাই অহা “মোৰ শৈশৱ, মোৰ কৈশোৰ”ৰ গাঁওখনিৰ “মাটি আৰু মানুহ”বোৰক সুঁৱৰি গাই উঠো “অ’ মোৰ আপোনাৰ দেশ”।

আজিলৈ আৰু নিলিখো। “মাটিৰ চাকি”ৰে উজ্জ্বলি থকা গাঁওখনকো চাগে এতিয়া পৰিবৰ্তনৰ উত্তাল ঢৌৱে মহতীয়াই নিলে। কিমান দিন হ’ল বাকু তহঁতক নেদেখা? ব’হাগৰ “প্ৰথম জাক বৰষুণ”ত তিতিবিলৈ মই পুনৰ গাঁৱলৈ প্ৰত্যাহ্বান কৰিম। তহঁতৰ প্ৰতি থকা মোৰ অনুৰাগবোৰ “সুন্দৰৰ ন দিগন্ত”ৰ ইপাৰৰ পৰা ফাগুনী পছোৱাজাকে উৰুৱাই নি তহঁতক বিলাই দিব বুলি আশা ৰাখিছো। অৱশেষত কওঁ যে মোৰ মনৰ আকাশত “ডাৱৰ আৰু নাই”। সোনকালে লগ পোৱাৰ “অঙ্গীকাৰে”ৰে অৱশেষত “হাঁহি আৰু চকুলো”ৰে তহঁতৰ পৰা বিদায় মাগিছো.....।

খলিল জিব্রানৰ প্ৰফেটৰ পৰা প্ৰেম

– জাহ্নৱী চুতীয়া
স্নাতক পঞ্চম যান্মাসিক

ইটোৱে সিটোক ভাল পাবা কিন্তু প্ৰেম বন্ধন কৰি নল'বা।

বৰঞ্চই তোমালোক দুয়োৰে আত্মাৰ উপকূলৰ মাজেৰে এখন চলন্ত সাগৰ হৈ বৈ থাকক।

ইটোৱে সিটোক পিয়লা ভৰাই দিবা, কিন্তু একে পিয়লা পৰা পানী নিপিবা।

ইটোৱে সিটোক নিজৰ ৰুটি দিবা, কিন্তু একে ৰুটিৰ পৰা নাখাবা।

প্ৰত্যেকে অকলশৰীয়া হৈও থাকিবা, যিদৰে বীনাৰ তাঁৰবিলাক অকলশৰীয়া হৈ থাকিলেও যিবিলাকে একে সংগীতৰ মুচ্ছনাত একেলগে কঁপি উঠে। তোমালোক ইটোৱে সিটোক হিয়া দিবা কিন্তু পৰস্পৰে ইয়াক সাঁচি নথবা। কিয়নো মহাজীৱনৰ হাততহে তোমালোকৰ স্থিতি। একেলগে থিয় দিবা, কিন্তু ওচৰা-ওচৰিকৈ নহয়। কিয়নো মন্দিৰৰ খুঁটাবিলাক আঁতৰে আঁতৰে থিয় হৈ থাকে। প্ৰেমে যেতিয়া তোমাক হাত বাউলি দি মাতে তেতিয়া প্ৰেমক অনুসৰণ কৰিবা যদিও ইয়াৰ পথ দুৰ্গম আৰু থিয় গঢ়াৰে ভৰা। যেতিয়া প্ৰেমৰ ডেউকাই তোমাক সৱতি ধৰে আত্মসমৰ্পণ কৰিবা। যদিও ডেউকাৰ মাজত লুকাই থকা তৰুৱালে তোমাক আঘাত কৰিব পাৰে আৰু প্ৰেমে যেতিয়া কথা কয়, তুমি সেই কথা বিশ্বাস কৰিবা যদিও পছোৱা বতাহে বাগিছা মৰিমূৰ কৰাৰ দৰে তেওঁৰ স্বৰে তোমাৰ সপোন থান-বান কৰি পেলাব পাৰে। তোমাৰ ওপৰত প্ৰেমে এই গোটেইবোৰ কাৰ্য কৰে যাতে তুমি তোমাৰ নিজৰ হিয়াৰ গোপন কথা উপলব্ধি কৰিব পাৰা আৰু সেই জ্ঞানেৰে তুমি মহাজীৱনৰ হৃদয়ৰ অংশ হৈ উঠিব পাৰা। আৰু নাভাবিবা যে তুমি প্ৰেমক পথ দেখুৱাব পাৰিবা, কিয়নো উপযুক্ত বুলি ভাবিলে প্ৰেমেই তোমাক বাট দেখুৱাব। নিজকে পৰিপূৰ্ণ কৰাৰ বাহিৰে প্ৰেমৰ একো অভিলাষ নাই।

□ = □

বাৰিষাৰ ৰাতি তোমাৰ কবিক, মনত পৰেনে অৰুন্ধতী.....

– হেমন্ত গিৰি শইকীয়া
স্নাতক ষষ্ঠ বাৰ্ষিক

দুপৰীয়া হঠাৎ নামি অহা বৰষুণজাকে ৰাজপথটো শূণ্য কৰি পেলালে।

অলপ আগলৈকে গাড়ী-মানুহেৰে পূৰ্ণ মফচলীয়া চহৰখনৰ মূল পথটো হঠাৎ যেন এলাগী হৈ পৰিল – এনে ভাৱ হ'ল বৰ্ণিলৰ। হুইল-চেয়াৰখন লাহে লাহে চলাই গৈ মিউজিক প্লেয়াৰটো অন কৰি দিলে সি। বৰ্ষামুখৰ বতৰটোৰ মাজেৰে পচন্দৰ গীতবোৰে তাক লাহে লাহে অতীতৰ দিশে লৈ গ'ল।

পখিলাজাক উৰি ফুৰে তাইৰ চৌপাশে। ৰঙা, নীলা, হালধীয়া, সুমথিৰা জাক জাক পখিলা। তাই ঢপলিয়াই খেদি ফুৰে। উৰি ফুৰা পখিলাজাকৰ পাছত তায়ো দৌৰি যায়। এজনী সৰু ছোৱালীৰ দৰে লাগে তাইক। অৱশ্যে পখিলাজাকৰ এই দৌৰত তাই ভাগৰুৱা হৈ পৰে। তাই বহি পৰে বৰ্ণিলৰ কাষতে। নাম তাইৰ অৰুন্ধতী। বৰ্ণিল আৰু অৰুন্ধতী একেলগেই ডাঙৰ-দীঘল হৈছে। বয়সৰ ক্ষেত্ৰত দুবছৰমানৰ তাৰতম্য থাকিলেও ছোৱালীৰ সহজাত বুদ্ধিৰে তাই বৰ্ণিলতকৈ এখোপ চৰা। হাজৰিকা খুৰা অৰ্থাৎ প্ৰতিবেশীজনৰ ঘৰৰ সৈতে বৰ্ণিলহঁতৰ সম্পৰ্ক একেবাৰে ঘৰুৱা। গতিকে তেওঁৰ একমাত্ৰ ছোৱালী

হিচাপে তাৰ একান্তই নিকটৱৰ্তী হৈ পৰিছিল তাই। ছবি অঁকাত অসাধাৰণ পাৰদৰ্শী ছোৱালীজনীয়ে তৎক্ষণাত মৃত স্কেচ্ছত প্ৰাণ তুলিব পাৰিছিল, ঠিক একেদৰে এটা যিকোনো বিষয়ৰ কবিতা তৎক্ষণাত তৈয়াৰ কৰিব পাৰিছিল

ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনী □ ৬৮

বৰ্ণিলে। সকলো কবিতাৰে প্ৰথম পাঠক আছিল অৰুন্ধতী। তায়ে ভাল পাইছিল কবিতাবোৰ। কবিতা বুলি পোৱাৰ উন্মাদাই চুই গৈছিল সেই বয়সত।

সেউজীয়াবোৰ য'তে ত'তে গজে। সপোনবোৰো সেউজীয়া হৈ উঠে এসময়ত। সেউজীয়াৰ সৈতে যেন সপোনৰ থাকে গোপন পক্ষপাতিতা। সেউজীয়া ধৰি ৰাখিব নজনা প্ৰতিজোপা গছ, প্ৰতিজন মানুহেই অসফল। এই সেউজীয়াবোৰে বৰ্ণিল আৰু অৰুন্ধতীৰ মনতো ঠাই ল'লে। সেউজীয়া সপোনবোৰ অৱশ্যে তেতিয়াও কুমলীয়া। নজনাকৈয়ে দুয়ো দুয়োৰে প্ৰতি আকৰ্ষিত হ'বলৈ আৰম্ভ কৰিলে। বৰ্ণিলৰ কবিতাবোৰৰ আলম হৈ পৰিল অৰুন্ধতী। একেদৰে অৰুন্ধতীৰ স্বেচ্ছত প্ৰাণ পাই উঠিল হেমন্তৰ সন্ধিয়াৰ জাক জাক জোনাকীৰ জিলমিলৰ মাজত বৰষাৰ কবিক। কি জানো সুৰ বাজিছিল দুয়োৰে হৃদয়ত!

কিন্তু দিন সদায় যে সমানে নাযায়। সেই দিনটো ভালকৈয়ে মনত আছে বৰ্ণিলৰ। এজনী পখিলাৰ পিছ লৈ অৰুন্ধতী ওলাই গৈছিল পথলৈ। লগত বৰ্ণিল। কেঁকুৰিটোৰ সিপাৰে মৃত্যুদূত স্বৰূপ ট্ৰাকখন দেখা নাছিল দুয়ো। মাত্ৰ এটা তীব্ৰ শব্দ হৈছিল দুয়ো ঠাইতে পৰি ৰৈছিল। বৰ্ণিলে যেতিয়া সাৰ পাইছিল অনুভৱ কৰিছিল আঁঠুৰ তলছোৱা নাই তাৰ। আৰু অৰুন্ধতী!! ছবি আঁকি

ভালপোৱা ছোৱালীজনী পথৰ মাজতে চিৰদিনৰ বাবে শুই পৰিল। অচল হৈ পৰিছিল বৰ্ণিলৰ জীৱন। চিকিৎসাৰ কৰ্তৃপক্ষৰ প্ৰচেষ্টাতে এদিন ঘৰলৈ ঘূৰি আহিব পৰা হৈছিল এটি জীৱন্ত লাচ হৈ। অচল হৈ পৰিল গতিময় জীৱন। সাঁচায়ে গতিহীনতাই আনে নেকি নিঃসংগত! আৰু এই নিঃসংগতাই বিষাদ? এনে প্ৰশ্নৰ উত্তৰ নাই তাৰ হাতত। সি মাথো অনুভৱ কৰে তাৰ জীৱনৰ অৱস্থা, দেহৰ অৱস্থা, মনৰ অৱস্থা।

সেই ঘটনাটোৰ পিছৰ পৰা সি আৰু হাতত কলম তুলি লিখা নাই কবিতা। শব্দৰ আঁতবোৰেই চোন হেৰাই গ'ল। ৰঙা-নীলা ৰঙবোৰ ধূসৰ হৈ পৰিল। সকলো সলনি হ'ল মাত্ৰ বৰ্ণিল একে থাকিল।

কমৰ লাইটটো জ্বলি উঠাত চক খাই উঠিল সি। মাকে লাইটো জ্বলাই দিছে। একাৰ হ'ল বাহিৰত। হয়তো আকৌ বৰষুণ পৰিব, বতৰটো গোমা হৈয়ে আছে। নিজকে বিচনাখলৈ তুলি বৰ্ণিলে চকুকেইটা মুদিবলৈ চেষ্টা কৰিলে। সেই সময়ত মিউজিক প্লেয়াৰত বাজিছিল নৱকান্ত বৰুৱাৰ সেই বিখ্যাত “এটি প্ৰেমৰ পদ্য” সীমান্ত শেখৰৰ কণ্ঠত —

“বাৰিষাৰ ৰাতি তোমাৰ কবিক

মনত পৰে নে অৰুন্ধতী.....।”

মৌ-কুঁহি

- পুষ্পাঞ্জলী বড়া
একাদশ শ্ৰেণী

ৰতনপুৰ গাঁৱৰ জীয়াৰী তাই। সৰুৰে পৰাই মাহীমাকৰ অত্যাচাৰত তাই ডাঙৰ-দীঘল হৈছে। তাই জন্ম হোৱাৰ দিনা দেউতাকে আনন্দতে গাঁৱৰ সকলো মানুহৰ ঘৰে-ঘৰে গৈ মিঠাই বিতৰণ কৰিছিল গৈ। মৰমতে তাইৰ নাম ৰাখিছিল মৌ। সঁচাই তাই মৌ বসৰ দৰে মিঠা আছিল। পদুম পাহিৰ দৰে সুন্দৰ তাইৰ দুচকু। তাইৰ ৰূপে গাঁৱৰ সকলোকে মুগ্ধ কৰিছিল। সকলোৰে আলাসৰ লাৰু আছিল মৌ। মৌ জন্ম হোৱাৰে পৰা সিহঁতৰ ঘৰখন সুখ-শান্তিৰে ভৰি পৰিছে। লাহে লাহে দিনবোৰ বাগৰিবলৈ ধৰিলে। মৌৰ এবছৰ সম্পূৰ্ণ হ'বলৈ আৰু মাত্ৰ এটা দিন। মৌৰ মাক-দেউতাক আৰু গাঁৱৰ মানুহবোৰে তাইৰ জন্মদিনৰ বাবে আনন্দ মনেৰে নান ধৰণৰ আয়োজন কৰাত ব্যস্ত হৈ পৰিছে। মৌহঁতৰ ঘৰখনত উখল-মাখল পৰিস্থিতি বিৰাজ কৰিছে। হঠাৎ জানো কি হ'ল! মৌৰ মাক মাটিত ঢলি পৰিল। গোটেই ঘৰখনত হুৱা-দুৱা লাগিল। বহু ডাঙৰ ডাঙৰ ডাক্তৰক দেখুৱাইও মাকক ভাল কৰিব নোৱাৰিলে। মাকৰ মৃত্যু এক ৰহস্য হৈ ৰ'ল। গাঁৱৰ মানুহবোৰৰ সহযোগত মাকৰ ক্ৰিয়া বিধি সম্পূৰ্ণ হ'ল। সেইদিনাৰে পৰা সিহঁতৰ ঘৰখন যে কলীয়া ডাৱৰেহে আগুৰি ধৰিলে। কাৰণ নিজৰ জীৱন সংগীক হেৰুৱাৰ বেজাৰ দেউতাকৰ খোৱা-শোৱাৰ কোনো সময় সীমা নথকা হ'ল। দিনটোৰ প্ৰায় ভাগ সময় বাৰান্দাৰ একাষে বহি আকাশখনৰ ফালে চাই কিবা-কিবি চিন্তা কৰি থাকে আৰু দুচকুৰে অহৰহ চকুপানী নিগৰি থাকে। কাষৰ সৰু বিচনাখনত খেলি থকা মৌক দেখিলে মনত বাচি থকা ধৈৰ্যকনো হেৰুৱাই পেলাই আৰু তাইক গবা মাৰি পাগলৰ দৰে হুকুকাই কান্দিবলৈ

ধৰে। বেচেৰী মৌজনীলৈ বেয়াই লাগে। তাইতো একো গমেই নাপায়। মাক নথকা এজনী ছোৱালীক লৈ জীয়াই থকা কিমান কষ্টৰ কথা সেয়া হয়তো আন কোনেও বুজি নোৱাৰিব। গাঁৱৰ মানুহবোৰে সদায় শান্তনুহঁতৰ ঘৰলৈ আহি মৌ আৰু শান্তনুৰ খবৰ লয়হি। এনেকৈ সদায়তো সিহঁত আহি মৌহঁতৰ আল-পেচান ধৰি থাকিব নোৱাৰে। সেইবাবে মৌ আৰু শান্তনুৰ ভৱিষ্যতৰ কথা ভাবি ওচৰৰে এখন গাঁৱৰ ছোৱালী এজনীৰ লগত গাঁৱৰ মানুহে শান্তনুৰ দ্বিতীয় বিয়া পাতি দিলে। শান্তনুৰ দ্বিতীয় বিবাহৰ পিছৰে পৰা সিহঁত দুয়োৰে জীৱনটোয়ে অন্য এক অজান দিশে গতি কৰিবলৈ ল'লে। কাৰণ মৌৰ মাহী মাকজনী বহুত অত্যাচাৰী আছিল। মৌক তাই চকুপাৰি দেখিব পৰা নাছিল। মৌ যেন মাহী মাকৰ বাবে এক বোজা স্বৰূপ আছিল। লাহে লাহে মৌ ডাঙৰ হৈ আহিল। তাইৰ বয়স বঢ়াৰ লগে লগে মাহী মাকৰ অত্যাচাৰো বাঢ়িবলৈ ধৰিলে। মাহী মাকে শাৰীৰিক আৰু মানসিকভাৱে মৌক যিমান পাৰে সিমান নিৰ্যাতন কৰিবলৈ ল'লে। দেউতাকে সকলোবোৰ দেখিও নেদেখাৰ ভাও কৰিবলগীয়া হয়। কাৰণ ভাতৰ তিতা সহিব পাৰি কিন্তু মাতৰ তিতা সহিব নোৱাৰি বুলি অসমীয়াত এষাৰ কথা আছে নহয়। তাতে আকৌ মাহীমাকৰ মাতৃভাষা কি শুনিবা। দেউতাকে কিবা এষাৰ কোৱা মানে মাহীমাকৰ জ্বলা জুইত ঘিু ঢলা নিচিনা একেই। সেইবাবে দেউতাকে কিবা এষাৰ ক'বলৈ লৈও থমকি ৰয়। মৌ এইবাৰ দ্বিতীয় বাৰ্ষিকৰ ছাত্ৰী।

দুমাহৰ পিছত তাই চূড়ান্ত পৰীক্ষাত অৱতীৰ্ণ হ'ব। কিন্তু এগৰাকী পৰীক্ষাৰ্থী হিচাপে তাই অলপো প্ৰস্তুতি চলাব পৰা নাই। ৰাতিপুৱা শুই উঠাৰে পৰা ৰাতি মাহীমাক টোপনি যোৱালৈকে তাইৰ কামৰ অন্ত নাই। মাহীমাক টোপনি যোৱাৰ পিছত ভাত-পানী খাই উৰে ৰাতি পঢ়া-শুনা কৰে। ইমানখিনি কষ্টৰ মাজতো তাই পৰীক্ষাৰ বাবে সম্পূৰ্ণ ৰূপে সাজু হৈ উঠিছিল। কিন্তু মাহীমাক জানো শান্ত হৈ থাকিব। মাহীমাকেটো মৌক যিকোনো প্ৰকাৰে দুখ দিব বিচাৰে আৰু সোনকালে তাইক এটা ল'ৰা চাই সিহঁতৰ জীৱনৰ পৰা দূৰ কৰি পঠিয়াব বিচাৰে। সেইবাবে মাহীমাকে অতি সোনকালে ওচৰৰ গাঁওখনৰে এটা ল'ৰালৈ তাইক বিয়া পাতি দিলে। বেচেৰী মৌয়ে চূড়ান্ত পৰীক্ষাটোও দিবলৈ নাপালে। মনৰ দুখত তাই হুকহুকাই কান্দিবলৈ দৰিলে। মাকৰ অনুপস্থিতি তাই বৰকৈ অনুভৱ কৰিলে। ল'ৰাটো প্ৰথমতে অলপ বেয়া আছিল যদিও মৌৰ সহজ-সৰল ব্যৱহাৰ আৰু সৌন্দৰ্যত মুগ্ধ হ'বলৈ ধৰিলে। লাহে লাহে তাই বিবাহিত সংসাৰখনৰ সৈতে নিজকে খাপ খুৱাই তুলিলে। শহুৰ-শাহুৰেকেও এজনী ইমান মৰমলগা বোৱাৰী পাই নিজৰ ছোৱালীৰ দৰে আকোৱালি ল'লে। মৌ-কৌশিকৰ জীৱনলৈ এজনী নতুন আলহী আহিল। সেয়া হৈছে মৌ আৰু কৌশিকৰ সন্তান “কুঁহি”। মৌয়ে নিজৰ স্বামী আৰু নিজৰ ঘৰখনৰ সাহস পাই এখন অনাথ আশ্ৰম খুলিলে। আৰু মৌহঁতৰ পৰিয়ালটোৱে অনাথ আশ্ৰমৰ নাম ৰাখিলে “মৌ-কুঁহি”।

অটীন-টিনাকী বন্ধুত্ব এনাৰ্জৰী

- দ্বীপজ্যোতি নাথ
স্নাতক তৃতীয় বাৰ্ষাসিক

কপিলীপাৰৰ গাঁওখনি বৰ শুৱনি। গাঁওখনত সৰু বাট পথবোৰ
এঁকা-বেঁকা। পথটোৰ দুয়োফালে শাৰী শাৰী সোণাক গছেৰে ভৰা। যান্ত্ৰিকতাৰ
দিনটো গাঁওখন অতি পিছপৰা আছিল। বাট-পথবোৰে দ-গাঁতলৈ ৰূপান্তৰ
হৈছিল। সেই গাঁৱতেই দুজনী নলে-গলে লগা বান্ধৱী আছিল। এজনী টিনা
আনজনী ৰিয়া। সিহঁত দুয়োজনী একেখন স্কুলতে পঢ়ে। ইজনীয়ে সিজনীক
যেন এৰিবই নোৱাৰে। দুয়োজনী সৰুৰ পৰা অভাৱ-অনাটনৰ মাজেৰে জীৱন
অতিবাহিত কৰিছিল। সিহঁতৰ ঘৰৰ অৱস্থা বৰ শোচনীয় আছিল।
কোনোমতে মাক-দেউতাকে দিন মজুৰী কৰি দুবেলা দুমুঠি গোটাৰ পাৰিছিল।
সিহঁত দুয়োজনী গাঁৱৰে স্কুলতে স্কুলীয়া জীৱনৰ দহটা বছৰ গচকি পাৰ
কৰিলে। দুয়োজনী বান্ধৱীয়ে শিক্ষান্ত পৰীক্ষাৰ প্ৰস্তুতি চলালে। শিক্ষান্ত
পৰীক্ষা আৰম্ভ হ'ল। দুয়োজনীয়ে ভাল ফলাফল লাভ কৰিলে। কিন্তু সেই
সময়তে তেওঁলোকৰ মাজত এজাক ধুমুহা আহিল যিজাক ধুমুহাই সিহঁতৰ
সপোনবোৰ মোহাৰি থৈ গ'ল। কাৰণ সেই সময়তে টিনাৰ মাক-দেউতাক
নৰিয়াত পৰি মৃত্যুক সাৱতি লয়। টিনাই পঢ়াৰ আশা এৰিয়েই পেলাইছিল।
সেই সময়তে তাইৰ বান্ধৱী ৰিয়াই সহায়ৰ হাত আগবঢ়ালে। ৰিয়াই
আগবঢ়োৱা সহায়ত প্ৰথম টিনাই আপত্তি কৰিছিল যদিও ৰিয়াই তাই
আপত্তিলৈ আওকান কৰিছিল। একমাত্ৰ মাতৃ আৰু ভগ্নীৰ সৈতে জীৱন
নিৰ্বাহ কৰা ৰিয়াইয়ো কিছু দিনৰ পিছত আৰ্থিক সংকটত পৰিল। টিনাই
আধাতে শিক্ষা সামৰিব লাগে বুলি আশংকা কৰি ৰিয়াই মাতৃৰ অসম্মতিক্ৰমে
নিজ চকুযুৰি বিক্ৰী কৰাৰ সিদ্ধান্ত ল'লে। ৰিয়াৰ বিশ্বাস আছিল যে টিনাই
চহৰত ভালদৰে পঢ়ি চাকৰি পালে নিশ্চয় ৰিয়াই পুনৰ ঘূৰাই পাব। দিন

অতিবাহিত হ'ল বিয়াই টিনাৰ সপোনবোৰক নিজৰ সপোন বুলি ভাবি দিনবোৰ অতিবাহিত কৰিলে। টিনাইয়ো সপ্তাহৰ অন্তৰে অন্তৰে চিঠি পঠালে বিয়ালৈ। কিন্তু বিয়াই নিজেই পঢ়ি সেই চিঠিৰ খবৰ ল'ব নোৱাৰিলে। তাইৰ একমাত্ৰ ভনীয়েক জিনাই সদায় বায়েকক পঢ়ি শুনাই। ভনীয়েকেও ভাবিছিল টিনাই চাকৰি পালে সিহঁতৰ দুখবোৰ আঁতৰ হ'ব। এদিন এক সুখৰ খবৰ আহিল যে টিনাই ভাল ফলাফলেৰে উত্তীৰ্ণ হৈ এটা চাকৰিত নিযুক্ত হৈছে। টিনাৰ ভাল খবৰটো পাই যেন নিজৰ হেৰাই যোৱা সপোনবোৰ ঘূৰাই পালে। কিন্তু টিনাই চাকৰি পোৱাৰ পাছৰে পৰা যেন দিনবোৰ দুখৰহে হৈ পৰিল। টিনাৰ পৰা কোনো চিঠি নহ'ল। বিয়াই টিনাক লগ কৰাৰ সিদ্ধান্ত ল'লে। টিনাক নিজেই লগ কৰাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি দিলে। দৃষ্টিহীন বিয়া আৰু ভনীয়েক জিনাই টিনাক বিচাৰি গ'ল। বৃহৎ বৃহৎ অটালিকা, অহৰনিশে গাড়ীৰ অহা-যোৱা, ওখ ওখ পাইন গছ, সকলো ব্যস্ততাৰে ভৰা, বিয়াহঁতলৈ চাবলৈও কাৰো যেন সময় নাই সিহঁতৰ বাবে এক আচম্ৰা পৰিৱেশ। জিনাই বায়েকক লৈ টিনাৰ ঠিকনা লৈ তাইৰ অফিচলৈ গ'ল। ওখ অটালিকাৰ ভিতৰৰ সুন্দৰ কোঠালী এটাত তাইক বিচাৰি পালে। টিনাৰ যেন মূৰ দাঙি চাবলৈ সময় নাই। জিনা আৰু বিয়াই অনুমতি বিচাৰি টিনাৰ কোঠাত প্ৰৱেশ কৰিলে। বিয়াইতো

একোৱে দেখা নাছিল যদিও বিয়াৰ অন্তৰত যেন আছিল বহু আশা কাৰণ বহু বছৰৰ অন্তত তাইৰ বান্ধৱীক পাইছে কিমান কথা পাতিবলৈ আছে। কিন্তু সিহঁতৰ আশা যেন ভাঙি থান-বান হ'ল। কাৰণ টিনাই বান্ধৱী বিয়াক লগ পোৱাৰ কোনো আগ্ৰহ নাছিল। তাই সিহঁতক চিনি নোপোৱাৰ দৰেহে ব্যৱহাৰ কৰিছিল। টিনাই যেন আধুনিকতাৰ ৰঙেৰে নিজৰ মনটোক ৰঙিয়াল কৰি তুলিছিল য'ত নাছিল অতীতৰ ধূলি-বাৰিৰ ছিদ্ৰ অকমাণো। টিনাই কথাৰ বাকজৰীত এযাৰ কথা কৈ পেলালে যে - তাইৰ বাবে সিহঁত বন কৰা ছোৱালীৰো যোগ্য নহয়। বিয়াৰ জীৱনলৈ যেন কাল অমানিশা হৈ নামি আহিল। তাই অন্ধ হৈও কোনো ধৰণৰ কষ্ট অনুভৱ কৰা নাছিল কিন্তু তাইৰ সেই কথাষাৰে যেন বিয়াৰ বুকুত এক ক'লা চাপ বহুৱাই দিলে। তাইৰ যেন জীয়াই থকাৰ হেঁপাহ নাইকীয়া হৈ গ'ল। কিছু দিন অতিবাহিত হ'ল কিন্তু তাই লাহে লাহে অধিক হতাশ হৈ আহিবলৈ ধৰিলে আৰু মৃত্যুক সাৱতি ল'লে। সঁচাকৈয়ে সময় অতি নিষ্ঠুৰ। এটা সময়ত গাঁৱৰ ধূলিৰ সৈতে খেলি ডাঙৰ হোৱা টিনাই যান্ত্ৰিকতাৰ মাজত নিজকে আপোন-পাহৰা হৈ একমাত্ৰ বান্ধৱী তথা যাৰ বাবে নতুনত্বৰ আমেজ ল'বলৈ সুবিধা পাইছিল সেই চিনাকী সুখৰ গৰাকীক যেন মৃত্যুৰ কোলাত শুৱাই অচিনাকী দেশলৈ বিদায় দিলে।

কংকাল

– দৰ্শনা দেৱী

গাড়ীখন গৈ হঠাৎ বনভোজৰ স্পটত ব'লগৈ। উত্তপ্ত গানৰ শব্দ। শব্দবোৰ যেন কাষৰ নৈখনৰ পানী ফালি গৈ শিলবোৰক জগাই তুলিছে। নিৰিবিলি বতাহৰ ছেঁৱত কোনোৱে বাহুৰ পৰা নামি ৰন্ধা-বঢ়াত ব্যস্ত হৈছে। অমলে তাৰ বায়েকৰ সৈতে কাষতে থকা আন বনভোজৰ দলটিৰ লগত চিনাকী হৈছে। সাগৰে আকৌ নৈৰ পানীত নামি শিলগুটি সংগ্ৰহ কৰিছে। আৰু মৌচুমীয়ে.....? তাইৰ নাম নাম যি কামো সেই বতাহৰ দৰেই কোমল আৰু মৃদু। ফুট-ফুটীয়া ফ্ৰকটো পিন্ধি নৈৰ সিপাৰৰ জুপুৰী কেইটিৰ ফালে যাবলৈ মাকক খাটনি ধৰিছে। নৈখনত অৱশ্যে পানী বেছি নাই। তাইৰ মাত্ৰ কলাফুল তিতিছে। অৱশেষত মাক তাইৰ লগত যাবলৈ মান্তি। লগত সিহঁতৰ কাষৰ ৰমা খুৰী। ৰমা খুৰীয়ে অৱশে অলপ কথমপি নৈৰ সিটো পাৰ পালেগৈ।

নৈৰ বুকুতে অৱশ্যে মৌচুমীয়ে দেখিছিল হাফপেণ্ট। কংকাল সদৃশ দেহাটিত দূৰৰে পৰাই তেওঁলোকে চালে সৰিয়হৰ খেতি। সম্ভৱঃ কোনোবা জুপুৰীৰ মালিকেই সেই খেতিৰ গৰাকী.....?

প্ৰাকৃতিক শোভা চাই বহুপৰ হ'লেও তেওঁলোকে মুখৰ জুটি লগাই মিলা-প্ৰীতিৰে এসাঁজ পনীৰ আৰু ডিমকে খালে। তাই দেখিলে নৈৰ বুকুত পলিথিন লৈ পেলনীয়া আহাৰবোৰ বুটলি পলিথিনত ডিচবোৰতে খাদ্য গোঢ়ালে। আনটোৱে আকৌ

তাইৰ বয়সৰ আন কেইজনীক। পিন্ধনত একোটকৈ হাড় গণিব পাৰি। জুপুৰী কেইটিৰ লগতে বেলেগ মালিক আছে এই খেতিৰ। নতুবা এই ভাবিবলৈ অতিকৈ টান।

তেওঁলোক উভতিলে খাদ্য প্ৰস্তুত কৰা ঠাইলৈ। খালে। মৌচুমীয়ে মাছ-মাংস নাখায়। সেয়ে তাই দেখা তাইৰ সমনীয়া কেইটাই হাতত একোটকৈ ভৰাবলৈ ল'লে। কোনোৱে আকৌ সেই পেলনীয়া পোনেই বালিৰ পৰা বুটলি খাবলৈ ল'লে।

মৌচুমীয়ে দেখি শিহৰিত হ'ল। ঘৰৰ ডাইনিঙত কাটা চামুচ লৈ তাই চাওমিন, পিজ্জা, ৰোল খোৱাৰ কথাই তাইক বৰকৈ আমনি কৰিলে। তাইতো মাকক গাখীৰ নাখাওঁ বুলি ঠেহ পাতি কান্দি থাকে। কিন্তু আজি তাই যি দৃশ্য দেখিলে তাইৰ সমনীয়াৰ মাজত সেয়া কি? তাই কান্দে ঠেহত, এলাহত, নিৰ্ভোকত। আৰু এওঁলোকে.....? দৰিদ্ৰতাত, ভোকত, পেটৰ তাড়নাত.....।

- পদ্ম চুতীয়া
স্নাতক পঞ্চম বান্ধাসিক

মানুহজনৰ যে একেবাৰে সময়কে নাই। কোন মুহূৰ্তত যে কি খন কৰি পেলাই নহয়। গাঁৱৰ চুবুৰীটোৰ বাবে এজন অতিকৈ জনপ্ৰিয় ব্যক্তি। নাম মজুমদাৰ। ইয়ে বোলে মজুমদাৰ। সিয়ে বোলে মজুমদাৰ। মুঠতে মজুমদাৰ নহ'লে গাঁওখনৰ ঘৰুৱা খুচুং-খাচাং কাম যেনে - জেৰুৱা দিয়া, খাল খন্দা, কাৰোবাৰ ঠেলা টানা, আঘোন মাহত মৰণা মৰা। এই সকলোবোৰ কামৰ অংশীদাৰ কেৱল মজুমদাৰ।

সেইদিনা হয়তো কেৱল আপুনি মইয়ে নহয় সকলোৰে বাবে এটা বিস্ময়কৰ ঘটনা ঘটিল। মজুমদাৰ ঘৰত নাই। ঘৰৰ সকলোৰে মাজত হোৱা-দোৱা পুতেকহঁতে খুব চিঞৰি চিঞৰি কান্দিছে। ঘৈণীয়েকে ভাবুক মনে পিৰালিতে কাতলি পিৰাখন পাৰি বহি আছে। মই পুৱাতে উঠি সিহঁতৰ ইতিকৰ্ম দেখি আচৰিত হ'লো। কথাটোনো কি তাকে বুজ ল'বলৈ মজুমদাৰৰ সৰুটো পুতেক কণক কাষৰলৈ মাতিলো। কণে মোক কান্দি কান্দি ক'লে যে গাঁৱৰ চুবুৰীটোৰ সকলোৱে দেউতাক কেৱল সহজ-সৰল পাই কাম হে কৰাই টকা-পইচা কথা কোনো নকয়। এতিয়া দেউতাৰ ক'লে গ'ল বুলি তাক সোধাত সি ক'লে : ৰাতিয়ে মা-দেউতাৰ মাজত বহুত কাজিয়া হ'ল। আৰু দেউতাই ৰাতিয়েই ক'ৰবালৈ ওলাই গুচি গ'ল। আপুনি দাদা বিচাৰি যাব নেকি? যাওঁ কচোন! সি থোকা-থোকি মাতেৰে ক'লে। মোৰ তাৰ অন্তৰ সমস্ত বেদনা আওকান নকৰি খৰধৰকৈ পিন্ধি থকা কাপোৰ সাজেৰেই ওচৰৰ ৰেল ষ্টেচনৰ ফালে গতি কৰিলো। কিছু দূৰত দুজন মানুহে ৰাস্তাত পৰি থকা জাৱৰৰ দ'মবোৰ ভৰাব লাগিছে। কোনোৱা সংস্কাৰকামী সন্তাই তেওঁলোকক কৰাইছে কিজানি। মই মজুমদাৰক পাই গ'লো। খৰধৰকৈ আগবাঢ়িলো। মজুমদাৰৰ ওচৰ পোৱাৰ লগে লগে সি ক'লে বুজিছা ভাইটি এইবোৰেই ভাল বুজিছা। কামবোৰ লেতেৰা কিন্তু অৰ্থ পোনপটীয়া।

□ = □

আত্মনির্ভৰশীল

- ৰশ্মি কোঁৱৰ
স্নাতক তৃতীয় বান্ধাসিক

ঃ “পাপৰি, তইনো আৰু কিমান ঘূৰি ফুৰিবি? ভাল ভাল ল’ৰা এটা চাই বিয়াখন পাত আকৌ, নহ’লে ঘৰতে বুঢ়ী হৈয়ে থাকিব লাগিব।” - গাঁৱৰ ৰমলা পেহীয়ে মাক-দেউতাকৰ সন্মুখতে চিঞৰি চিঞৰি কথা কেইবাৰ ক’লে।

ৰমলা পেহীৰ এই লাগবান্ধ নোহোৱা কথাবোৰ শুনি শুনি পাপৰিৰ বিৰক্তি লাগি আহে। কিন্তু উপায় নাই, শুনিবই লাগিব। গাঁৱৰ ভিতৰত এই মানুহজনীয়ে আটাইতকৈ বেয়া বুলি সকলোৱে ভাবে। এঘৰৰ কথা আন এঘৰত লগোৱা, পৰিয়ালৰ মাজত সূত্ৰপাত তাই ঘটাবই। কিছুমানে হয়ভৰ দিয়ে, আন কিছুমানে নিদিয়ৈ। দিয়াসকল তেওঁ দৃষ্টিত সন্মানীয় ব্যক্তি।

পাপৰিয়ে আগতে হয়ভৰ দিছিল যদিও পেহীৰ প্ৰতি বৰ্তমান অতিষ্ঠ হৈ পৰিছে। বি. এ. পাছ কৰা এজনী ছোৱালী, গাঁওখনৰ ভিতৰত তাইয়ে প্ৰথম। কিন্তু সিহঁতৰ গাঁওখন অতি পিছপৰা। চকীদাৰ আৰু খেতিৰ কাম কৰি যেনেতেন তাইক পঢ়ুৱাইছে। গাঁওখন এটি পুৰণি পৰম্পৰাৰ মাজত এতিয়াও চলি আছে যে গাভৰু হ’লেই ছোৱালীক ভাল ল’ৰা চাই বিয়া দিয়া। তাই আৰু মাক-দেউতাকে সেইটো বিচৰা নাই। কিন্তু গাঁৱৰ পেহীৰ মুখ কোনে বন্ধ কৰিব। পঢ়ি শুনি চাকৰি এটা কৰিম বুলি মনত আশা পুহি ৰাখিছে। খোজকাঢ়ি এতিয়ালৈকে তাই দহবাৰ মান চহৰলৈ অহা-যোৱা কৰিছে। তথাপিহে একো লাভ হোৱা নাই কাৰণ হাতত টকা নাই। নগৰৰ যুৱতীৰ তাছিল্য বাক্য শুনি যেতিয়া বিষন্ন মনেৰে ঘৰলৈ ঘূৰি আহে তেতিয়াই শুনিবলৈ পায় পেহীৰ সেই একে মন্তব্য।

এদিন পেহীয়ে কোৱা শুনিছিল, তাইৰ লগৰ কোনে কোনে বিয়া পাতিলে, কোন কিমান সুখেৰে আছে, সেই একেবোৰ কথা। তাৰ মাজতে শুনিছিল তাইৰ লগৰ বিনীতাই ক’ৰবাত কিবা এটা চাকৰিও কৰে হেনো। এই কথা শুনি বিৰক্তি লাগিলেও তাই ঠিৰাং কৰিলে চহৰলৈ গ’লে এইবাৰ বিনীতাক লগ ধৰিব আৰু অলপ সহায় বিচাৰি চাব কিজানিবা এটা উপায় পাই।

বিনীতাই এটা স্বেচ্ছাসেৱী সংগঠনত কাম কৰে যিটোৱে একোখন ঠাইৰ উন্নতিৰ হকে কাম কৰে। পাপৰিৰ দুৰ্ভাগ্যৰ কথা শুনি তাইকো সেই সংগঠনৰ এগৰাকী সদস্যৰূপে ভৰ্তি কৰালে। তাইৰ মতে সিহঁতৰ গাঁওখনতো শিক্ষাৰ পোহৰ বিলাব বিচাৰে। তাইৰ কথা মতেই এইবাৰ সংগঠনটোৱে সিহঁতৰ গাঁওখন বাছি ল’লে। এইবাৰহে পাপৰিয়ে মনত অলপ শান্তি আৰু সুখ লাভ কৰিলে।

প্ৰথমাৱস্থাত গাঁৱৰ বয়সিয়াল ব্যক্তি হিচাপে ৰমলা পেহীক বহুতো বুজালে, কিন্তু নাই পেহীয়ে সিহঁতক গাঁৱত সোমাবলৈ দিব নিবিচাৰে। তেওঁ ভাবে এইবাৰ গাঁওখনত কাৰোবাৰ কু-দৃষ্টি পৰিল। কিন্তু সেই বাধা নেওচি পাপৰিহঁতে গাঁৱৰ ছোৱালীক পঢ়াৰ সুবিধা দিয়াৰ উপৰিও বিভিন্ন হাতৰ কামৰ শিক্ষাৰ প্ৰশিক্ষণ দিলে। লাহে লাহে ছোৱালীৰ পৰা গাঁৱৰ মহিলাৰ বেছি সংখ্যকে তাত যোগ দিলে আৰু প্ৰশিক্ষণ ল’লে। পেহীৰ লগত আলাপৰ ঘনিষ্ঠতা কমি আহিল। মহিলা আৰু যুৱতীসকল স্বাৱলম্বী হ’বলৈ ধৰিলে। তেতিয়াহে পেহীয়ে ছোৱালীৰ জীৱনক বুজি পালে, এগৰাকী নাৰী কিমান আত্মনির্ভৰশীল হ’ব পাৰে.....।

□ □

“গুৰু খেল বিভাগৰ সম্পাদকৰ একলম”

যিসকল মহান ব্যক্তিৰ অপ্ৰাণ প্ৰচেষ্টাত ফৰকাটিং দৰে গ্ৰাম্যঞ্চলত উচ্চ শিক্ষানুষ্ঠান “ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়” প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰিলে সেইসকল ব্যক্তিক প্ৰথমে মোৰ তৰফৰ পৰা প্ৰতিবেদনৰ প্ৰাক্ ক্ষণত আন্তৰিক শ্ৰদ্ধাৰে সুঁৱৰিছোঁ।

“শিক্ষা দান মহান দান” এই বাক্যাৰীকে শিৰোগত কৰি আমাক শিক্ষা দিয়া এই মহাবিদ্যালয়ৰ শ্ৰদ্ধাৰ অধ্যক্ষ মহোদয়কে প্ৰমুখ্যে কৰি মোৰ শ্ৰদ্ধাৰ শিক্ষাগুৰুসকল তথা মহাবিদ্যালয়খনিৰ সমূহ কৰ্মচাৰীবৃন্দক আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ। ইয়াৰ উপৰিও ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ খেল বিভাগৰ এটি গুৰুত্বপূৰ্ণ বিভাগ ‘গুৰু খেল’ বিভাগত মোক নিৰ্বাচিত কৰি মহাবিদ্যালয়খনিৰ হৈ যি সেৱা আগবঢ়াবলৈ সুবিধা দিলে সেইসকল দাদা-বাইদেউ, বন্ধু-বান্ধৱ আৰু ভাইটি-ভগিটলৈ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা আৰু মৰম যাঁচিলোঁ। তাৰ উপৰিও মোৰ বিভাগৰ খেলসমূহ সুন্দৰভাৱে পৰিচালনা কৰাত দিহা-পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱা বিভাগৰ উপদেষ্টা শ্ৰদ্ধাৰ শ্ৰীযুত যতীন মেছ ছাৰলৈ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলোঁ। ইয়াৰ উপৰিও বিভিন্ন সময়ত দিহা-পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱা মোৰ শ্ৰদ্ধাৰ এই মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্তন দাদাসকলকো আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

মোৰ কাৰ্যকালতে ২০১৫-২০১৬ বৰ্ষৰ মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ সুন্দৰভাৱে অনুষ্ঠিত হোৱাৰ উপৰিও ২০১৫-২০১৬ বৰ্ষৰ ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধীনৰ আন্তঃ মহাবিদ্যালয় এথলেটিক বিভাগৰ খেলসমূহ আমাৰ মহাবিদ্যালয়তে অনুষ্ঠিত কৰা হয়। আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে উক্ত আন্তঃ মহাবিদ্যালয় প্ৰতিযোগিতাত ১৭ টা পদক লাভ কৰি তৃতীয় শ্ৰেষ্ঠ দলৰ সন্মান লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হয়। ২০১৬ বৰ্ষত ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অন্তৰ্গত আন্তঃ মহাবিদ্যালয় এথলেটিক বিভাগৰ প্ৰতিযোগিতাসমূহ ধেমাজী জিলাৰ মৰিচল মহাবিদ্যালয়ত অনুষ্ঠিত হোৱা প্ৰতিযোগিতাত আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে ১টা ৰূপৰ আৰু ৪টা ব্ৰঞ্জৰ পদক বুটলিবলৈ সক্ষম হয়।

উল্লেখ্য যে মোৰ এবছৰীয়া কাৰ্যকালতে ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়ত পূৰ্ণ প্ৰথমবাৰৰ বাবে শৰীৰ চৰ্চা কেন্দ্ৰ আৰম্ভ কৰি তাত প্ৰয়োজনীয় হোৱা সামগ্ৰীসমূহ যোগান ধৰা হয়। তাৰ উপৰিও মোৰ কাৰ্যকালতে মহাবিদ্যালয়খনিৰ খেলপথাৰ পুনৰ সুন্দৰ কৰি তোলা হয়।

সদৌ শেষত, মোৰ এবছৰীয়া কাৰ্যকালত যিসকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে মহাবিদ্যালয়খনিলৈ গৌৰৱ কঢ়িয়াই আনিলে তেখেত সকললৈ মোৰ তৰফৰ পৰা আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা আৰু অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিলোঁ। সদৌ শেষত মহাবিদ্যালয়খনিৰ সৰ্বাঙ্গীণ উন্নতি কামনা কৰি মোৰ প্ৰতিবেদন সামৰিলোঁ।

“জয়তু ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়”

“জয়তু ছাত্ৰ একতা সভা”

-মহেন্দ্ৰ বৰুৱা

গুৰু খেল বিভাগৰ সম্পাদক

ছাত্ৰ একতা সভা

ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়

২০১৫-২০১৬ বৰ্ষ

“লঘু খেল বিভাগৰ সম্পাদিকাৰ একলম”

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়ৰ মোৰ শ্ৰদ্ধাৰ অধ্যক্ষ মহোদয়, শিক্ষাগুৰুসকল, কৰ্মচাৰীবৃন্দ আৰু মোৰ মৰমৰ বন্ধু-বান্ধৱী, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু ছাত্ৰ একতা সভাৰ সমূহ বিষয়ববীয়ালৈ মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়ৰ ২০১৫-১৬ বৰ্ষৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ নিৰ্বাচনত মোক লঘু খেল বিভাগত সেৱা আগবঢ়াবৰ বাবে যিসকল দাদা-বাইদেউ, ভাইটি-ভগি, বন্ধু-বান্ধৱীয়ে সহায়-সহযোগিতা আগবঢ়াই নিৰ্বাচিত কৰিলে সেই সকলোৰে ওচৰত মই চিৰকৃতজ্ঞ।

মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সাধাৰণ নিৰ্বাচনত প্ৰতিদ্বন্দ্বিতা আগবঢ়াই মই লঘু খেল বিভাগৰ সম্পাদিকা হিচাপে নিৰ্বাচিত হৈ কাৰ্যক্ষেত্ৰত কিমান দূৰ কাৰ্যকৰী কৰিলো সেয়া আপোনালোকৰ দৃষ্টিগোচৰ বিষয়।

মই এই কাৰ্যকাল গ্ৰহণ কৰাৰ কিছুদিনৰ পাছতেই মহাবিদ্যালয়ৰ সপ্তাহ আৰম্ভ হয়। মোৰ কাৰ্যকালত অনুষ্ঠিত হোৱা ২০১৫-১৬ বৰ্ষৰ মহাবিদ্যালয়ৰ ক্ৰীড়া সপ্তাহৰ মোৰ খেল আছিল - কাবাডী, বেডমিণ্টন, ভলীবল আদি মোৰ কাৰ্যকালত ক্ৰীড়া কৰ্মণিকাত আৰম্ভণিৰ পৰা শেষলৈকে প্ৰতিটো ক্ষেত্ৰতে দিহা-পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱা শ্ৰদ্ধাৰ অধ্যক্ষ মহোদয়, লগতে উপদেষ্টা শ্ৰদ্ধাৰ যতীন মেচ ছাৰলৈ মোৰ আন্তৰিক মৰম আৰু শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰাৰ উপৰিও আৰু মোৰ প্ৰতিটো কাৰ্যতে সহায়ৰ হাত আগবঢ়োৱা মোৰ বন্ধু-বান্ধৱীসকলক ধন্যবাদ যাঁচিলো।

সদৌ শেষত মোৰ কাৰ্যকালত অজানিতে বৈ যোৱা ভুল-ভ্ৰুটিৰ বাবে শিক্ষাগুৰু তথা ছাত্ৰ একতা সভাৰ সমূহ সদস্য, মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ কৰ্মচাৰীবৃন্দ আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ওচৰত ক্ষমা বিচাৰি ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়ৰ দীৰ্ঘায়ু কামনা কৰি মোৰ প্ৰতিবেদন সামৰণি মাৰিলো।

“জয়তু ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়”

“জয়তু ছাত্ৰ একতা সভা”

-কাশ্মীৰী নেওগ

লঘু খেল বিভাগৰ সম্পাদিকা

ছাত্ৰ একতা সভা

ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়

২০১৫-২০১৬ বৰ্ষ

“তৰ্ক বিভাগৰ সম্পাদিকাৰ একলম”

তৰ্ক বিভাগৰ সম্পাদিকা মই শ্ৰীমতী সংগীতা চাংমাই প্ৰতিবেদনৰ পাক্ মুহূৰ্ততে ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়ৰ বাবে যিসকল ব্যক্তিৰ অক্লান্ত পৰিশ্ৰম আৰু অমূল্য অৱদান আছে তেখেত সকলোলৈকে মোৰ শতকোটি প্ৰণাম জনাইছো। ২০১৫-১৬ বৰ্ষৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ নিৰ্বাচনত প্ৰাতঃকালত মোক যিসকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, শিক্ষাগুৰু তথা বন্ধু-বান্ধৱীয়ে সহায়-সহযোগিতা আগবঢ়াইছিল আৰু নিৰ্বাচনৰ পাছত সম্পাদিকাৰ পদটিত অধিষ্ঠিত কৰি এক গুৰুত্বপূৰ্ণ দায়িত্ব পালন কৰিবলৈ সুবিধা প্ৰদান কৰিছিল তেখেত সকলোলৈকে মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছো।

ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ মহোদয়ৰ প্ৰমুখ্যে মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ প্ৰবক্তা, কৰ্মচাৰীসকলক শ্ৰদ্ধা জনাইছো।

কাৰ্যভাৰ গ্ৰহণ কৰি মোৰ প্ৰথম গুৰুত্বপূৰ্ণ কাম আছিল মহাবিদ্যালয়ৰ সপ্তাহ। মহাবিদ্যালয়ৰ সপ্তাহত তৰ্ক বিভাগৰ সকলো প্ৰতিযোগিতাসমূহ নিয়াৰিকৈ চলাই নিয়াত সফলভাৱে উপনীত হ’লো। কাৰ্যভাৰ চলাই নিয়াত মোৰ বন্ধু-বান্ধৱীৰ লগতে সকলো ধৰণৰ সহায়-সহযোগিতা আগবঢ়োৱা মোৰ উপদেষ্টা ড° দেৱাশিষ বৰুৱা ছাবলৈ কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছো।

মোৰ এটি আশা আছিল যে ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা মই তৰ্ক বিভাগৰ সম্পাদিকা হৈ এনে এটা কৰ্মশালা আয়োজন কৰিব পাৰো যাৰ বাবে মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে অংশগ্ৰহণ কৰি ভৱিষ্যতে তৰ্ক প্ৰতিযোগিতাতে নিজ মহাবিদ্যালয় সপ্তাহতে নহয় অসমৰ সকলো তৰ্ক অনুষ্ঠানতে অংশগ্ৰহণ কৰি বিজয় হৈ মহাবিদ্যালয়লৈ সু-নাম কঢ়িয়াই আনিব পাৰে। সেয়ে এই কৰ্মশালা আয়োজন কৰিবলৈ অনুমতি প্ৰদান কৰা মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয় ড° অপূৰ্ব শইকীয়া ছাবলৈ প্ৰথমে ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছো আৰু লগতে প্ৰতি মুহূৰ্ততে সহায়ৰ হাত আগবঢ়োৱা উপদেষ্টা ড° দেৱাশিষ বৰুৱা ছাবলৈ কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছো।

তৰ্ক বিভাগৰ কৰ্মশালাৰ মূল কাৰ্যভাৰ সুচাৰুৰূপে চলাই নিছিল শ্ৰীমৃগাংক শ্বেকৰ কোঁৱৰ ছাৰে। ছাৰৰ অমূল্য সময়খিনি আমাৰ মহাবিদ্যালয়ক দিয়াৰ বাবে ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছো। সেয়ে মই আশা কৰিছো এদনীয়া এই কৰ্মশালাৰ জৰিয়তে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে কিছু হ’লেও তৰ্ক বিভাগত পৰিচয় হৈছে। সেয়ে আশা কৰিছো ভৱিষ্যতে মহাবিদ্যালয়ৰ অধিক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে মহাবিদ্যালয়ৰ লগতে বিভিন্ন স্থানত অনুষ্ঠিত তৰ্ক প্ৰতিযোগিতাত অংশগ্ৰহণ কৰিব পাৰে।

সদৌ শেষত মোৰ কাৰ্যকালত দায়িত্ব পালনৰ ক্ষেত্ৰত অজানিতে হোৱা ভুলৰ বাবে সকলোৰে ওচৰত ক্ষমা প্ৰাৰ্থনা জনাইছো। মহাবিদ্যালয়খন জাকত জিলিকা জ্ঞানৰ মন্দিৰ হৈ দীৰ্ঘায়ু হওঁক তাৰ কামনাৰে মোৰ প্ৰতিবেদন সামৰণি মাৰিলো।

“জয়তু ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়”

“জয়তু ছাত্ৰ একতা সভা”

- সংগীতা চাংমাই
তৰ্ক বিভাগৰ সম্পাদিকা
ছাত্ৰ একতা সভা
ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়
২০১৫-২০১৬ বৰ্ষ

“সাংস্কৃতিক সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন”

নমস্কাৰ,

মোৰ চমু প্ৰতিবেদনৰ প্ৰথমেই অতিকৈ আপোন মোৰ ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়ৰ পৰম শ্ৰদ্ধা শিক্ষাগুৰুবৃন্দক শ্ৰদ্ধা সেৱা নিবেদিলো। ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়ৰ অতি মৰমৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, ভাইটি-ভণি তথা মোৰ বন্ধু বৰ্গলৈ অকৃত্ৰিম কৃতজ্ঞতা যাচিলোঁ। যাৰ একান্ত আস্থা আৰু বিশ্বাসক গুৰুত্ব কৰিয়েই এক অবাঞ্ছিত পৰিস্থিতি অতিক্ৰম কৰি ছাত্ৰ একতা সভাৰ সাংস্কৃতিক সম্পাদকৰ দৰে প্ৰত্যাৱৰ্তনজনক পদবী ল'বলৈ সাহস কৰিলো। কৃতজ্ঞতা জনাইছে সেইসকলক যিসকলে মোৰ সমগ্ৰ কাৰ্যকালত বহুমূলীয়া পৰামৰ্শ আগবঢ়াই মোক কৃতার্থ কৰিছিল। বিশেষ কৃতজ্ঞতা আগবঢ়াইছে মোৰ বিভাগীয় সন্মানীয় উপদেষ্টা ড° তৰালি গগৈ বাইদেউলৈ। যাৰ সহায়-সহযোগৰ অবিহনে মই ২০১৫-১৬ বৰ্ষৰ ছাত্ৰ একতা সভা মোৰ বিভাগীয় দায়িত্ব সুকলমে পাৰ কৰা যোগ্যতা নাথাকিলহেঁতেন।

মই কাৰ্যভাৰ গ্ৰহণ কৰিয়ে ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়ত পৰম্পৰাগতভাৱে কৰি অহা ‘মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ’ কাৰ্যসূচীভাগ সুচাৰুৰূপে সম্পাদন কৰা হৈছিল। মোৰ কাৰ্যকালত গোলাঘাট এমেচা হ'লত হোৱা নাটক প্ৰতিযোগিতাত ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা এটি নাটকৰ দলে অংশগ্ৰহণ কৰিছিল। ইয়াৰ উপৰিও বিভিন্ন ঠাইত হোৱা সাংস্কৃতিক শোভাযাত্ৰাত অংশগ্ৰহণ কৰিছিল। মোৰ কাৰ্যকালত ডিব্ৰুগড় হনুমানবন্ধ সুৰজমল কানৈ মহাবিদ্যালয়ত অনুষ্ঠিত হোৱা আন্তঃ মহাবিদ্যালয় যুৱ মহোৎসৱ (২০১৫-২০১৬) ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা এটি দল গঠন কৰা হৈছিল। সেই আন্তঃ মহাবিদ্যালয় যুৱ মহোৎসৱত ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়ৰ এগৰাকী ছাত্ৰী শ্ৰীমতী ময়ূৰী কছাৰীয়ে জ্যোতি সংগীতত তৃতীয় স্থানত পুৰস্কাৰ লাভ কৰিছিল আৰু ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়লৈ গৌৰৱ কঢ়িয়াই আনিছিল। মোৰ কাৰ্যকালত সাংস্কৃতিক সম্পাদক হিচাপে সবস্বতী পূজাভাগো অতি উলহ-মালহেৰে তথা অতি সন্তোষজনক সফলতাৰে অনুষ্ঠিত কৰিছিলো। ইয়াৰ উপৰিও মোৰ কাৰ্যকালত ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়ত মোৰ বিভাগীয় প্ৰতিটো কামেই গুৰুত্বপূৰ্ণ হিচাপে লৈ মোৰ কৰ্তব্য পালন কৰিছিলো।

শেষত মোৰ কাৰ্যকালৰ সমস্ত ত্ৰুটি নিজৰ শিৰত লৈ সকলো ৰৈ যোৱা ভুলৰ বাবে ক্ষমা বিচাৰিছো। আশা কৰো মই ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয় ধাৰমান হ'ব প্ৰগতিৰ কুসুম দলিচা গছকি প্ৰাপ্তিৰ চূড়ান্ত শিখৰলৈ।

“জয়তু ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়”

“জয়তু ছাত্ৰ একতা সভা”

-বিতুপন বৰা

সাংস্কৃতিক সম্পাদক

ছাত্ৰ একতা সভা

ফৰকাটিং মহাবিদ্যালয়

২০১৫-২০১৬ বৰ্ষ

২০১৫-১৬ বৰ্ষৰ মহাবিদ্যালয় সপ্তাহৰ ফলাফলসমূহ :

আধুনিক গীত প্ৰতিযোগিতা :

প্ৰথম : শ্ৰীমতী ময়ূৰী কছাৰী
দ্বিতীয় : শ্ৰীমতী সংগীতা শইকীয়া
তৃতীয় : শ্ৰীমনোজ বৰা

ভূপেন্দ্ৰ সংগীত প্ৰতিযোগিতা :

প্ৰথম : শ্ৰীমতী সংগীতা শইকীয়া
দ্বিতীয় : শ্ৰীমতী ময়ূৰী কছাৰী
তৃতীয় : শ্ৰীমনোজ বৰা

জ্যোতি সংগীত প্ৰতিযোগিতা :

প্ৰথম : শ্ৰীমতী ময়ূৰী কছাৰী
দ্বিতীয় : শ্ৰীমতী সংগীতা শইকীয়া
তৃতীয় : শ্ৰীমনোজ বৰা

বিষ্ণুৰাভা সংগীত প্ৰতিযোগিতা :

প্ৰথম : শ্ৰীমতী ময়ূৰী কছাৰী
দ্বিতীয় : শ্ৰীমনোজ বৰা

পাৰ্বতী প্ৰসাদ সংগীত প্ৰতিযোগিতা :

প্ৰথম : শ্ৰীমতী ময়ূৰী কছাৰী
দ্বিতীয় : শ্ৰীমনোজ বৰা

বিহু গীত প্ৰতিযোগিতা :

প্ৰথম : শ্ৰীমতী সংগীতা শইকীয়া
দ্বিতীয় : শ্ৰীমনোজ বৰা
তৃতীয় : শ্ৰীমতী ময়ূৰী কছাৰী

শ্ৰেষ্ঠ গায়িকা :

শ্ৰীমতী ময়ূৰী কছাৰী

ঢোলবাদন প্ৰতিযোগিতা :

প্ৰথম : শ্ৰীসীমান্ত খনিকৰ
দ্বিতীয় : শ্ৰীপ্ৰশান্ত শইকীয়া
তৃতীয় : শ্ৰীদিপু খনিকৰ

সৃষ্টিশীল নৃত্য প্ৰতিযোগিতা :

প্ৰথম : শ্ৰীমতী ডিম্পীমণি নাথ
দ্বিতীয় : শ্ৰীমনোজ বৰা
তৃতীয় : শ্ৰীমতী সংগীতা চাংমাই

বিহু নৃত্য প্ৰতিযোগিতা :

প্ৰথম : শ্ৰীমতী ডিম্পীমণি নাথ
দ্বিতীয় : শ্ৰীমতী চুন্সী বৰুৱা

ব্যান্দনিক

পৰম্পৰাগত সাজ-পাৰ প্ৰতিযোগিতা :

প্ৰথম : শ্ৰীমতী সংগীতা চাংমাই

দ্বিতীয় : শ্ৰীমতী ডিম্পীমণি নাথ

তৃতীয় : শ্ৰীমতী উষা বৰুৱা, শ্ৰীপ্ৰশান্ত শইকীয়া

মুকাভিনয় :

প্ৰথম : শ্ৰীবিকাশ বৰা

দ্বিতীয় : শ্ৰীমনোজ বৰা

কৌতুক অভিনয় :

প্ৰথম : শ্ৰীজিন্টু গগৈ

দ্বিতীয় : শ্ৰীদিপু খনিকৰ

তৃতীয় : শ্ৰীপ্ৰশান্ত শইকীয়া

ল'ৰাৰ চটপুট :

প্ৰথম : শ্ৰীপাপুল শইকীয়া

দ্বিতীয় : শ্ৰীবিনোদ শইকীয়া

তৃতীয় : শ্ৰীবিৰূচন হাজৰিকা

ল'ৰাৰ ডিচকাচ :

প্ৰথম : শ্ৰীপাপুল শইকীয়া

দ্বিতীয় : শ্ৰীঅমিয় বৰা

তৃতীয় : শ্ৰীগুলচন গগৈ

ল'ৰাৰ জেভেলিন :

প্ৰথম : শ্ৰীপাপুল শইকীয়া

দ্বিতীয় : শ্ৰীমনোজ বৰা

তৃতীয় : শ্ৰীগিৰিণ বসুমতাৰী

ল'ৰাৰ ১০০ মিটাৰ দৌৰ :

প্ৰথম : শ্ৰীনয়নমণি দুৱৰা

দ্বিতীয় : শ্ৰীমহেন্দ্ৰ বৰুৱা

তৃতীয় : শ্ৰীউৎপল হাজৰিকা

ল'ৰাৰ ১৬০০ মিটাৰ দৌৰ :

প্ৰথম : শ্ৰীচানি ওৰাং

দ্বিতীয় : শ্ৰীবিকাশ শইকীয়া

তৃতীয় : শ্ৰী শ্ৰীমন্ত চামাচী

ল'ৰাৰ ৪৫১০০ মিটাৰ দৌৰ :

প্ৰথম : শ্ৰীমহেন্দ্ৰ বৰুৱা

শ্ৰীনয়নমণি দুৱৰা

শ্ৰীগিৰিণ বসুমতাৰী

শ্ৰীকৌশিক বৰদলৈ

দ্বিতীয় : শ্ৰীমনোজ বৰা

শ্ৰীনয়নজ্যোতি বৰা

শ্ৰীউৎপল হাজৰিকা

শ্ৰীপাপুল শইকীয়া

তৃতীয় : শ্ৰীচানি ওৰাং

শ্ৰীপলাশ শইকীয়া

শ্ৰী শ্ৰীমন্ত চামাচী

শ্ৰীমিতু চাহ

ল'ৰাৰ লং জাপ :

প্ৰথম : মঃ ৰমিজুল আলি

দ্বিতীয় : শ্ৰীবিকাশ বৰদলৈ

তৃতীয় : শ্ৰীকৌশিক বৰদলৈ

ল'ৰাৰ হাই জাপ :

প্ৰথম : শ্ৰীৰাজু দাস

দ্বিতীয় : মঃ ৰমিজুল আলি

তৃতীয় : শ্ৰীবিশ্বজিৎ শইকীয়া

মাৰাথান ল'ৰাৰ (২২ কি.মি.) :

প্ৰথম : শ্ৰীজীৱন চুতীয়া

দ্বিতীয় : শ্ৰীচানি ওৰাং

ছোৱালীৰ :

প্ৰথম : শ্ৰীমতী চিমা ওৰাং

ল'ৰাৰ শ্ৰেষ্ঠ এথলেট : শ্ৰীপাপুল শইকীয়া

ছোৱালীৰ শ্ৰেষ্ঠ এথলেট : শ্ৰীমতী লুপামণি গগৈ
শ্ৰীমতী মৰমী দাস

ল'ৰাৰ শ্ৰেষ্ঠ থ'ৰাৰ : শ্ৰীগিৰিণ বসুমতাৰী

ছোৱালীৰ চটপুট :

প্ৰথম : শ্ৰীমতী লুপামণি গগৈ

দ্বিতীয় : শ্ৰীমতী চিমা মুড়া

তৃতীয় : মিছ নাৰ্চিনা বেগম

ছোৱালীৰ ডিচকাচ :

প্ৰথম : শ্ৰীমতী লুপামণি গগৈ

দ্বিতীয় : শ্ৰীমতী মৰমী দাস

তৃতীয় : মিছ নাৰ্চিনা বেগম

ছোৱালীৰ জেভেলিন :

প্ৰথম : শ্ৰীমতী উষা গড়

দ্বিতীয় : শ্ৰীমতী চিমা মুড়া

তৃতীয় : শ্ৰীমতী মৰমী দাস

ছোৱালীৰ ১০০ মিটাৰ দৌৰ :

প্ৰথম : শ্ৰীমতী মৰমী দাস

দ্বিতীয় : মিছ নাৰ্চিনা বেগম

তৃতীয় : শ্ৰীমতী গীতিকা সোণোৱাল

ছোৱালীৰ ৪০০ মিটাৰ দৌৰ :

প্ৰথম : শ্ৰীমতী মৰমী দাস

দ্বিতীয় : শ্ৰীমতী চিমা মুড়া

তৃতীয় : শ্ৰীমতী জ্যোতি ফুকন

ছোৱালীৰ ৮০০ মিটাৰ দৌৰ :

প্ৰথম : শ্ৰীমতী উষা গড়

দ্বিতীয় : শ্ৰীমতী চিমা মুড়া

তৃতীয় : শ্ৰীমতী পৰী কাকতি

চতুৰ্থ : শ্ৰীমতী মৰমী দাস

ছোৱালীৰ লং জাপ :

প্ৰথম : শ্ৰীমতী বৰ্ণালী শইকীয়া

দ্বিতীয় : শ্ৰীমতী চিমা মুড়া

তৃতীয় : শ্ৰীমতী উষা গড়

ছোৱালীৰ হাই জাপ :

প্ৰথম : শ্ৰীমতী বৰ্ণালী শইকীয়া

দ্বিতীয় : শ্ৰীমতী লুপামণি গগৈ

তৃতীয় : মিছ নাৰ্চিনা বেগম

শ্ৰীমতী মৰমী দাস

